

ΜΥΡΙΑ ΟΣΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΑ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ.

Ἀριθ. 17.

Μάιος, 1869.

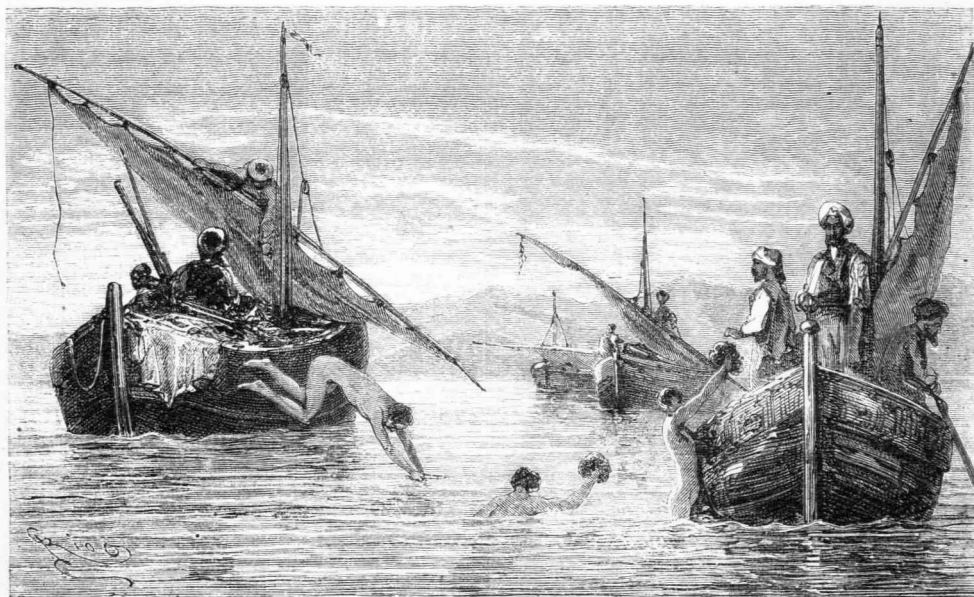
Β' Ἔτος.

ΟΙ ΣΠΟΓΓΟΙ.

Φυτὸν εἶναι ἄρα γε ὁ Σπόγγος; ἢ ζῶον θαλάσσιον;
Ἀπὸ τῶν ἀρχαιστῶν χρόνων εἶναι γνωστὸν τὸ πρᾶγμα τοῦτο, καὶ ὅμως οἱ φυσιολόγοι διεφώνησαν πάντοτε περὶ τῆς φύσεώς του, οἱ μὲν διατεινόμενοι ὅτι οἱ σπόγγοι πρέπει νὰ ταχθῶσι μετὰ τῶν φυτῶν, οἱ δὲ θεωροῦντες αὐτοὺς ὡς ζῶα, πολλοὶ δὲ φρονοῦντες αὐτοὺς ὡς εἶδος πολυπόδων, σχηματιζομένων ὑπὸ ζωῦφιων εὐρισκομένων ἐντὸς τῶν τρυπῶν ἢ νηδύων των. Οἱ ἀρχαῖοι παρεδέχοντο ὅτι οἱ σπόγγοι ἔχουσιν αἰσθήσεις, ἐπειδὴ φαίνονται ἀποφεύγοντες τὴν χειρὰ ἢ τὴς ἄπτεται αὐτῶν, καὶ ἀνθίστανται πρὸς τοὺς ἐπι-

ροῦντας νὰ τοὺς ἀποσπᾶσιν ἀπὸ τοῦ ὑποβρυχίου ἐνδιαιτήματός των. Τοὺς κατέταξαν λοιπὸν τότε εἰς τινα μέσην τάξιν, ἥτοι μετὰ τῶν ζῶων καὶ τῶν φυτῶν, ἀποκαλέσαντες αὐτοὺς ζωόφυτα· ἢ δὲ γνώμη αὕτη ἐπεκράτησε μέχρι τῶν ἐσχάτων καιρῶν, ὅτε ὁ Ρονδελέτος πρῶτος, καὶ ἔπειτα ὁ Τουρνεφόρτιος καὶ ὁ Λιναῖος, ἐγνωμάτευσαν ὅτι ὁ σπόγγος στερεῖται πάσης αἰσθήσεως. Ἀλλὰ σήμερον πάλιν ὁ σπόγγος θεωρεῖται ὑπὸ τῶν φυσιολόγων ὡς ἐφρονεῖτο καὶ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων, ἥτοι ὡς ζωόφυτον.

Καὶ ἄρα ὁ σπόγγος ἔχει ζῶην· αὕτη ὅμως διαρκεῖ ἐπ' ὀλίγιστον τῆς υπάρξεώς του. Ἐντὸς τοῦ ὕδατος τρέχει ἐλευθέρως, καὶ ἄμα ὡς ἀπαντήσῃ οἰονδήποτε

Ἐξαγωγή σπόγγων εἰς τὰς παραλίας τῆς Συρίας.

στερεὸν σῶμα, ἐμποδίζεται καὶ κρατεῖται ὑπ' αὐτοῦ. Καὶ ὁμοιάζει μὲν πρὸς φυτὸν μᾶλλον, ἀλλ' ὁ ἐσωτερικὸς ὀργανισμὸς του διαφέρει οὐσιωδῶς τοῦ τῶν φυτῶν. Συντίθεται ἐκ σαρκὸς μαλακῆς, συμμιγμένης μετὰ ἱστοῦ τινος συγκειμένου ἐξ ἰνῶν, τῶν μὲν στερεῶν, τῶν δὲ ἐλαστικῶν· τὸ δὲ ὅλον περικαλύπτεται ὑπὸ περιέργου τινός καὶ πολυσυνθέντου σκευάσματος.

Ἡ βᾶσις τοῦ σπόγγου, συγκειμένη τὸ μὲν ἐκ τινος ὕλης τυλώδους καὶ σκληρᾶς, τὸ δὲ ἐξ ἄλλης τινός ὕλης παρεμφοροῦς πρὸς τὴν κιμαλίαν γῆν, καλεῖται ἄζων τοῦ ζωοφύτου, καὶ εἶναι πρὸς αὐτὸ ὅ,τι εἶναι ὁ σκελετὸς πρὸς τὰ ζῶα· τὸ δὲ μαλακὸν μέρος, τοιαύτην ἔχει ἀπαλὴν καὶ πυκτώδη φύσιν, ὥστε φθείρεται καὶ ὑπὸ τῆς ἐλαφροτάτης ἐπαφῆς, ἐπειδὴ τότε ἀναλύεται εἰς ὑγρὸν τι καθαρὸν καὶ λιπώδες. Ἡ μαλακὴ αὕτη χει-

σάρξ, διὰ τοῦ μικροσκοπίου παρατηρούμενη, φαίνεται περιέχουσα πλῆθος μικρῶν κόκκων, περιεκαλυμμένων ὑπὸ πηκτῆς τινος διαφανοῦς.

Ἡ ἐπιφάνεια ἐκάστου μέρους σπόγγου ζῶντος, φαίνεται εἰς τὴν ὄρασιν ἔχουσα δύο εἰδῶν ὄπας, ὧν αἱ μὲν πλατύτεραι εἶναι στρογγύλαι, καὶ τὸ χεῖλος τῶν ἐξέρχεται εἰς σχῆμα μαστῶν· αἱ δὲ πλεῖσται σχηματίζουσι τοὺς κοινῶς λεγομένους πόρους τοῦ σπόγγου. Τὸ ἐπιπόλαιον τοῦτο στρώμα τῆς πυκτώδους ὕλης ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐθεωρήθη ὡς ἔχον τὴν αἰσθησὶν καὶ τὴν ἰδιότητα τοῦ συστέλλεσθαι· ἀλλ' ἐσχάτως ἀπεδείχθη διὰ πειραμάτων ὅτι ὁ σπόγγος οὐδόλως κέκτηται συστατικὴν τινα δύναμιν περὶ τὰς ὄπας του.

Εἴπομεν ὅτι τὸ ζωῦφιον ἐξ οὗ σχηματίζεται ὁ σπόγγος τρέχει ἐλευθέρως ἐντὸς τοῦ ὕδατος, ἀλλ' ἐμποδίσ-

είναι μονήρεις, άλλων δὲ συσσωρευμένοι· ἢ τούτων μὲν ἔχουσι μίαν μόνην κατατομήν, ἐκείνων δὲ εἶναι διηρημένοι εἰς θαλάμους· αἱ μὲν πλέκονται εἰς τὴν κορυφὴν τῶν δένδρων, δυσκόλως διακρινόμεναι μεταξύ τῶν πυκνῶν ξηραδίων,

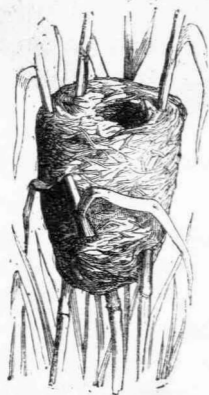
Κίσσα (Pie) ἢ κοινή.

αἱ δὲ εἰς τοὺς δασυφύλλους τῶν κλάδων· αἱ μὲν ἐντὸς τῶν θάμνων,

Κορυλλίων (Καρακάξα, Pie-grièche) ὁ φαίος.

αἱ δὲ ἐντὸς τρυπῶν ἢ ὑπὸ τὰς ῥίζας· καὶ ἄλλαι μὲν εἶναι ἐκκρεμεῖς ἀπὸ ὠτίδος τινός, ὡς λίκνα σειόμενα ὑπὸ τοῦ ἀνέμου, ἄλλαι δὲ πλέουσιν ἐπὶ τῶν ὑδάτων κυματούμεναι ὡς σκαφίδια. Εὐρίσκονται δὲ καὶ προσ-

Ἵπολαῖς (Fauvette, Ποταμίδα) ὁ τῶν καλάμων.

δεδεμένοι μεταξύ καλάμων, ἀποθεβιμένοι εἰς τὰ κοῦλα τῶν βράχων, ἐντὸς τρωγλῶν, ἐντὸς σωρείων ἄμμου, ἢ μεταξύ τῶν πρασίνων χόρτων, ἢ τέλος καὶ ἐπὶ τῆς γυμνῆς γῆς.

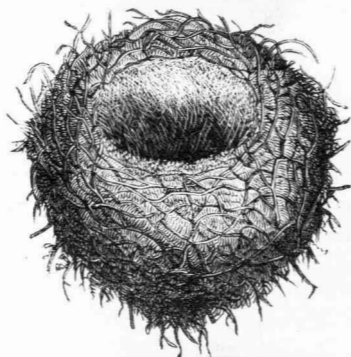
Οὐχ ἥττον ποικίλα εἶναι καὶ τὰ σχήματα αὐτῶν·

διότι αἱ μὲν εἶναι πλατεῖαι καὶ ἀθαβεῖς, καθὼς, παραδείγματος χάριν, ἢ τοῦ κορωνοκόρακος·

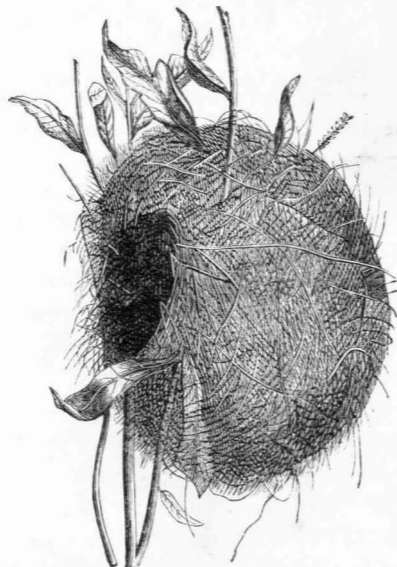
Κορωνοκόραξ (Corbeau freux).

αἱ δὲ κοίλαι, καὶ τοιοῦτο σχῆμα δίδει εἰς αὐτὰς ὁ κολοῖός καὶ πολλὰ ἄλλα πτηνὰ·

Κολοῖός (Καλοιακούδα, Geai) ὁ κοινός.

ἢ σφαιροειδεῖς, ἢ καὶ ὠειδεῖς, σφαιρώτατα συμπεπλεγμένοι μετὰ τῶν γλωρῶν κλαδίων τὰ ὅποια, ἂν καὶ σείει σφοδρῶς ὁ ἀνεμος, οὐδέποτε ὅμως συντρίβει, οὔτε ἐκσφενδονίζει τὰ ἐντὸς τῶν πόποτε·

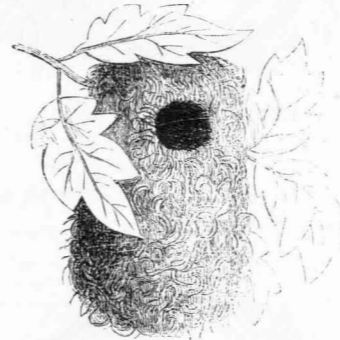

Τρωγλοδύτης τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ.

αἱ δὲ στρογγύλαι, χαριέσταται περὶ τὰ χεῖλη, κομψόταται ἐν τῷ μέσῳ τῶν περὶ αὐτὰς φύλλων·

Τρογίλος (Μαλαθρίτης ἢ τρυποσφράκτης, Roitelet), ὁ λορωτός, ἢ κυλινδρικοί, ὅποιας δυσκόλως ἢ κατεσκευάζε τοῦ ἀνθρώπου ἢ χεῖρ·

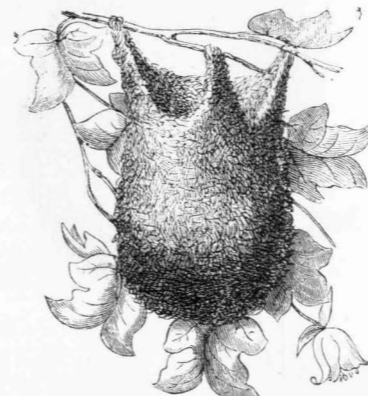
Ἄγελάστης (Troupiale) ὁ τῆς Βαλτιμόρης.

καὶ αἱ μὲν, ὡς εἶδομεν, ἀνοικταὶ πρὸς τὰ ἐπάνω, αἱ δὲ πρὸς τὰ πλάγια, αἱ δὲ καὶ πρὸς τὰ κάτω, ἀσφαλῆ, ὅμως ἔχουσαι οἰκονομημένον τόπον διὰ τὰ ὦα, ὥστε νὰ μὴ πίπτωσι·

Ἰψάντρια (Tisserin) ἢ κίτρινοκέφαλος.

ἐνίοτε δὲ ὁμοιάζουσαι μὲ σακκίον κρεμάμενον ἐπὶ τριῶν ἢ τεσσάρων ἄκρων,

Ἄγελάστης (Troupiale) ὁ τῆς Καγέννης.

ἢ μὲ χωνίον, πεπερασμένον εἰς τινὰ κλάδον, καθὼς ἐν τῷ ἐπομένῳ σχήματι·

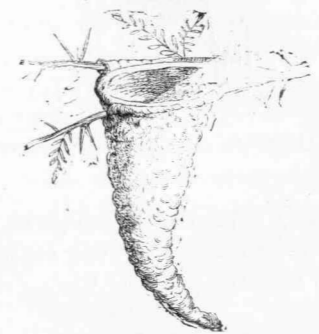
Ῥιπίδουρος (Rhipidure).

ἢ μὲ βαλάντιον, ἔχον τὸ στόμιον προπεφυλαγμένον ἀπὸ τῆς βρογχῆς,

Καρδιναλίνη ἢ ἀμερικανή.

ἢ μὲ κέρασ, ἠνεωγμένον ἐξ ἐναντίας εἰς τὴν βρογχίν·

Μυιοθήρας (Globe-mouche) ὁ λορωτός.

ἢ καὶ μὲ πιστόλαν, τῇ ἀληθείᾳ, ὡς περαιτέρω θὰ ἴδωμεν.

Αἱ καλιαὶ τῶν πλείστων σαρκόβωρον ὀρνέων, τῶν ἡμερονόμων, ἔχουσι τὸ σχῆμα εὐρύ, ἀνοικτὸν εἰς τὰ χεῖλη, καὶ σύγκεινται ἐκ σωροῦ φρυγάνων ἢ ξυλαρίων μετὰ τῶν φύλλων των· εὐρίσκονται δὲ εἰς τὰς κορυφὰς τῶν βράχων, ἢ εἰς τὰ ὑψηλότατα δένδρα τῶν δασῶν· τοιαῦται εἶναι αἱ τῶν Γυπῶν σχεδὸν ὅλων, αἱ τῶν Ἀετῶν, καὶ αἱ τῶν πλείστων Ἱεράκων· αἱ Κερυναῖδες ὅμως (Cresserelles) φωλεύουσιν εἰς τρύπας ἑρειπίων ἢ παλαιῶν τοίχων, οὐδὲν προσικονομοῦσαι, καὶ τίκτουσαι ἄνευ στρώματός τινος· οἱ δὲ Κίρκοι (Bussards) καὶ ὁ Διαγγελεύς (Messenger), πτηνὸν τοῦ Εὐέλπιδος Ἀκρωτηρίου, καλιοποιοῦσιν ἐπὶ τῶν χαμοδένδρων, ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ γώματος.

Τὰ νυκτινομα τῶν σαρκόφαγων ὀρνέων καλιοποιοῦσιν ἐν γένει μὲν εἰς τρύπας δένδρων, τινὰ δ' ἐξ αὐτῶν

Γλώε.

καὶ εἰς τὰ μέρη ὅπου οἱ κλώνες σχηματίζουσι δίκρανον ἢ τρίκρανον, ἐναποθέτοντα ἐκεῖ ξηρὰ φύλλα καὶ ἄχυρα· ἄλλα δὲ πάλιν καλιοποιοῦσιν ἐντὸς παλαιῶν τοίχων καὶ κωδωνοστασίων, καὶ ὀλίγα τινὰ ἐξ αὐτῶν ἐντὸς τρυπῶν τῆς γῆς, ἢ καὶ ἐντὸς φωλεῶν ἐγκαταλειμμένων ζώου τινὸς τετραπόδου. Ὑπάρχουσι δὲ καὶ πτηνὰ φωλεύοντα εἰς τὰς παλαιὰς καλιάς τῶν ἱεράκων Τριόρχων (Buses) ἢ τῶν Κισσῶν.

Ὅλα τὰ ζυγοδάκτυλα, καθὼς οἱ Μουσοφάγοι, οἱ Ψιττακοὶ, οἱ Δρυοκολάπται (Pics), οἱ Μακρορῥάμφοι, οἱ Τρώγωνες (Couroucous), οἱ Πωγωνίαι (Barbus) καὶ οἱ Ταματίαι, φωλεύουσιν ἀνεξαιρέτως εἰς τὰς τρύπας τῶν δένδρων· μόνον ἐν ἑκ τῶν τῆς τάξεως ταύτης, ὁ Κόκκυξ (Κοῦκκος), πολλὰκις ἀποθέτει τὰ ὠὰ του εἰς τὰς καλιάς ἄλλων πτηνῶν.

Τὰ Ἄνια ἢ Κρωτογοφάγα λεγόμενα, πτηνὰ τῆς Ἀμερικῆς, συναθροίζονται εἰς πολλὰ ὄμοια ζεύγη καὶ κατασκευάζουσι μίαν μόνην καλιάν, ὅπου γεννῶσι καὶ ἐπιπάζουσιν ἀπὸ κοινοῦ, ὡς καὶ συμμερίζονται τὰς φροντίδας ὅσας ἀπαιτεῖ ἡ διατροφή τῶν νεοσσῶν των.

Αἱ Ἀλκυόνες καὶ οἱ Μέροπες (Μελισσοφάγοι) φωλεύουσιν εἰς τρύπας, τὰς ὁποίας ἀνοίγουν ὀριζοντίως ὡς ἐπιτήδειοι ὑπονομοποιοὶ, ἐντὸς τῆς ἄμμου τῶν βράχων ἢ τῶν ποταμίων ὄχθων.

Ἡ στεατόρνις (Guacharo) κατασκευάζει φωλεὴν, ἧς τὸ μὲν ἕμισυ ἐντὸς τῆς γῆς, τὸ δ' ἄλλο ἕμισυ ἐντὸς τῆς κοιλότητος βράχου τινός· πάντοτε δ' ἐντὸς σπηλαίων ἢ ἐπὶ βαράθρων ἀποτόμων καὶ σκοτεινῶν.

Οἱ Κύφελαι (Martinets, κοινῶς Πετρογελιδόνα) φωλεύουσιν ἄνευ προετοιμασίας τινὸς εἰς τὰς τρύπας βράχων, ἢ ὑψηλῶν τοίχων, ἢ καὶ κωδωνοστασίων.

Περὶ δὲ τῶν κοινῶν Χελιδόνων, ἅπαντες γινώσκουσι πῶς καὶ ποῦ κατασκευάζουσι τὰς καλιάς αὐτῶν· πλεῖσται ὅμως τούτων φωλεύουσιν ἐντὸς τρυπῶν βαθειῶν, ὀριζοντίως ἀνοιγομένων εἰς καταφορικὸς τόπους ἀμμόδεϊς, τινὲς δὲ καὶ σχηματίζουσι πρὸ τῆς τρύπας ταύτης μακρὸν διάυλον ἐξωτερικόν, καὶ τοῦτον ἐξ ἄμμου, τὴν ὁποίαν στερεοῦνσι διὰ τοῦ σιάλου των.

Ποιοῦντες λόγον περὶ τῶν Χελιδόνων, παραπέμπομεν τὸν ἀναγνώστην εἰς τὸν πρῶτον Τόμον τῶν Μυρίων Ὄσων (σελ. 331), ὅπου περιγράφονται αἱ Χελιδόνες Σαλαγγάναι, τῶν ὁποίων αἱ πικτώδεις φωλεαὶ μαγειρευόμεναι, ἐπιζητοῦνται ὑπὸ τῶν Κινέζων καὶ Ἰαπώνων ὡς ἔδεσμα ὀρεκτικώτατον, εἰσαχθὲν ἐσχάτως καὶ εἰς τὰ πολυτελεῖ συμποσία τῶν Εὐρωπαίων.

Χελιδὼν τῆς Ἰάβας, ἢ Σαλαγγάνη.

Ἰδροκόραξ τις, λεγόμενος βούκερος (Calao), μέγα πτηνὸν φέρον ὑπὲρ τὸ βᾶμφορ ἐξῆστῶσιν τινὰ ὡς περικεφαλαίαν, ἔχει περιεργότατόν τι ἔθιμον. Οὗτος φωλεύει εἰς τρύπας δένδρων· ἀφοῦ ἡ θήλεια καθίσῃ διὰ τὴν ἐπιώσῃ, ὁ ἄρρην κτίζει τὴν εἰσοδὸν τῆς τρύπας διὰ πηλοῦ, καὶ οὕτω τὴν φυλακίζει καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ ἐπιωασμοῦ καὶ τῆς πρώτης διατροφῆς τῶν νεοσσῶν. Μόνον μίαν ἀφίνει μικρὰν ὄπην, διὰ τῆς ὁποίας ἐμβιβάζει τὸ βᾶμφορ του, φέρον τὴν τροφήν εἰς τὴν οἰκογένειάν του. Ἀφοῦ δὲ ἀναπτυχθῶσιν ἀρκούντως τὰ μικρὰ, κρημνίζει τὸν τοίχον, καὶ ἡ πεφυλακισμένη γυνή του ἀνακτᾷ τότε τὴν ἐλευθερίαν, ἐξεργασμένη μεθ' ὅλων τῆς τῶν νεοσσῶν. Ἡραπλήσιον τούτου ἔθιμον ἔχει καὶ ὁ κοινὸς εἰς τοὺς τόπους ἡμῶν Ἐποψ, ὁ γυδαῖστι λεγόμενος Μπουφός (Huppe).

Ἡ φυλὴ τῶν Μελισσιτῶν ἢ Ηοικιλανθιδῶν (Oiseaux-mouches), ἐνῶ κατὰ τ' ἄλλα ἔθνη αὐτῆς καὶ τὴν διαίταν εἶναι ὅμοια, κατὰ τὸ σχῆμα ὅμως τῶν καλιῶν καὶ τὸν τρόπον τοῦ κατασκευάζειν αὐτὰς περιστᾷ πολλὴν ποικιλίαν· διότι ἄλλαι μὲν τῶν καλιῶν ἔχουσι τὸ σχῆμα σκύφους (φλινζανίου), ἄλλαι δὲ σφαί-

Ηοικιλανθὶς ἢ Κολίβριον (Oiseau-mouche).

ρες, καὶ ἄλλαι κέρατος, προσηρητημένον πολλὰκις παρὰ τὴν ἄκραν φύλλου τινὸς ἐπιμήκους, καθὼς παρατηρεῖ ὁ ἀναγνώστης ἐκ τοῦ ἐπομένου σχήματος, τὸ ὁποῖον φαίνεται ἀληθῶς ἀπίστευτον.

ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ.

Ὁ φιλόσοφος οὗτος, ὁ μελετῶν ὑπὸ τὴν σκιάν τῶν δένδρων ἐν τόπῳ ἐρημικῷ, εἶναι ὁ περίφημος ἐκεῖνος Δημόκριτος ὁ ἐξ Ἀβδήρων. Πόσον ἀράγε θὰ ἐξεπλήττετο, ἂν αἴφνης ἐπανήρχετο εἰς τὴν ζωὴν καὶ ἴκουε τινὰ ἐξ ἡμῶν λέγοντα πρὸς αὐτόν·

—ὦ! ἐπανήλθες λοιπὸν εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, σὺ ὁ κομικώτατος τῶν ἀρχαίων σοφῶν! σὺ ὅστις γελῶν εἰπίπτε καὶ μοκόμενος, τσοσάτην ἐπηγγέλλεσο περιφρόνησιν πρὸς τὴν ἀθλίαν ἡμῶν ἀνθρωπότητα, ὅσον ἠσθάνετο πρὸς αὐτὴν οἶκτον ὁ Ἡράκλειτος, κλαίων ἐκείνος ἀδιαλείπτως.

—Τίς εἶπε ταῦτα! Ὁ ἀπεκρίνετο ὁ Δημόκριτος. Ἐπὶ τῆς πρώτης μου ὑπάρξεως ἐγὼ ἀπέειχον τοῦ νὰ γελῶ· τούναντίον δὲ, οἱ σύγχρονοι μὲ ἔλεγον μᾶλλον ὡς σοβαρὸν καὶ ὡς τερόπομον ἐν τῷ ἐρημικῷ βίῳ. Ἀνέγνωσες τὸ περὶ φυσικῆς σύγγραμμά μου;

—Ὅχι.

—Τὸ περὶ μαθηματικῶν;

—Ὅυτε.

—Τὸ περὶ μουσικῆς; τὸ περὶ τεχνῶν;

—Οὐδόλω.

—Τούλάχιστον, ἐμελέτησες ὅσα ἔγραψα περὶ ἠθικῆς; τὸ περὶ Πυθαγόρου βιβλίον μου· τὸ περὶ Διαθέσεως σοφοῦ ἐγχειρίδιόν μου· τὴν περὶ Ἄδου ἐξήγησίν μου· τὴν Τριτογενεῖάν μου· ἔνθα διδάσκω ὅτι αἱ τρεῖς οὐσιώδεις τοῦ ἀνθρώπου ιδιότητες πρέπει νὰ ἦναι τὸ καλῶς διανοεῖσθαι, τὸ καλῶς ἐκφράζειν τὰ διανοούμενα, καὶ τὸ καλῶς φέρεσθαι· τοὺς Λόγους μου τοὺς περὶ χρηστότητος ἢ ἀρετῆς, περὶ ἰσυχίας ψυχῆς, περὶ εὐημερίας, καὶ ἐκεῖνον τὸν ἄλλον, ὃν ἐπέγραψα Ἀμαλθείας Κέρας;

—Οὐδεμίαν τῶν συγγραφῶν τούτων διεσώθη μέχρις ἡμῶν.

—Λοιπὸν δὲν μοὶ φαίνεται παράδοξον ἂν ἐσχηματίσετε περὶ ἐμοῦ καὶ τῶν φρονημάτων μου ἰδέαν τοσοῦτον ἐναντίαν τῆς φιλοσοφίας μου καὶ τῆς ἀγωγῆς μου. Ἀλλὰ, σὲ παρακαλῶ, πῶθεν ἐσυμπεράνετε ὅτι ἤμην τοιοῦτος εὐτράπελος ἐγὼ καὶ σκόπητος;

—Τῇ ἀληθείᾳ, ἀπὸ δισχυλίων ἤδη ἐτῶν τοιοῦτο φρόνημα περὶ σοῦ ἐπικρατεῖ. Παρεδόθη εἰς ἡμᾶς ὅτι, εἰς τὰς ἀρχαίας φιλοσοφικὰς σχολὰς, παρίστατο πάντοτε γελῶν στρογγύλω στόματι πρὸς τὸν πτωχὸν ἐκείνον Ἡράκλειτον, τοσοῦτον κλαίοντα ἀπ' ἐναντίας, ὡς ἐκατήνησε νὰ μὴ δύναται ν' ἀνοιῆ τὸς ὀφθαλμούς.

—Καὶ τίνες εἶναι οἱ ἐπινοήσαντες τοὺς μύθους τούτους;

—Ἀλλὰ πλεῖστοι συγγραφεῖς· πρὸς τοὺς ἄλλοις δὲ καὶ εὐφυσάτος τις ἀνὴρ, ποιητῆς, φιλόσοφος, ῥήτωρ, τιμηθεὶς μάλιστα καὶ δι' ἀγάλματος ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Τραϊανοῦ, ἐν Ῥώμῃ· ἐνὶ λόγῳ, ὁ Γάιος Σόλλιος Σιδόνιος Ἀπολλινάριος.

—Παράδοξον ἀληθῶς ὅτι εὐηρεστήσαν νὰ μὲ παραστήσωσι μετὰ θανάτου μου γελῶν, ἐνῶ ζῶντα πάντοτε μ' ἐθεώρησαν ὡς σπουδαῖον ἄνθρωπον, τοῦ ὁποίου τὰ ἔργα δὲν ἦσαν ἀνάξια τῆς προσοχῆς οὐδὲ τῶν ἐξόχων αὐτῶν ἀνδρῶν. Ὅτε ἦλθεν ὁ Ἰπποκράτης νὰ μὲ ἴδῃ εἰς τὰ Ἀβδῆρα, καὶ μ' εὐρηκεν ἐνησυχλημένον εἰς ἀνατομικὰς ἐργασίας, ἐπιστρέψας εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐξεφράσθη περὶ ἐμοῦ ὅχι κακῶς· οἱ δὲ συμπολιτῆται μου ἐπήνεσαν τὸν ἐμὸν «Μέγαν διάκοσμον»

Ηοικιλανθὶς (ἢ Κολίβριον) Εὐρονόμη.

Πτηνὰ τινὰ τῆς Ἀμερικῆς ὀνομάζονται Κλιθανοποιοὶ (κοινῶς Φουρνάρηδες), ἐκ τοῦ παραδόξου σχήματος τὸ ὁποῖον δίδουσιν εἰς τὰς καλιάς των, ἀναμιμνήσκοντες ἀληθῶς τὸ τοῦ κλιθάνου (φούρνου). Ταύ-

Κλιθανοποῖος (Φουρνάρης) ὁ ἀμερικανός.

τὴν κτίζει διὰ πηλοῦ· ἄλλα τὸ περιεργότερον εἶναι ὅτι κατασκευάζουσι ἐντὸς αὐτῆς μακρὸν διάυλον ερεφόμενον ἐλικοειδῶς, καθὼς τὸ κέλυφος τοῦ Κοχλίου.

(Τὸ τέλος εἰς τὸ προσεχές.)

ΤΡΟΠΟΣ ΚΑΤΑΡΤΗΣΕΩΣ ΝΟΜῶΝ ΚΑΚῶΝ.

Ὁ Γράντ, ὁ νέος πρόεδρος τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς, εἶπεν ἐν τῷ λόγῳ τῆς καθιδρύσεώς του τὰς ἐπομένους ἀξιωμανημονεύτους λέξεις.

«Οἱ νόμοι πρέπει πάντοτε νὰ δεσπόζωσι τῶν τε ἀποδοκιμαζόντων καὶ τῶν ἐπιδοκιμαζόντων αὐτούς. Οὐδένα γινώσκω τρόπον ἀνακλήσεως τῶν ἐπιβλαβῶν νόμων τελεσφορώτερον ἢ βεβαιώτερον τῆς ἀκριβοῦς αὐτῶν ἐκτελέσεως.»

τοσοῦτον, ὥστε καὶ ἀνεσχημάτισαν τὴν περιουσίαν μου, ἢν εἶχα δαπανήσει ὅλην διδασκόμενος, ὅτε ἀπῆλθα ν' ἀρυσθῶ σοφίαν ἐκ τῶν πηγῶν αὐτῶν, εἰς Λύγυπτον, εἰς Χαλδαίαν καὶ εἰς Περσίαν. Ἄν πιστεύσω ὅσα μ' εἶπον εἰς τὰ Ἰλλύσια (ὅπου ὅμως, ἀληθῶς, μόνον καλὰς ἀγγελίας μὰς ἔφερον, ὅπως μὴ διαταράττωσι τὴν μακαριότητα ἡμῶν), οἱ μεταγενέστεροι δὲν εἶχον περὶ ἐμοῦ τὴν ἀλλόκοτον καὶ ἀνυπόστατον ἰδέαν ἧτις διεδόθη ἀκολούθως ὑπὸ τῆς παραδόσεως ἣν εἶπας. Μὲ διεβεβαίωσαν ὅτι καὶ ὁ Πλάτων μ' ἐτίμησεν, εἰσάξας με εἰς ἓνα τῶν ἀθανάτων αὐτοῦ διαλόγων, καίτοι ἀωνόμωσ'· καὶ τοῦτο, ἐνῶ δὲν παρουσιάσθην οὔτε εἰς αὐτόν, οὔτε εἰς τὸν θεῖον αὐτοῦ διδάσκαλον, τὸν Σωκράτην, ὅτε εἶχα ἐπισκεφθῆ τὰς Ἀθήνας¹. Μήπως ὁ Τίμων δὲν εἶπε περὶ ἐμοῦ ἐμφαντικῶς, «Τοιοῦτος ὑπῆρχεν ὁ σοφὸς Δημόκριτος, βασιλεὺς τὴν εὐγλωττίαν, ἐπιτήδειος τὴν διαλεκτικὴν, εἰς τῶν ἐπιφανεστάτων φιλοσόφων οὐς ἀνέγνων;» Ὁ Διογένης ὁ Λαέρτιος, γράψας τὸν βίον μου, ἐποίησε στίχους δι' ὧν μ' ἐγκωμιάζεν υπερβαλλόντως λέγων, «Τίς ἀνὴρ σοφός, καὶ τίς πανεπιστήμων ὡς ὁ Δημόκριτος; Τίς ἔτερος ἐποίησε τηλικαῦτα;» Ὁ Ὀράτιος, εἰς μίαν τῶν ἐπιστολῶν του, μὲ παριστᾷ ὡς πνεῦμα ἀπηλλαγμένον πάσης γήϊνης παθήσεως, ὡς ψυχὴν ἀσώματον, ψυχὴν ἀδιάφορον πρὸς τὰς ἡδονὰς καὶ τὴν ἰδιοτέλειαν τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Τέλος δὲ, ὁ Κικέρων μ' ἐξεθείασε σχεδὸν εἰπὼν, «Ὁ Δημόκριτος, μέγας ἐν τοῖς μεγίστοις τῶν ἀνδρῶν, εἰς οὗτινος τὴν πηγὴν ἤρυστο ὁ Ἐπίκουρος ἀρδεύων τὰ αὐτοῦ κηπάρια.»

—Καὶ πῶς! ἐκ σοῦ λοιπὸν ὁ Ἐπίκουρος ἐπορίσθη τὴν διδασκαλίαν, ἧς ὁ Σενέκας κατέστη εὐγλωττος ὑπερασπιστής, καὶ ἧτις ὅμως ἤλθε μέχρις ἡμῶν μετὰ φήμης ὅχι ποσῶς ἀγαθῆς;

—Καθόσον ἐγὼ κρίνω περὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ Ἐπικούρου, ἐπειδὴ τὸν ἤκουσα λαλοῦντά μοι περὶ αὐτῆς, ἐκείνος ἐσκέπτετο πολὺ φρονιμώτερον τῶν πλείστων αὐτοῦ μαθητῶν· ἂν ὅμως ἐδῶ διςφημῆται, θὰ συνέβη δυστυχῶς καὶ εἰς αὐτόν ὅ,τι εἰς ἐμὲ, τὸν ὁποῖον παραδόξως παρέστησαν ὡς ἀνθρώπον γελοῖως μορφαζόντα. Ὁμολογῶ ὅτι, συνομιλοῦντες ἐπὶ τῶν ὄχθων τῆς Ἀθήης, δὲν ἤμεθα κατὰ πάντα σύμφωνοι· διότι ἐγὼ μὲν ἐθεώρουν τὴν τοῦ πνεύματος ἡσυχίαν ὡς μόνον σκοπὸν τῆς ἠθικῆς, ὁ δ' Ἐπίκουρος ἤθελεν ὅτι διὰ τῆς ἡδυπαθείας, ἢ διὰ τῆς φρονίμου ἀπολαύσεως τῶν αἰθήσεων, ἄγεται ὁ ἀνθρώπος εἰς τὸν εὐδαιμόνα βίον. Ἐγὼ ἀπεκάλουν εὐ εἶναι τὴν κατάστασιν ἐκείνην τῆς ψυχῆς, τὴν ἀπηλλαγμένην παντὸς φόβου καὶ παντὸς πάθους. Οὔτε ἤμην ἀδιάφορος, καθὼς οἱ ἐπικούροικοι τῆς Κυρήνης, πρὸς τὰς τῆς πολιτείας· ἤθελα μάλιστα νὰ μὴ πάσχη ἡ ἀξιοπρέπεια τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ νὰ παρέχη εἰς αὐτόν ὁ νόμος πᾶσαν ἐλευθερίαν, ἐκτὸς τῆς τοῦ πράττειν τὸ κακόν. Οὐδέποτε ἐδίδαξα ὅτι ἡ ὕλη δύναται νὰ παραγάγῃ ζωὴν, αἴσθημα ἢ στογαμὸν. Τούναντίον, ποτὲ δὲν ἔπαυσα κηρύττων ὅτι ὁ Θεὸς ὑπῆρχεν ἡ πηγὴ πάσης ζωῆς, καὶ ἐν τῇ διανοίᾳ μου, ὁ Θεός, ἡ ψυχὴ τοῦ κόσμου, ἦτο ἰδέα σχεδὸν ὁμοία μὲ πῦρ τὸ ὁποῖον ἀκτινοβολεῖ. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι αἱ δασαίαι τῶν μάγων τῆς Περσίας ἐπροξένησαν εἰς τὸ πνεῦμά μου ζωηραν καὶ βαθεῖαν ἐντύπωσιν· καίτοι δὲ ὁ Ἐπίκουρος ἐξ ἐμοῦ ἤρυσθη, ὡς φαίνεται, οἰκοδο-

μῶν τὸ σύστημά του, ἂν καὶ λίαν διάφορον τοῦ ἐμοῦ κατὰ βάθος, νομίζω ὅτι δὲν θὰ ἦτο τόσον ἄδικον ἂν αὐτὸς ἐθεωρεῖτο ὡς μαθητῆς μου, ὅσον ἂν ἐγὼ ἐθεωροῦμην ὡς εἰς τῶν τοῦ Πυθαγόρου μαθητῶν. Τέλος, φίλε, παρατηρεῖς ἴσως ὅτι εἰς ταῦτα πάντα οὐδόλως ὑπάρχει ὕλη παρέχουσα ἀφορμὴν εἰς τοὺς καταγελοῦντάς με ὡς μωρὸν, καὶ ὅτι ποσῶς ἐκ τῶν ἰδεῶν μου τούτων δὲν ἐξάγεται ὅτι κατεφρόνουν τὸ ἀνθρώπινον γένος, ὡς θέλουν νὰ λέγῃσι.

—Τρόντι, βλέπω ἐξ ὧν μοὶ λέγεις ὅτι οἱ μεταγενέστεροι σὲ ἠδίκησαν, καὶ ὅτι ὑπῆρξες ἄλλος ἢ ὁποῖον σὲ φρονοῦν ἐν γένει· ἀλλ' ἀπορῶ πῶς ἐσχηματίσθη περὶ σοῦ τοιαύτη γνώμη ὀριστικὴ καὶ ἐναντία τῆς ἀληθείας, μάλιστα δὲ ἐξ ἐποχῆς μὴ ἀπεχούσης πολὺ ἀπ' ἐκείνης καθ' ἣν ἐζήσεις.

—Ἡ ἀπορία σου δὲν μοὶ φαίνεται πολὺ παράδοξος, οὔτε ποσῶς ὄνειδιστικὴ. Κατ' ἐμὲ, πᾶν πράγμα, ὁποιοῦνδήποτε, ἔχει τὴν ἐξήγησίν του· καὶ τοῦτο μάλιστα ἦτο ἐν τῶν ἀξιωματῶν μου· ὅτι «Οὐδὲν ἐκ τοῦ οὐδενός.» Στοχάζομαι ὅτι, ἐὰν καλῶς ἠρεῦνων, θ' ἀνεκάλυπτα πόθεν ἔλαβον ἀφορμὴν νὰ μὲ παραμορφώσωσιν οἱ σχεδιογραφοῦντές με ἐπὶ τῶν τοίχων τῶν σχολείων φοροῦντα προσωπεῖον παράφρονος. Κλίνω εἰς τὴν εἰκασίαν ὅτι κατ' ἀρχὰς μὲν παρέστησαν ὑπερβολικῶς τὴν ἀδιαφορίαν μου πρὸς τὰ ποταπὰ πάθη καὶ συμφέροντα, τῶν ὁποῖων καθίστανται οἱ ἀνθρωποὶ πολλὰκις δούλοι, ὡς ἀγαπῶντες τὴν ἐπιφάνειαν τῶν πραγμάτων μᾶλλον ἢ τὰ πράγματα αὐτὰ, καὶ προσκολλώμενοι εἰς τὰς σκιὰς καὶ μὴ ἐννοοῦντες τοῦ κεῖνται τὰ πράγματα. Συμπεραίνω ὅτι ἐθεώρησαν ὡς παραφροσύνην τὴν ὀλιγίστην ὑπόληψίν μου πρὸς τὰ πλοῦτη, τὰς τιμὰς, τὰς εὐωχίας, καὶ πρὸς πᾶσαν ἡδονὴν ἀποπλανῶσαν τὴν ψυχὴν ἀπὸ τῆς ἀναζητήσεως τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἀληθείας. Καὶ ἐπειδὴ, ἐκφράζων περὶ τούτων τὰ φρονήματά μου, δὲν ἐθεώρουν ὡς ἐπάναγκες τὸ νὰ πλάττω τὴν φυσιογνωμίαν μου σοβαρὰν, τὸ νὰ φαίνομαι ἀγανακτῶν, ἢ κατὰ τινα τρόπον μισῶν καὶ τοὺς ἀνθρώπους καθὼς τὰς ἀδυναμίας των, ἀλλὰ ἐναντίον ἐμεμφόμην μειδιῶν πάντοτε καὶ διατηρῶν ἐναντιώσιμον τὴν γαλήνην τῆς ψυχῆς, ἧτις κατ' ἐμὲ εἶναι τὸ ἄκρον τῆς ζωῆς ἀγαθόν, διὰ τοῦτο ἴσως εἶπον ὅτι ἤμην φιλόσοφος σκόπητος· ἐπειτα δὲ, ἐκ τῆς μεταδόσεως τοῦ φρονήματος τούτου, προήλθεν ὑπερβολὴ· καὶ εἶπον ὅτι ἐγέλων διὰ τὰς ἀνθρωπίνους μωρίας. Ἐνδέχεται δὲ καὶ νὰ μὲ παρέστησαν οὕτω γελοῦντα ἐξ ἀντιθέσεως πρὸς τὴν θρηνώδη μορφήν ὑπὸ τὴν ὁποίαν παρίσταν τὸν Ἡρακλείτον.

—Ἄλλ' εἶχον ἀρά γε δίκαιον ὡς πρὸς τὸν Ἡρακλείτον; Τώρα πιστεύω ὅτι καὶ ὁ φιλόσοφος οὗτος, ἂν εὐρίσκετο παρ' ἡμῖν, θὰ διεμαρτύρετο ἴσως κατὰ τῆς ἀδικίας καὶ τῆς ὑπερβολῆς τῆς κοινῆς γνώμης, καθὼς πράττεις σύ.

—Δὲν ἀμφιβάλλω· πέποιθα ὅτι καὶ τοῦ Ἡρακλείτου ὁ χαρακτήρ παραβιάζεται, παριστώμενος ὡς θρηνώδης. Οἱ συμπολιταὶ αὐτοῦ οἱ Ἐφέσιοι τὸν ἐπωνόμαζον «Σκοτεινὸν», διότι ἦτο σκοτεινός εἰς τὰ συγγραμμάτα του, καὶ ὅχι ποσῶς διὰ τὸν χαρακτήρα του. Εἶναι ὅμως ἀληθὲς ὅτι ἐκεῖνος ἐλυπεῖτο πολὺ αἰ ἠθῶν διὰ τὰς πλάνους καὶ τὰς κακίας τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὅτι, ἐνεκα τῆς ἀγρίας διαθέσεώς του, ὅχι μόνον ἠγάπα τὸν βίον τῆς μελέτης, καθὼς ἐγὼ, ἀλλὰ καὶ ἔφυγεν ὀλωσδιόλου τὴν κοινωνίαν τῶν ὁμοίων του.

ἀνεχώρει εἰς τὴν καρδίαν τῶν ἐρήμων ὄρεων, οὐδόλως φροντίζων περὶ τροφῆς. Κατὰ τοῦτο δ' ἐφαίνετο ἀντιφάσκων εἰς ἑαυτὸν, ἐπειδὴ ἐπρέσβευε μόνην τῶν σρ-

μάτων τὴν ὑπαρξίν, θεωρῶν ὅλα ἐν γένει τὰ ὄντα ὡς ὕλικα στοιχεῖα, ὑπέικοντα εἰς αἰώνιους νόμους μεταμορφώσεως. Ἐκ τούτων τῶν ἀρχῶν του ἀπετελεῖ τῶ

Ὁ φιλόσοφος Δημόκριτος.

ἄντι ἀντίθεσιν πρὸς ἐμὲ, καὶ ὅχι ποσῶς ἐκ τῆς κατηφείας του, τὴν ὁποίαν βεβαίως παρέστησαν ὅσον καὶ τὴν φαιδρότητά μου ὑπερβολικῶν.

—Ἡρπεῖ λοιπὸν νὰ μεταβάλωμεν τὸ φρόνημα ἡμῶν περὶ τοῦ Ἡρακλείτου καὶ σοῦ· ἀλλ' ἀμφιβάλλω ἂν θὰ δυναθῶμεν νὰ τὸ κατορθώσωμεν ἐντελῶς. Ἦτο

τερπνὸν τὸ νὰ σᾶς (β) ἐπόμεν ἕκαστον ἄλλως πῶς παθαινόμενον ἐκ τῶν ἡμετέρων ἀθλιότητων· γινώσκεις δὲ ὅτι, ὅσοι τῶν μύθων ἔχουσιν ἐννοιάν τινα καὶ ἀρέσκουσιν, ἐπὶ τέλους συγγέωνται μετὰ τῶν ἀληθειῶν οὕτως, ὥς ἐδυσκόλως πλέον διακρίνονται. Τοιοῦτους σᾶς θέλει ὁ κόσμος, καὶ ἂν σεῖς αὐτοὶ κηρύττετε ὅτι

(1) Τοῦτο κατὰ Διογένην Λαέρτιον.

Μετά τὴν Συρίαν, ἐπεσκέφθη τὰς Ἀθήνας κατὰ τὸ θέρος τοῦ 1859· ἠτοιμαζόμεν δὲ νὰ μεταβῶ εἰς Ἰθάκην ὅτε, περὶ ἀσθενείας, ἠναγκάσθη νὰ ἐπιστρέψω εἰς Πετρούπολιν.

Ἡ θεία Πρόνοια πύλῳγησε τὰς ἐμπορικὰς μου ἐπιχειρήσεις θαυμασίως πως· ὥστε, λήγοντος τοῦ 1863, ἔτυγον κάτοχος περιουσίας, ὅσην οὔτε νὰ ἐλπίσω ποτὲ ἐτόλμων ἐντὸς τῶν καταθυμιῶν μου· καὶ τότε λοιπὸν ἀπεχώρησα ἐντελῶς ἀπὸ τοῦ ἐμπορίου, διὰ νὰ δοθῶ ὅλος εἰς τὰς μάλιστα ἀρεσκούσας μοι τῶν σπουδῶν.

Ἐν ἔτει 1864, ἤμην καθ' ὁδὸν εἰς ἐπίσκεψιν τῆς πατρίδος τοῦ Ὀδυσσεῶς καὶ τοῦ πεδίου τῆς Τρωάδος, ὅτε παρετρόπην εἰς τὰς Ἰνδίας, τὴν Κίναν, τὴν Ἰαπωνίαν, ἐπιχειρήσας περιοδεῖαν περὶ τὴν γῆν. Δύο ἔτη ἐδαπάνησα ἐν τῇ περιοδείᾳ ταύτῃ, καὶ ἐπιστρέψας μετὰ ταῦτα, ἐν ἔτει 1866, εἰς Παρισίους, ἔμεινον πλέον αὐτόθι, ὅπως δοθῶ καθ' ὅλον τὸν ἐπίλοιπον βίον εἰς τὰ γράμματα, πρὸ πάντων περὶ τὴν ἀρχαιολογίαν ἐνασχολούμενος, διότι αὕτη ἡ ἐπιστήμη μ' εἶναι εὐφρόσυνος ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην.

Ἡδυνάμην τέλος νὰ πραγματοποιήσω τὸ ὄνειρον ὅλου τοῦ βίου μου, νὰ ἐπισκεφθῶ καὶ τὸ θέατρον αὐτὸ τῶν πραγμάτων, ἅτινα μοῦ προσεῖλκυσαν αἰεὶ τε τὴν προσοχὴν, καὶ τὴν πατρίδα τῶν ἡρώων, ὧν αἱ τύχαι κατεβασκάλησαν καὶ παρεμύθησαν τὴν ἐμὴν παιδικὴν ἡλικίαν· καὶ οὕτω λοιπὸν, ἀναχωρήσας κατὰ τὸ παρελθὸν θέρος, ἐπεσκέφθη ἀλλεπαλλήλως τοὺς τόπους ἐνθα ζωηρόταται εἶναι ἔτι αἱ ποιητικαὶ ἀναμνήσεις τῆς ἀρχαιότητος.

Τότε ἀπεῖχεν ἀπ' ἐμοῦ ὁ φιλόδοξος σκοπὸς τοῦ νὰ ἐκδώσω διὰ τύπου πραγματεῖαν τινὰ ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ἀλλὰ συνέλαβον τὴν ιδέαν ταύτην βλέπων τὰς ἀπάτας εἰς ἃς περιέπεσον σχεδὸν ὅλοι οἱ ἀρχαιολόγοι, ἐρευνῶντες ποῦ ἔκειτο πάλαι ποτὲ τὸ ὀμηρικὸν ἄστυ τῆς Ἰθάκης, αἱ μάνδραι τοῦ Εὐμαίου, ἡ νῆσος Ἀστερίας, ἡ ἀρχαία Τρωάς, οἱ λόφοι τῆς Βατιείας καὶ τοῦ Αἰσυνήτου, ὁ τάφος τοῦ Ἐκτορος, κτλ.

Πρὸς δὲ, πλὴν τῆς ἐλπίδος ὅτι μέλλω νὰ ἐπισκευάσω γνώμας ἐσφαλμένας κατ' ἐμὲ, εὐτυχῆς θὰ ἐλογιζόμεν ἂν κατὰ τι συνέτεινον πρὸς τὴν ἐν τῷ νοήμονι γαλλικῷ δημοσίῳ διάδοσιν τοῦ ἔρωτος πρὸς τὰς ὠραίας καὶ εὐγενεῖς σπουδὰς, αἵτινες ἐστήριζαν τὴν καρτερίαν μου ἐν ταῖς χαλεπαῖς τοῦ βίου μου δοκιμασίαις, καὶ ἔτι ὑπόσχονται νὰ καθιδύνοσι τὴν ἀνάπαυσίν μου κατὰ τὴν ἐπίλοιπὸν μου ζωὴν. »

Οὕτω λήγει ὁ πρόλογος τοῦ συγγραφέως· αὐτὸς δ' εὐρίσκειται σήμερον ἄλλιν εἰς τὴν Βορείαν Ἀμερικὴν, ὑπόθεν παρέσχεν ἡμῖν ἐλπίδα νὰ ἐπιστείλῃ ὅ,τι ἂν νομίσῃ περιεργότερον πρὸς τοὺς συνδρομητὰς τῶν Μυρίων Ὄσων, γενναίαν συλλαβὴν πρὸς τὴν ἐκδοσὴν αὐτῶν συμπάθειαν, ὡς χρησίμων πρὸς τὰς ἑλληνικὰς οἰκογενείας.

ΤΟ ΘΡΟΣ ΛΘΩΣ.

Ἡ Χαλκιδικὴ χερσονήσος σχηματίζει τέσσαρας κόλπους· τὸν Θερμαϊκὸν, πρῶτον, εἰς τὸ βάθος τοῦ ὁποίου κεῖται ἡ Θεσσαλονίκη· παρέκει τὸν Τωροναῖον (τανῦν κόλπον τῆς Κασσάνδρας), μετὰ τῶν ἀκρωτηρίων Κανάστρου καὶ Ἀμπέλου, βορειότερον δὲ τὸν Σιγγιτικὸν (τανῦν Κόλπον τοῦ Ἁγίου Ὄρους), καὶ ἔτι

βορειότερον, τὸν Στρυμονικὸν (τανῦν Κόλπον τῆς Κοινότητος).

Θερμαϊκὸς ὠνομάσθη ὁ πρῶτος, ἐπειδὴ Θέρμη ὠνομάζετο ἡ Θεσσαλονίκη τὸ πάλαι· Τωροναῖος ὁ δευτέρως, ἐπειδὴ ἐκεῖ ποῦ ἔκειτο πόλις καλουμένη Τωρώνη· Σιγγιτικὸς ὁ τρίτος, ἐπειδὴ ἑτέρα πόλις, ἡ Σίγγος, ἔκειτο ἐντὸς τούτου· τέλος, Στρυμονικὸς ὁ τέταρτος, ἐκ τοῦ Στρυμόνος ποταμοῦ (τανῦν Καρασοῦ) χυνομένου εἰς τὸ βάθος αὐτοῦ, πλησίον τοῦ πολυγυίου Ὀρφάνου. Τὸν τελευταῖον τούτον κόλπον ἐκτείνει ἡ νῆσος Θάσσος, κειμένη ἔτι βορειότερον.

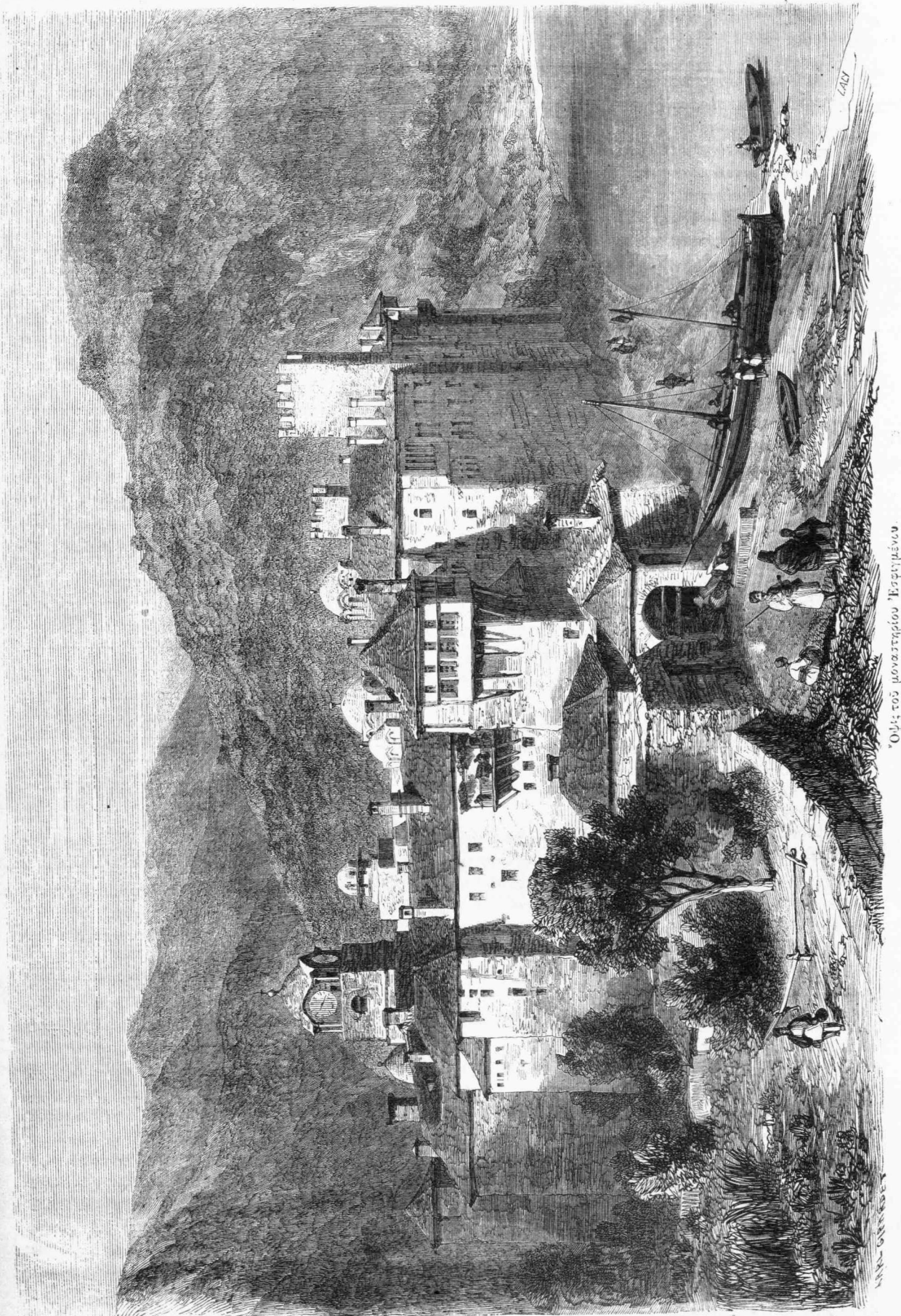
Τὸ ὄρος Ἄθως ὑψοῦται μετὰ τῶν Στρυμονικῶν καὶ τοῦ Σιγγιτικῶν, ὅμοιον πρὸς Σφίγγα καθημένην μεγαλοπρεπῶς ἐπὶ τῆς θαλάσσης· περὶ αὐτὸ δὲ κείνται, ὡς γνωστὸν, τὰ μοναστήρια, ὅπου ἀπὸ πολλῶν ἡδὴ αἰῶνων ἀναχωροῦσιν οἱ τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν προαιρούμενοι τὸν μοναχικὸν βίον.

Τὰ μοναστήρια ταῦτα εἶναι εἴκοσι· διαίρουσιν δὲ εἰς κοινότητες λεγόμενα καὶ ἰδιόρρυθμα. Καὶ κοινότητες μὲν εἶναι τὰ τῶν Ἰσῆρων, τοῦ Χιλιανδαρίου, τοῦ Διονυσίου, τοῦ Κουτλουμουσίου, τοῦ Ζωγράφου, τοῦ Φιλοθέου, τοῦ Γρηγορίου, τοῦ Ξενοφῶντος, τὸ Ἐσφιγμένον καὶ τὸ Ῥωσικόν. Ἰδιόρρυθμα δὲ τὰ τοῦ Βατοπεδίου, τῆς Λαύρας, τοῦ Παντοκράτορος, τοῦ Ξηροποτάμου, τοῦ Καρακάλλου, τῆς Σιμονοπέτρας, τοῦ Σταυρονικήτα, τοῦ Ἁγίου Παύλου, τοῦ Κασταμωνίτου, καὶ εἴ τι ἄλλο. Ἄλλ' ἐκτὸς τούτων, ὑπάρχουσιν ἐπὶ τοῦ Ὄρους καὶ πλείστα σιγῆται λεγόμενα (ἐκ τοῦ ἀσκητεύου;) ἀναχωρητήρια, ἐρημητήρια, κελεῖα, καὶ ἐν ὄλῳ ἐκκλησίαι μεγάλαι καὶ μικραὶ ὑπὲρ τὰς 950. Πρὸς τὸ κέντρον, ὑπάρχει πολύγυιον, αἱ Καρυαὶ, ὑπὸ μοναχῶν κατοικούμενον καὶ τοῦτο, καὶ αὐτόθι εἶναι ἡ ἀγορὰ ὅλης ταύτης τῆς Χερσονήσου, παραδεδομένης εἰς τὴν προσευχὴν καὶ τὴν μετάνοιαν, — ὡς προέπει τοῦλάχιστον νὰ παραδεχθῶμεν, ἀφοῦ τοιαύτη εἶναι ἡ ἐπαγγελία τῶν ἐκεῖσε ἀναχωρούντων.

Εἶναι δὲ αἱ Καρυαὶ ὡσανεὶ κεκρυμμένοι ἐντὸς πτυχῆστινος τῆς ἀνατολικῆς κλιτύος, ἐν τῷ μέσῳ σιγῆτων καὶ ἀναχωρητηρίων διακρινομένων εἰς ὅλας τὰς ἀνωμαλίας τῶν πέριξ. Τὰ κατοικήματα τῶν Καρυῶν εἶναι ὅλα χαμηλὰ, ξύλινα, χρισμένα ἐξωθεν διὰ κονιάματος λευκοῦ ἢ κοκκίνου, καὶ στημένα κατὰ γραμμὴν ἀμφοτέρωθεν μιᾶς καὶ μόνης ὁδοῦ, ὅπου κείνται καὶ τὰ ἐργαστήρια τῶν καλογήρων, πωλούντων κομβολόγια, εἰκόνας καὶ διάφορα βιομηχανικὰ προϊόντα τῶν ἐρημιτῶν ξύλινα, καθὼς μύζρα, σταυροὺς, σφραγίδας κτλ. Εἰς δὲ τὰ ἔσχατα τῆς ὁδοῦ ὑψοῦται ἡ οἰκία ὅπου ἐδρεύει τὸ συμβούλιον ὑπὸ τοῦ ὁποίου κυβερνᾶται τὸ Ὄρος.

Τὸ συμβούλιον τοῦτο σύγκειται ἐξ εἰκοσι ἐπιστατῶν, ἐκπροσωποῦντων τὰ εἴκοσι μοναστήρια· οὗτοι δ' ἐκλέγουσι κατὰ πᾶσαν τετραετίαν ἓνα πρόεδρον, εἰς ὃν ἀνατίθεται ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία, ἔχοντα παρέδρους αὐτοῦ τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν τεσσάρων μοναστηρίων Λαύρας, Βατοπεδίου, Ἰσῆρων, καὶ Χιλιανδαρίου, ὅχι μόνον διότι τὰ τέσσαρα ταῦτα εἶναι τὰ πλουσιώτερα καὶ ἀρχαιότερα, ἀλλὰ καὶ ἐπειδὴ φέρουσι τίτλον αὐτοκρατορικῶν μοναστηρίων.

Κυβερνῶντες οἱ τέσσαρες οὗτοι, ὀφείλουσι λόγον τῶν πράξεων τῶν εἰς τὴν γενικὴν συνέλευσιν ἦτις, πρὸς τὰ ἄλλα αὐτῆς καθήκοντα, δικάζει τὰ πλημμελήματα ἢ ἐνόητε καὶ κακουργήματα, δυστυχῶς.

Ὅμις τοῦ μοναστηρίου Ἐσφιμένου

Τὰ ἐντάλματα ἢ αἱ ἀποφάσεις εἶναι χρεια νὰ φέ- | ἴσα μέρη, ἐν ἐκ τῶν ὁποίων φέρε ἕκαστος τῶν εἰρη-
ρωσι τὸν τύπον σφραγίδος κεχωρισμένης εἰς τέσσαρα | μένων ἀντιπροσώπων, ἢ ἐπιστατῶν· ὥστε λείποντος
Τόμ. Β'. — Μάιος, 1869.

ένος τῶν τεσσάρων μερῶν, ἡ ἀπόφασις μένει ἄκυρος. Ἄνάγκη δὲ νὰ συναρμολογησῶσι τὰ τέσσαρα ταῦτα τμήματα ὑπὸ τοῦ προέδρου, κρατοῦντος κλειδα συσφίγγους αὐτὰ εἰς ἓν δι' ἕλικος. Ἡ σφραγίς, ἀργυρᾶ οὐσα, παριστᾷ τὴν Παναγίαν, καὶ περὶ αὐτὴν φέρει δυσανάγνωστον ἐπιγραφὴν ἑλληνιστί καὶ τουρκιστί, τὴν ἐπομένην· ΣΦΡΑΓΙΣ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΑΤΩΝ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ. ἈΘΝ'.

Σφραγίς τῆς Κοινότητος τοῦ Ἁθῶν.

Μετά τὴν πτώσιν τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους, οἱ Ὀθωμανοὶ ἐσεβάσθησαν τὴν μικρὰν ταύτην μοναχικὴν δημοκρατίαν, ὑποβαλόντες μόνον αὐτὴν εἰς φόρον ἐτήσιον ἐκ 500,000 γροσιῶν, ἀποτινομένων εἰς τὰς χεῖρας ἀγῶ, διαμένοντος εἰς τὰς Καρυάς. Ἡ δὲ φρουρά τοῦ Ὄρους, ἡ μᾶλλον ἡ ἀστυνομικὴ αὐτοῦ ἐπιτήρησις, ὑπάρχει ἀνατεθειμένη ὑπὸ τῶν καλογῆρων εἰς εἴκοσι χριστιανούς φύλακας.

Τὸ κλίμα τοῦ Ἁθῶν εἶναι ὑγιέστατον· ἐκεῖ βλέπει τις μεταξὺ τῶν μοναχῶν πλείστους ὑπεργῆρους, ἀλλ' ἴσως τοῦτο προέρχεται καὶ ἐκ τοῦ λιτοῦ αὐτῶν βίου· ὅπωςδὴποτε, ὁ Αἰλιανὸς ἀναφέρει ὅτι οἱ κάτοικοι τοῦ Ἁθῶν ἐκαλοῦντο Μακρόβιοι. Οἱ Βυζαντινοὶ συνεῶς ποιῶσι λόγον περὶ τῆς ἐξαισίου βλαστήσεως τοῦ ὄρους τούτου· ἐκεῖ βλέπει τις δάση καστανεῶν καὶ δρυῶν ἐκπλακτικῶν τὴν εὐρωστίαν, διὰ τὴν γειννᾶσιν τῆς θαλάσσης. « Δὲν ἀπατώνται, λέγει ὁ Καντακουζηνὸς, οἱ ἀποκαλοῦντες τὸν Ἁθῶν γῆν τοῦ Θεοῦ. » Ἡ γλυκύτης τοῦ κλίματος, λέγει ἕτερος, ὁ Νικηφόρος Γρηγοράς, ἡ πληθὺς τῶν τερψιθέων καὶ εὐώσμων φυτῶν, τῶν πτηνῶν τὰ κελευθῆματα, τῶν ὑδάτων οἱ ψιθυρισμοὶ, τῶν μελισσῶν οἱ βόμβοι, τῆς θαλάσσης ἡ θέα, τῶν κοιλάδων ἡ ἠρεμία, τῶν δασῶν ἡ μοναξία καὶ ἡ σιγή, τὰ πάντα τέρπουσιν ἡδυπαθῶς τὰς αἰσθήσεις καὶ ἐξαιρούσι πρὸς τὸν Θεὸν τὴν εὐσεβῶς διακειμένην ψυχὴν. »

Ἐκ τῶν εἴκοσι μοναζηρίων τοῦ Ἁθῶν, τὰ δεκαεπτὰ κατοικοῦνται ὑπὸ μοναχῶν Ἑλλήνων, ἐν ὑπὸ Ῥώσων καὶ Ἑλλήνων, καὶ δύο ὑπὸ Σέρβων καὶ Βουλγάρων.

Ἀπὸ Χριστοῦ μέχρι τοῦ δεκάτου αἰῶνος ἡ ἱστορία τοῦ ὄρους Ἁθῶν εἶναι σκοτεινὴ. Κατὰ τὰ χρονικά τῶν πατέρων, τὸ μοναζήριον τῆς Λαύρας ἐκτίσθη ἐπὶ Κωνσταντίνου ὑπὸ Ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ Ἀθανίτου. Οὐδεὶς τῶν ἱστορικῶν ἀναφέρει τοῦτον τὸν Ἀθανάσιον, ἀλλ' ἐν τῷ αὐτῷ ταύτῳ μοναζήριῳ τῆς Λαύρας ὑπάρχει ζωγραφία παριστώσα αὐτὸν λαμβάνοντα χρυσόβουλαν ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ αυτοκράτορος Νικηφόρου Φωκά, ἧτοι περὶ τὰ 965. Ἄλλα μοναζήρια τοῦ ὄ-

ρους εἰκάζονται ὡς ἐτι ἀρχαιότερα, ὡς τὰ τῶν Ἰβήρων καὶ τοῦ Βατοποεδίου, ὄντα οἰκοδομημένα εἰς τοὺς τόπους ἐνθα ἐκείντο αἱ πόλεις Διον καὶ Ὀλόφυξος, ἀναφερόμεναι ὑπὸ τοῦ Ἡροδότου, οὐχὶ δὲ καὶ ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν ἱστορικῶν. Ὅπως ἂν ἔχη, κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν μοναχῶν, ὁ Ἅγιος Ἀθανάσιος ἐζήτησε καὶ ἔλαβε παρὰ τοῦ αυτοκράτορος τὴν ἄδειαν νὰ κτίσῃ ἐν μοναστήριον ἐπὶ τοῦ Ἁθῶν, καὶ τότε ἤγειρε τὴν μεγάλην Λαύραν—ἀγνοοῦμεν δὲ πῶς ἡ ἰταλικὴ λέξις λαύρα (δάφνη) λέγεται σημαίνουσα κοινότητα ἢ ἀδελφότητα—ἀλλὰ πρὸ τούτου, τὸ ὄρος ἐκατοικεῖτο ὑπὸ ἐρημιτῶν, οἵτινες μάλιστα εἶχον δυσχεροῦς ἐκ τῆς ἰδρύσεως ταύτης, καὶ ἐπέμψαν ἀναφοράν κατ' αὐτῆς εἰς Κωνσταντινούπολιν· ἀλλὰ δὲν εἰσηκούσθησαν. Ἐκτοτε ἠγήθησαν παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους καὶ ἄλλα κατὰ σειρὰν μοναζήρια.

Τὰ πλείστα αὐτῶν κεῖνται εἰς θέσεις τερπνοτάτας, ὡς παρατηρεῖ ὁ ἀναγνώστης ἐκ τῆς εἰκόνης ἣν ἐκδίδομεν σήμερον, ἐπιφυλαττόμενοι νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ θέμα τοῦτο.

Ο ΝΕΟΣ ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΚΟΣ ΚΑΛΩΣ ΤΟΥ ΑΤΛΑΝΤΙΚΟΥ.

Ἀφ' ἧς ἡμέρας διήλθε τὸν ὠκεανὸν ἐπὶ τῶν περὶ τῶν ἠλεκτρισμῶν ἢ πρῶτη τηλεγραφικὴ ἐπιστολὴ ἀπὸ ἱρλανδίας εἰς Τεβρονόθαν, διὰ σύρματος ὑποβρυχίου, ἔργου τῶν ἀνθρωπίνων χειρῶν, δικαίως ὁ ἀνθρώπινος νοῦς δοξάζεται ὅτι ἐξουσίασεν ἐπὶ γῆς τὸ διάστημα καὶ τὸν χρόνον, καθὼς ἐνίκησεν αὐτὰ καὶ εἰς τὸν οὐρανὸν διὰ τῆς νεωτέρας ἀστρονομίας. Ἡ λέξις, μάλιστα προφερομένη ἐν τῷ παλαιῷ κόσμῳ, διέρχεται τὰς ἐρήμους τοῦ Ὄκεανου ἐντὸς ἑνὸς ἑκατοστοῦ τοῦ δευτερολέπτου, καὶ φθάνει εἰς τὸν νέον κόσμον. Ἐν ἑκατοστὸν τοῦ δευτερολέπτου εἶναι τὰχος μέγιστον, μείζον τοῦ τάχους τοῦ ὁποῖον θὰ διέτρεχεν ἡ φωνή, ἂν ἠδύνατο ν' ἀκουσθῆ εἰς τοσαύτην ἀπόστασιν. Εἰς τί δὲ χρωστοῦμεν τὰς θαυμασίας ταύτας προόδους τοῦ ἠλεκτρισμοῦ καὶ τοῦ ἀτμοῦ, πραγμάτων ἑκατονταπλασιαζόντων τὴν ἀνθρωπίνην ζωὴν ἐν τῷ παρόντι αἰῶνι; Ὅχι βέβαια εἰς τὰς μεταφυσικὰς ἐριδας, τὰς ὁποίας ὁ χριστιανικὸς μεσαιὼν ἐθεώρει ὡς δοξάζοντες· οὔτε εἰς τὰς κυβερνήσεις, παρὰ τῶν ὁποίων ζητεῖται μέχρι σήμερον δυνάμεις καὶ ὑποστήριξις· ἀλλ' εἰς τὴν ἐλευθεραν ἀσκῆσιν τοῦ ἐπιστημονικοῦ πνεύματος, εἰς τὴν ἀνεξάρτητον ἐργασίαν, εἰς τὸν ἄοκνον ζῆλον πρὸς τὴν σπουδὴν, ἐνὶ λόγῳ, εἰς τὰ γράμματα.

—Τί τὰ θέλει τὰ πολλὰ τὰ γράμματα; ἠρώτων πολλάκις οἱ ἐν ἀμαθείᾳ βόσκοντες. Ἰδοὺ λοιπὸν τὰ πολλὰ τὰ γράμματα εἰς τί χρησιμεύουν. Ἡ βιομηχανία ὅλη πηγάζει ἐκ τῆς ἐπιστήμης, καὶ ἡ ἐπιστήμη ἐκ τῶν ἰδιοτήτων τῆς ψυχῆς, ἧτις εἶναι ὁ λόγος ὁ ἀνεξάρτητος, ὁ τὰ φάσματα περιφρονῶν, καὶ ὁ προχωρῶν εἰς ἀναζήτησιν τῆς ἀληθείας. Καλὸν εἶναι ν' ἀναμιμνήσκωμεν ἐν παντὶ καιρῷ καὶ πάσῃ ὥρᾳ, καὶ ἐν πάσῃ περιστάσει, τὴν θεμέλιον ταύτην βᾶσιν τῆς νεωτέρας προόδου.

Ὁ νῦν τηλεγραφικὸς καλὼς τοῦ Ἀτλαντικοῦ βάλλει εἰς ἄμεσον συγκοινωνίαν τὸ βασιλεῖον τῆς Μεγά-

(1) Ὁ κύριος Π. Ροπαρτής, περιηγητὴς τὸν Ἁθῶν, εὐρεσθήσῃ νὰ ὑποσχεθῆ ἡμῖν περιγραφὴν τῶν ἀξιολογοτέρων αὐτοῦ.

λης Βρετανίας μετὰ τῆς ἀμερικανικῆς Δημοκρατίας· ἀλλὰ δὲν δύναται ν' ἀνταποκριθῶσι δι' αὐτοῦ ἀπ' εὐθείας μετὰ τοῦ Νεοβόρακου οἱ Παρίσιοι. Ἐπιστολὴ τηλεγραφικὴ ἐκ Παρισίων εἰς Νεοβόρακον ἔπρεπε μέχρι τοῦδε νὰ διελθῇ πολλοὺς σταθμούς· ἀπὸ Παρισίων εἰς Καλαίσον (Calais), ἀπὸ Καλαίσου εἰς τὴν ἀπέναντι ἀγγλικὴν ἀκτὴν· ἀπ' αὐτῆς εἰς Λονδίνον· ἀπὸ Λονδίνου εἰς Holyhead· ἐκεῖθεν εἰς Howth· ἐκεῖθεν εἰς Βαλεντίαν· ἐκεῖθεν εἰς Τριάδα (Trinity-bay, ἐπὶ τῆς Τεβρονόθας)· ἐκεῖθεν, δι' ἄλλου ὑποβρυχίου καλῶν, εἰς Πλακεντίαν· ἐκεῖθεν εἰς Ἅγιον Πέτρον· ἐκεῖθεν εἰς Sydney· ἐκεῖθεν εἰς Νεοβόρακον, τέλος. Ἐξ σύρματα ἐπίγεια, καὶ πέντε καλοὶ ὑποβρυχιοί.

Ὁ δὲ νέος μεταξὺ Γαλλίας καὶ Ἀμερικῆς καλὼς, τιθέμενος ἐντὸς ὀλίγου, θ' ἀναχωρῆ ἐκ Βρεστίου, καὶ μόνον ὑφ' ἐνός θὰ διακόπτεται σταθμῷ, κειμένῳ ἐπὶ τῆς νήσου τοῦ Ἁγίου Πέτρου Μικελῶνος, ὅποθεν θὰ φθάσῃ μέχρι τῆς παραλίας τοῦ Νεοβόρακου. Ἡ εταιρία ἧτις ἀνέλαβε τὸ ἔργον τοῦτο ὑπόσχεται νὰ φέρῃ αὐτὸ εἰς πέρας μέχρι τῆς 1^{ης} τοῦ προσεχοῦς Σεπτεμβρίου.

Ἡ γαλλικὴ Κυβέρνησις ὑπεχρεώθη νὰ μὴ παραχωρήσῃ ἐν διαστήματι εἴκοσι ἐτῶν ἄδειαν πρὸς ἄλλας ὑποβρυχίους τηλεγραφικὰς συγκοινωνίας μεταξὺ Γαλλίας καὶ Βορείας Ἀμερικῆς, ἡ δ' ἐταιρία ὑπεσχεθῆ νὰ μὴ λαμβάνῃ πλείονα τῶν 100 φράγκων διὰ πᾶσαν ἰδιωτικὴν ἐπιστολὴν ἐξ 20 λέξεων. Ἡ Κυβέρνησις θὰ τῆ πληρῶν τὰ ἡμισυ τούτων διὰ τὰς ἐπιστολάς της, αἰτινες καὶ θὰ διαβιβάζωνται πρὸ τῶν ἰδιωτικῶν. Σημειώτεον ὅτι ὁ μεταξὺ Ἀγγλίας καὶ Ἀμερικῆς καλὼς δίδει καθ' ἐκάστην 30,000 φράγκων πρόσδοτον.

Ἡ εταιρία ὑπεχρεώθη πρὸς τούτους νὰ ῥίψῃ καὶ δευτέρον καλὼν, ἐὰν ἡ Κυβέρνησις ἴδῃ ὅτι εἰς μόνος δὲν ἐπαρκᾷ, δίδουσα αὐτῇ προθεσίαν 18 μηνῶν μετὰ τὴν ἀπαίτησιν.

Ὁ καλὼς κατασκευάζεται ἐν Ἀγγλίᾳ ὑπὸ τοῦ μόνου καταστήματος (Telegraph construction and maintenance company) ἔχοντος τὰ πρὸς τοῦτο ἀναγκαῖα ἐργαλεῖα· ὑπὸ τούτου κατασκευάσθησαν ὅλοι οἱ μέχρι τοῦδε ὑποβρυχιοὶ καλοὶ. Παραλαμβάνει δὲ τὸν καλὼν τὸ ἀτμόπλοον «Μέγας Ἀνατολικός», ἀρξάμενον τῆς ἐργασίας ταύτης ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τοῦ ἰανουαρίου. Σημειώτεον ὅτι ὁ καλὼς οὗτος δὲν εἶναι ὁμοῖος καθ' ὅλον τὸ μήκος του· τρία τμήματα διακρίνονται ἐπ' αὐτοῦ· τὸ μὲν διὰ τὸ πέλαγος, τὸ δὲ διὰ τὰς ὄχθας, καὶ τρίτον διὰ τὰ μεταξύ. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον, ἐκεῖνο δηλαδὴ τὸ ὁποῖον θὰ βυθισθῆ εἰς τὰ βαθύτατα τοῦ ὠκεανοῦ, ὀλίγον διαφέρει τῶν μέχρι τοῦδε ῥιφθέντων. Τούτων ἡ ψυχρὴ σχηματίζεται ἐξ ἑπτὰ χαλκίνων συρμάτων συγκλωσμένων, καὶ ἔχει βάρους 300 λιτρῶν ἀγγλικῶν κατὰ πᾶν μίλιον. Καὶ τοῦ νέου καλῶ ἡ ψυχρὴ εἶναι συντεθειμένη ἀπαραλλάτως, ἀλλὰ βαρύτερα κατὰ ἓν τρίτον, ἧτοι ἔχει βάρους 400 λιτρῶν κατὰ πᾶν μίλιον· τοῦτο δὲ ὅπως μεταβιβάσῃ ταχύτερον τὸ ἠλεκτρικὸν ρεῦμα. Ἡ ψυχρὴ εἶναι περιτετυλιγμένη ἐντὸς τεσσάρων φύλλων ἐλαστικοῦ κόμμιος, ὅχι ἐραπτομένων, ἀλλὰ διαχωριζομένων δι' ὕλης τινὸς ἀπομονωτικῆς, συνθέσεως ἧτις ἀπεδείχθη λυσιτελεστάτη· τέλος δὲ, ἐξωθεν τοῦ ὀκαπλοῦ τούτου ἐνειλήματος εἶναι περιτετυλιγμένα σύρματα ἐκ χαλκοῦ γαλιανισμένου, καὶ ταῦτα κεχωσμένα ἐντὸς καναβίνων σχοινίων, ποτισμένων δι' ἀσφάλτου.

Τὸ ὅλον τοῦτο ἔχει βάρους 31 κανταρίων ἀγγλικῶν (1,581 χιλιογράμμων) κατὰ πᾶν μίλιον, εἰς τὸν ἀέρα· διότι ἐντὸς τοῦ ὕδατος χάνει τὸ ἡμισυ σχεδὸν τοῦ βάρους τούτου. Ὅλος δὲ ὁ καλὼς θὰ ἔχη βάρους 5 ἑκατομμυρίων χιλιογράμμων ὡς ἐγγίσα, ἔξω τοῦ ὕδατος.

Εἰς τὰ μέρη τοῦ καλῶ τὰ ὁποῖα μέλλουν νὰ βυθισθῶσιν εἰς βάθος ὄχι μείζονα τῶν 100 ἢ 150 ὀργυίων, τὸ ἐνειλήμα αὐτοῦ εἶναι κατασκευασμένον ἐξ ὕλης πολὺ στερεωτέρας, διὰ νὰ προφυλάττῃ αὐτὸν ἀπὸ ἀποτελεσμάτων τῆς ἐπὶ τῶν βράχων βαρείας τριβῆς.

Ἐν τῇ βιομηχανίᾳ, ἡ ποιότης καλῶ τινὸς ὑπολογίζεται ἐκ τῶν λεγομένων μονάδων (unités) τῆς ἀντίστασέως του. Πάντοτε, κατὰ τὴν διάδοσιν τοῦ ἠλεκτρικοῦ ρεύματος διὰ τοῦ ἠλεκτραγωγῶ γεννᾶται ἀντίστασις τις, καὶ ὅσα πλείων ἢ ἀπομόνωσις, τοσοῦτο μείζον γεννᾶται ἀντίστασις, ὑπολογιζομένη κατὰ ἑκατομμύρια μονάδων.

Κάπως ἔχον μικρὰν ἀντίστασιν εἶναι κακός. Ἡ Κυβέρνησις τῶν ἀγγλικῶν Ἰνδιῶν εἶχεν ἀπαίτησιν ἵνα ὁ καλὼς τοῦ Περσικοῦ Κόλπου ἔχη, καθ' ὅλα αὐτοῦ τὰ μέρη, ἀντίστασιν 50 ἑκατομμυρίων μονάδων· καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ὑπετέθη ὅτι τοιοῦτος βαθμὸς ἐντελείας δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπιτευχθῆ· ἀλλ' ὅμως τὸν ὑπερέβησαν. Εἰς τὸν καλὼν τοῦ 1866 ἐδόθη ἀντίστασις 150 ἑκατομμυρίων μονάδων, ὁ δὲ γαλλικός, ὅστις κατασκευάζεται τὴν ὥραν ταύτην, θὰ ἔχη ἀντίστασιν 250 ἑκατομμυρίων μονάδων, τοῦλάχιστον· ὥστε θὰ ᾔνα ὁ Σερεώτατος πάντων, καὶ ἐκτός τούτου, ἡ ἀπομόνωσις αὐτοῦ θ' αὐξάνῃ ὀσημέραι ἀφοῦ βυθισθῆ, καθὼς εἶναι τοῦτο ἀποθεδεγμένον σήμερον ἐκ τῶν προηγουμένων.

Ἦδη ἐπεβιβάσθη τὸ ἡμισυ αὐτοῦ εἰς τὸν «Μέγαν Ἀνατολικόν», καὶ τὸ ἔργον τῆς καταδύσεως ἀνετέθη εἰς τοὺς αὐτοὺς μηχανικοὺς οἵτινες κατόρθωσαν ἐπιτυχῶς καὶ τὴν τῶν ἄλλων.

Τὸν «Μέγαν Ἀνατολικόν» θὰ συνοδεύσωσι τρία ἕτερα μεγάλα ἀτμόπλοια, ὧν τὰ μὲν δύο θὰ φέρωσι τὸ τμήμα τοῦ Ἁγίου Πέτρου, τὸ δὲ τρίτον τὰς δύο ἅκρας τῶν παραλιῶν. Πρὸς τούτοις θὰ παρακολουθῶσι τὸ κολοσσιαῖον σκάφος καὶ δύο ἢ τρεῖς γαλλικαὶ φρεγάται, ὥστε θὰ σχηματισθῆ οὕτω στολισκὸς πρὸς αἰσίαν ἑκθασιν τῆς ἐπιχειρήσεως.

Ὡς εἶναι γνωστὸν, ὁ καλὼς ἔχει πάντοτε μήκος πολὺ περισσότερον τῆς ἀποστάσεως, πρῶτον διὰ τὰς ἀνωμαλίας τοῦ πυθμένος τοῦ Ὄκεανου, καὶ δευτέρον πρὸς ἐλάττωσιν τῆς ταχύσεως του· τὸ μήκος λοιπὸν τοῦ καλῶ περὶ οὐ ὁ λόγος, ἀναχωροῦντος ἀπὸ Βρεστίου, ἔσται 5183 χιλιομέτρων, ἐνῶ ὁ ἀγγλικὸς καλὼς τοῦ 1865 ἦτο μόνον 3,511 χιλιομέτρων, ὁ δὲ τοῦ 1866 ἦτο 3,440. Ὅταν συστηθῶσιν εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ εἰς τὴν Ἀμερικὴν τὰ γραφεῖα τῆς ἀναχωρήσεως καὶ ἀφίξεως, ἡ ἐλαφροτάτη ἠλεκτρικὴ ἐπίδρασις θὰ μεταδίδεται ἀπὸ ἄκρου εἰς ἄκρον. Κατ' ἀρχὰς ἐνομιίσθη, ὅτι διὰ τηλεκαύτας ἀποστάσεις ἀπηγεῖτο ἰσχυροτάτη ἠλεκτρικὴ δύναμις· ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα δὲν εἶχεν οὕτω.

Ὁ θέσας τὸν ἀγγλικῶν καλῶν εἶπεν ἐπὶ συμποσίου ἐν Νεοβόρακῳ τοὺς ἐπομένους ἀξιοπεριέργους λόγους· « Τὰ θαυμάσια σχοινία ἀτινα ὀνομάζονται καλοὶ ἠλεκτρικοί, τόσο ἀνά εἶναι, ὥστε λειτουργοῦσι καὶ διὰ τῶν ἐλαχίστων μηχανῶν. Ὅτε, ἐν ἔτει 1858, κατεβυθίσθη ὁ πρῶτος καλὼς, ἐνόμισαν οἱ ἠλεκτρικοὶ ὅτι, διὰ νὰ κυκλοφορήσῃ ἠλεκτρικὸν ρεῦμα ἐντὸς ἀγωγῶ ἔχοντος μήκος ὑπερτριςχιλίων χιλιομέτρων, ἔ-

πρεπε να ἴναι ισχυρότατον· ἀλλ' ὅμως ἐτηλεγράφησαν ἐξ Ἱρλανδίας εἰς ἡμᾶς διὰ γαλβανικοῦ συγκροτήματος χωρέσαντος ἐντὸς τῆς δακτυλήθρας μιάς κυρίας.»

Τῷ ὄντι, μία δακτυλήθρα, ὀλίγον νερόν καὶ ὀλίγονθεικὸν δέξυ, ἀρκοῦσι πρὸς παραγωγήν τοῦ κύματος τὸ ὅποιον, ἐντὸς ἐνὸς ἑκατοσῶ τοῦ δευτερολέπτου, διερχεται ἀπὸ ἄκρου εἰς ἄκρον τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανόν! Τὸ δὲ θαυμαστότερον, ὁ Κλάρκ, αὐτὸς οὗτος ὁ ἡλεκτρικὸς ὅστις μετεχειρίσθη τὴν δακτυλήθραν, ἔλαβεν ἕν καθύδιον πιστολίου, ἕν μόριον ψευδαργύρου (ζίγκου), ἕνα σταλαγμὸν ὕδατος, ἕν δάκρυ, καὶ ὁ κάλως ἔδωκε παλμὸν ἐκ τοῦ μικρογραφικοῦ τούτου συγκροτήματος.

Δὲν εἶναι τοῦτο θαῦμα τῷ ὄντι ἐξαισίον τῆς φυσικῆς; Λοιπὸν, ἀπὸ τῆς 1ης τοῦ προσεχοῦς Σεπτεμβρίου ἢ

Γαλλία θὰ συνομιλῇ μετὰ τῆς Ἀμερικῆς δι' ἐνὸς ἐνωτικῆς σημείου χιλίων διακοσίων λευγῶν μῆκους. Ἄλλ' ὑφίσταται ζήτημά τι κατὰ τὸ ὅποιον δὲν συνφερόνησαν εἰσέτι τὰ δύο Κράτη, καὶ ἡ ἀμερικανικὴ Κυβέρνησις δὲν ἔστρεξε μέχρι τούδε νὰ παραχωρήσῃ τὸ δικαίωμα τῆς προσορμίσεως τοῦ κάλω εἰς τὰς παραλίαις τῆς Δημοκρατίας ἐκείνης.

ΤΑ ΜΟΣΧΟΚΑΡΦΙΑ.

Εἰς τὰς νήσους Μολούκας, πλησίον τῆς Ἰάβας, ὑπὸ τὸν ἰσημερινόν, προάγονται ἄφθονα ἀρώματα, μοσχοκάρφια (τὰ κοινῶς μοσχοκάρφια ἢ καρυοφύλλια), κανέλλα, μοσχοκάρυα, ζιγγίβερις, πεπέριον, καφέες,

Κλάδος Μοσχοκαρπέας.

ζακαραλάμοι, πρὸς τούτοις δὲ καὶ ὄρυζιον, ὄπωροι καὶ ἄλλα. Αἱ νῆσοι αὗται ἀνεκαλύφθησαν ἐν ἔτει 1511 ὑπὸ τῶν Πορτογάλλων, σήμερον δὲ ἀνήκουσιν αἰ μὲν εἰς τὴν Ὀλλανδίαν, αἰ δὲ εἰς σουλτάνους ἀνεξαρτήτους· διατηροῦσιν ὅμως εἰσέτι καὶ οἱ Πορτογάλλοι αὐτόθι κτήσεις τινὰς.

Ἡ μοσχοκαρπέα εἶναι μέγα δενδρὺλλον ἀειθαλὲς, τοῦ ὀποίου ὁ κορμὸς ἐκτείνεται μέχρι περιφερείας ἀνθρωπίνης ὀσφύος· λαμβάνουσι δὲ οἱ κλώνες του σχῆμα πυραμιδοειδές, καὶ τὰ μὲν φύλλα του ὁμοιάζουσι μετὰ τῆς δάφνης, τὰ δὲ ἄνθη του εἶναι ῥοδόχρα, ὁ δὲ φλοιὸς του ἐλαιόχρους. Περιέργον εἶναι ὅτι τὸ δένδρον τοῦτο δίδει πλείονα καρπὸν ἐκ τοῦ ἐνὸς μέρους ἢ ἐκ τοῦ ἄλλου, κατὰ τοὺς καιρούς· καὶ κατ' ἄρχας μὲν ὁ καρπὸς του εἶναι λευκός, ἀλλὰ καθόσον ὠριμάζει ὑ-

ποκοκκινίζει, καὶ ξηραίνόμενος καθίσταται ὑπόμαυρος, — τὸ μοσχοκάρπιον. Δις τοῦ ἐνιαυτοῦ γίνεται ἡ συγκομιδὴ του, πρῶτον κατὰ τὰ Χριστούγεννα, καὶ δεύτερον κατὰ ἰούλιον, ἢτοι κατὰ τὰ δύο περίπου ἡλιοστάσια, ὅτε εἰς τὰς γῶας ἐκεῖνας εἶναι μᾶλλον συγκερασμένος ὁ ἀήρ· ἀλλὰ κατὰ τὸ χειμερινόν ἡλιοστάσιον, τὸ μοσχοκάρπιον εἶναι θερμότερον, ἐπειδὴ τότε ὁ ἥλιος εὐρίσκειται ἐκεῖ εἰς τὸ κατακόρυφον σημείον του, ἢτοι εἰς τὸ ζενιθ. Ὅσάκις τὸ ἔτος εἶναι θερμὸν καὶ ἄνυδρον, εἰς ἐκάστην τῶν νήσων συνάγονται 300 ἢ 400 παγάρια (μέτρον τῶν τόπων ἐκεῖνων) ὄλων δὲ τῶν Μολουκῶν ἢ συγκομιδὴ ἀποφέρει 400,000 λιτρῶν μοσχοκάρφια.

Ἡ μοσχοκαρπέα συνήθως βλαστάνει αὐτοφυῆς εἰς τὰ ὄρεινὰ μέρη, καὶ μέχρι τινὸς ἐφρονεῖτο ὅτι μετα-

φυτευομένη εἰς τὰ πεδινὰ ἐξηραίνετο, ἀλλ' οἱ Ὀλλανδοὶ ἐδοκίμασαν ἀκολούθως, καὶ εἶδον ὅτι μεταφυτεύεται καὶ προκόπτει ἐξαίρετα καὶ εἰς τὰ πεδινὰ. Ἐφρονεῖτο πρὸς τούτοις ὅτι μόνον εἰς τὰς πέντε νήσους, τὰς κυρίως Μολούκας ὀνομαζομένας, ἐφύετο ἡ μοσχοκαρπέα, ἔπειτα ὅμως εὐρέθη καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας τῶν περὶξ, εἰς τὰς ὁποίας ἐξετάθη τῶν Μολουκῶν τὸ ὄνομα· ὥστε σήμερον ἀποκαλοῦνται οὕτω καὶ αἱ μεταξὺ τῶν Φιλιππινῶν καὶ τῆς Ἰάβας. Θέλοντες οἱ Ὀλλανδοὶ νὰ καρπῶνται αὐτοὶ μόνοι τὸ ἐμπόριον τοῦ προϊόντος τούτου, ἐπροσπάθησαν νὰ καταστρέψωσι διὰ τῆς βίας ἢ τῆς πονηρίας ὅλας τὰς μοσχοκαρπέας ὅσας εὐρίσκοντο ἔξω τῶν κτησέων των, ἀλλὰ δὲν τὸ κατώρθωσαν. Οὗτοι μετεφύτευσαν αὐτὰς προσέτι καὶ εἰς τὰς ἰνδικὰς ἀποικίας των· ἀλλὰ λέγεται ὅτι τῶν οὕτω μετατοπισμένων ὁ καρπὸς εἶναι ὑποδεέστερος.

Τὰ φύλλα, ὁ φλοιὸς καὶ τὸ ξύλον αὐτοῦ τοῦ δένδρου ἔχουσιν ὀσμὴν ἐπίσης δυνατὴν ὡς καὶ ὁ καρπὸς, καθὼς καὶ γεῦσιν. Ἐὰν ὁ καρπὸς δὲν συγκομισθῇ ἀκριβῶς εἰς τὴν ὥραν του, παχύνεται καὶ σκληρύνεται τόσο, ὥς μόνον ὁ φλοιὸς του μένει χρήσιμος.

Ἐκαστος τῶν κατοίκων κέκτηται ὀλίγας τινὰς μοσχοκαρπέας, τὰς ὁποίας ἐπιτηρεῖ μόνος, καὶ συναγεί τὸν καρπὸν χωρὶς ποσῶς νὰ τὰς καλλιεργῇ. Εἰς ἐκάστην δὲ νῆσον δίδεται εἰς τὰ μοσχοκάρφια ἄλλο ὄνομα· εἰς τὴν Ταδόρην καλοῦνται γομόδ, εἰς τὴν Σαραγγάνην πογγαλαβάν, ἀλλαχὼ δὲ χιιάγγε (chianche).

**ΟΙ ΕΣΧΑΤΟΙ ΑΓΩΝΕΣ
ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΙΚΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ.**

(Συνέχεια σελ. 22, 38, καὶ τέλος.)

Αἱ ὠφέλιμοι καὶ δυσχερεῖς μεταρρυθμίσεις, τὰς ὁποίας οἱ Ἀθηναῖοι ἐπῆνεγχαν κατὰ προτροπὴν τοῦ Δημοσθένους, ὑπῆρξαν τὸ ἐλάχιστον τῶν ἐργῶν αὐτοῦ· ὡς θαυμαστοτάτην ἐπένοιον τοῦ ἀνδρὸς ἐκεῖνου ἐθεώρησαν οἱ σύγχρονοι αὐτοῦ, ὅτι κατώρθωσε νὰ ἐφελκύσῃ εἰς τὴν συμμαχίαν τῶν Ἀθηνῶν τοὺς Θηβαίους, ὀφείλοντας τὸσαῦτα εἰς τὸν Φίλιππον, νὰ πείσῃ αὐτοὺς ὅπως ἀποκαταστήσωσι τὴν Φοκίδα Κράτος ἐλευθέρων, νὰ συμβάλῃ δὲ ὡς εἰς ὁμοσπονδίαν καὶ τὰς ἄλλας πόλεις. Ἀλλὰ δυστυχῶς καὶ οἱ περινούστατοι τῶν ἀνδρῶν καθίστανται ἀνίσχυροι ἐνώπιον περιζήσεων τινῶν.

Ἡ ὁμοσπονδία ἔμεινε σχεδὸν ἀπλοῦν, ἐπειδὴ δὲν εἰσῆλθεν εἰς αὐτὴν τὸ Ἄργος, οὔτε ἡ Σπάρτη· καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ Θηβαῖοι ἐφάνησαν ἔτι δισταζόντες. Προσεγγίζοντος τοῦ Φιλίππου, οἱ στρατηγοὶ αὐτῶν ἐπρότεινον νὰ χωρισθῶσι τὰ συμμαχικὰ στρατεύματα, ὅπως ἕκαστος καὶ ἔλθῃ εἰς ἰδίαν συνθήκας μετὰ τοῦ βασιλέως. Ἡ ἀπεγνωσμένη αὕτη πρότασις παρῴργισε τὸν Δημοσθένη, κατορθώσαντα ν' ἀποκρουσθῇ· ἀλλ' ὅμως ὑπῆρξεν οἰωνὸς ἀπαίσιος.

Οἱ Ἀθηναῖοι στρατηγοὶ, ἦσαν μὲν εὐτολμοῦτεροι τῶν Θηβαίων, ὅχι ὅμως καὶ ἱκανώτεροι. Ὁ στρατὸς τῶν συμμαχῶν, ἀγόμενος ὑπὸ στρατηγῶν ἀμφιβαλλόντων ἢ μετριῶν, κατ' ἀγύστονον τοῦ 338 προσέβαλε πλησίον τῆς Χαϊρωνείας τοὺς μακεδόνας ἀπομάχους, ἀγομένους ὑπὸ τοῦ Φιλίππου καὶ τοῦ νεαροῦ ἔτι υἱοῦ αὐτοῦ Ἀλεξάνδρου. Ἡ μεγάλη φάλαγγ, βᾶθος ἔχουσα τάξεων δεκαεξ, καὶ συγκεκριμένη ἐξ ὀρειῶν βωμολαίων, κρατούντων δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν ὀ-

ρατα εἴκοσι ποδῶν μῆκους, ἐσημάτιζε τείχος σιδηροῦν, κατὰ τοῦ ὀποίου οἱ θηβαῖοι ὀπλίται ὤρμησαν μὲν ῥαγδαῖοι καὶ συνωθούμενοι, ἀλλὰ συνετριβήσαν ἐπ' αὐτοῦ, μὴ δυνηθέντες νὰ τὸν κλονίσωσιν. Οἱ Ἀθηναῖοι εἶχον ἐναντίον των τὸν Φίλιππον μετὰ τῆς φρουρᾶς του, στρατιᾶς εὐκινητοτέρας, φερούσης ὄπλα ὅποια καὶ οἱ Ἕλληες ὀπλίται· καὶ προσέβαλον μὲν αὐτὴν μετὰ σφοδρότητος, ὥστε καὶ τὴν ἠνάγκασαν μέχρι τινὸς νὰ ὀπισθοχωρήσῃ, ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ἔχονον τὴν μάχην πρὸς τὴν ἄλλην των πτέρυγα, καὶ ἡ συμφορὰ τῶν Θηβαίων, βίψασα ἐπὶ τῶν Ἀθηναίων ὄλον τὸν ἀγῶνα, ἠνάγκασε καὶ αὐτοὺς νὰ καμφθῶσιν. Οὕτως ἠττήθησαν κατὰ κράτος οἱ σύμμαχοι.

Κατὰ τὴν ὀλεθρίαν ἐκείνην ἡμέραν ἐτελεύτησεν ἡ ἀνεξαρτησία τῆς Ἑλλάδος. Αἱ Ἀθηναῖαι διετήρησαν τοὺς θεσμούς των, καὶ ἐπὶ τινα ἔτη ἡ τύχη ἐφάνη ἀποδόσσα ὅ,τι ταῖς εἶχεν ἀφαιρέσει· ἀλλὰ τοῦτο ὑπῆρχεν ἀπατηλόν. Ὁ θάνατος τοῦ Φιλίππου, ὁ τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἐφάνησαν εἰς τοὺς Ἀθηναίους ὡς εὐκαιρία ἀρμόδιαι πρὸς ἀνάκτησιν τῆς ἀνεξαρτησίας των, ἀλλ' εὐρέθησαν πάντοτε ἠπατημένοι· ὁσάκις πρόεβησαν εἰς τὸ ἐπιχειρήμα, ὁ ζυγὸς ἐπανέπεσε βαρύτερος ἐπ' αὐτῶν. Πᾶσα ἰδίᾳ πολιτικὴ ζωὴ ἔπαυσεν ἐν Ἀθῆναις, καὶ μόνον ὡς πόλις ἐζέχουσα κατὰ τὰ γράμματα καὶ τὰς τέχνας διετήρησαν ἔτι ἐπὶ τοῦ κόσμου τὸ κράτος των.

Ἄν ἐξετάσωμεν κατὰ πόσον οἱ δημοκρατικοὶ τῶν Ἀθηναίων θεσμοὶ συνέτεινον εἰς τὰς συμφορὰς των, καθ' ἡμᾶς, ἀδίκως ἐθεωρήθησαν οἱ θεσμοὶ οὗτοι ὡς αἰτιοὶ αὐτῶν. Αἱ ὀλιγαρχικαὶ ἢ ἀριστοκρατικαὶ πόλεις εἶχον καταβάλλει ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ζῆλον ὀχι μετριώτερον τοῦ τῶν Ἀθηνῶν, καὶ ὅμως οὔτε ἐκεῖναι ἠδολοκίμησαν ὑπὲρ αὐτῆς μαχόμεναι. Τούναντίον μάλιστα, αἱ Ἀθηναῖαι συνῆψαν τὴν τελευταίαν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας μάχην· καὶ ἂν δὲν ὑπῆρχεν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ τὸ ἐλευθέρων βῆμα, ἔξ οὗ τὰ συμφέροντα τῆς Ἑλλάδος ἀνεκρητύττοντο καὶ ὑπερασπίζοντο, πάλιν ἡ γενικὴ καταστροφή θὰ ἐπῆρχετο, καὶ θὰ ἐπῆρχετο ἐν ἀδόξῳ σιωπῇ, καθὼς ἡ τῆς Καλκιδικῆς καὶ ἡ τῆς Φωκίδος· τὰ αὐτὰ δηλονότι παθήματα, καὶ ἄνευ τούλάχιστον τῆς παραμυθίας ὅτι ἐπραξεν ἕκαστος τὸ χρέος αὐτοῦ ἐντίμως. Αἱ Ἀθηναῖαι δὲν ἀπωλέσθησαν ἐκ τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος· μάλιστα δὲ ἠρύσθησαν ἐξ αὐτοῦ, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ κοινού ἐκνευρισμοῦ, ὀρμᾶς καλῆς καὶ γενναίας· ἀλλ' ὅμως, δὲν ἠδύνατο ἀρά γε ἡ πολιτεία ἐκείνη, καὶ τοὶ ἐλευθέρω διατελοῦσα, νὰ ὑπάρξῃ ισχυροτέρα; Δὲν ὑπερηκόντισαν ἀρά γε οἱ Ἀθηναῖοι τὸν σκοπὸν, περιστείλαντες τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν διὰ τῆς ἀδιαλείπτου ἐξελέγξεώς των, ὑποβαλόντες αὐτὴν εἰς πολλὰς καὶ ἀυστηροτάτας ὑποχρεώσεις; Κλίνομεν νὰ τὸ πιστεύσωμεν. Ἡ ἐλευθερία εἶναι ἀνωτέρα παγίτος ἄλλου πράγματος, ἀλλὰ δὲν ἐπαρκεῖ εἰς ὅλα· οὔτε εἶναι ἡ κυβέρνησις πρᾶγμα τόσο ἀνωφελές, ὅσον νομίζεται ὑπὸ τινος πολιτικῆς σχολῆς.

Ἐὰν ὑπῆρχεν ἀμφιβολία τις περὶ τούτου, δὲν θὰ ἐφέροντο ἐν τῷ μέσῳ τὰ ἄλλα ἐκεῖνα ζητήματα· πῶθεν ἀρά γε τὸ δίκαιον, ἢ ποῖον τὸ συμφέρον τῆς Ἑλλάδος; Καὶ ὅμως τοῦτο πράττουσι πολλοί. Ὁ Φίλιππος καὶ σήμερον ἔτι ἔχει, ὡς εἶχε καὶ ἐν Ἀθῆναις εἰς τὰς ἡμέρας του, δικηγόρους ἀγορεύοντας κατὰ τοῦ Δημοσθένους καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ· ἀλλ' ὅτι μὲν ὁ Φίλιππος ἤρξατο χειρῶν ἀδίκων, εἶναι τόσο προφανές, ὥς οἰκτρῶς θὰ διεστεινέτο τις ὅτι αὐτὸς εἶχε τὸ δίκαιον· περὶ δὲ τοῦ

ἀν ἐσύμφερειν εἰς τὴν Ἑλλάδα νὰ ταχθῆ ὑπὸ τὴν κυβερνήσειν τοῦ Φιλίππου, ἐσύμφερειν ὅσον εἰς πάντα λαὸν τὸ νὰ ἔχῃ δεσπότην ἐπὶ κεφαλῆς αὐτοῦ. Ἀποκτὰ μὲν ὁ λαὸς ἐκείνος πλείονα ἡσυχίαν, ἀλλὰ ψευδῆ, καὶ ἦτις ἀντὶ τούτων ἐξαγοράζεται ἀπωλείων, ὡσε, καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν ὑλικὴν εὐζωΐαν, ἢ ἐκ τῆς ἐλευθερίας ἀνησυχία ὑπάρχει προτιμωτέρα τῆς δουλείας καὶ ἀναπαύσεως. Σημειώτέον ὅτι ὁ πλοῦτος καὶ ὁ πλεθυσμὸς τῆς Ἑλλάδος ἠλαττώθησαν ἐπιστητικῶς ἐπὶ τῆς μακεδονικῆς κατακτήσεως· ἢ βραχεῖα ἐκείνη πολιτικὴ ἐξέγερσις ἣτις ἐκλήθη Ἀρχαίχ Συμμαχία, διέκοψε τὴν παραμῆν, ἀλλὰ δὲν τὴν ἔστησεν. Ὁ Φίλιππος καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ἀντὶ νὰ προσατεύσωσι τὰ συμφέροντα τῆς Ἑλλάδος, ἐπάταξαν αὐτὰ θανασίμως.

Ἡ δὲ ἐπίδρασις τῶν κατακτήσεων τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐπὶ τοῦ ἀνατολικοῦ κόσμου, ἀράγε ἀντήμειψε πληρέστατα, καθὼς ἐλέγη, τὴν τοῦ ἑλληνικοῦ κόσμου παρακμῆν· Πρῶτον, σημειώτέον ὅτι τοῦ ἑλληνισμοῦ ἢ ἐπίδρασις ἐγένετο ἤδη ἐκεῖ πρὸ πολλοῦ. Ὁ πολιτισμὸς τῶν Ἑλλήνων, εἰσδύων εἰς τὴν Ἀσίαν ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ἤγγιζεν εἰς ὅριον τὸ ὅποιον οὐδέποτε ἠδύνατο νὰ ὑπερβῆ μονίμως πως· ἐνούομεν τὸν Εὐφράτην ποταμόν. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, τὰ ἀρίστα τῶν στρατευμάτων τοῦ περσικοῦ κράτους ἦσαν Ἕλληνες· Ἕλληνας στρατηγοὶ ἦγον τοὺς στρατοὺς τοῦ μεγάλου βασιλέως· Ἕλληνας δυνάσται, ὑποτελεῖς μὲν, ἀλλὰ σχεδὸν ἀνεξάρτητοι, ἴδρουν ἡγεμονίας ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ· ὡς φαίνεται λοιπὸν, τὸ μέγιστον καὶ λυσiteléstaton τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐξστρατείας, ἢ δημιουργία τοῦ μικτοῦ ἐκείνου πολιτικοῦ κόσμου, ἐξέσται ν' ἀποκατασωμῆν ἀνατολικὸν ἑλληνισμόν, ἠδύνατο νὰ πραγματοποιηθῆ βραδύτερον μὲν, ἀλλ' ἐπίσης ἀσφαλῶς καὶ διὰ τῆς ἐπίδρασεως τῆς ἐλευθερίας Ἑλλάδος. Καὶ δὲν δυνάμεθα μὲν νὰ μαντεύσωμεν ὅποιον τύπον θὰ ἐλάβανεν ὁ ἑλληνισμὸς οὗτος, ἀλλ' ὁ τὸν ὅποιον ἐλάβεν, ὁ τοῦ δεσποτισμοῦ τῶν Πτολεμαίων καὶ τῶν Σελευκιδῶν, οὐδὲν εἶχε τὸ δημωφελεῖς τόσον, ὡστε, ὀρμώμενοι ἐξ αὐτοῦ, νὰ εἴπωμεν βασίμως ὅτι πᾶς ἄλλος τοῦ ἑλληνισμοῦ τύπος θὰ ὑπῆρχε χειρῶν αὐτοῦ.

Ὁ Ἀλεξάνδρος ἦτο μάλιστα εἰκοσαετής ὅτε ὁ αἰφνίδιος θάνατος τοῦ πατρὸς του ἀπέθεσεν εἰς αὐτὸν τὸ βαρὺ φορτίον τῆς συνεχίας καὶ ἀποπερατώσεως τοῦ ἔργου τοῦ Φιλίππου. Εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς εἰδείξεν ὅτι ἐκέκτητο νοῦν ἀνάλογον πρὸς τὰς χυλεπωτάτας τῶν περιστάσεων, ἄπλετον φιλοδοξίαν, χαρακτῆρα γενναῖον καὶ ὀμοῦ βίαιον. Παιδίον ἔτι, ἐδιδάχθη τὴν φιλολογίαν, ἐλάβε δ' ἐπὶ τρία ἔτη τὸν Ἀριστοτέλη διδάσκαλον. Ὑπερήδeto μάλιστα ἀναγιγνώσκων τὴν Ἰλιάδα, ἢν θαυμάζειν ὄχι μόνον ὡς ἀριστοῦργημα ποιήσεως, ἀλλὰ καὶ ὡς εἰκόνα γνησίαν τοῦ ἡρώισμοῦ τὸν ὅποιον ἐφῆτο νὰ μιμηθῆ. Καὶ λοιπὸν ἐμορφώθη κατὰ τὸ βιβλίον τούτου. Ὁρθῶς ὁ Γρότιος λέγει, ὅτι ὁ Ἀλεξάνδρος ὑπῆρξεν ἀνάσασις τῶν χρόνων τῶν ἡρωϊκῶν· ἄλλος Ἀχιλλεύς, ἀναφανείς εἰς αἰῶνα πολιτισμῷ, ἔχων ἐν ἑαυτῷ ἅπαν τὸ σθένος τῶν ἀρχαίων λαῶν, καὶ προσποκτῶν πᾶσας τὰς νέας δυνάμεις ἃς παρήγαγεν ἢ ἀνάπτυξις τοῦ πολιτικοῦ καὶ κοινωνικοῦ βίου. Ὁ Ἀχιλλεύς οὗτος ὑπῆρχε μαθητῆς τοῦ Ἀριστοτέλους, καὶ ἐκαρπούτο ἐπιμελῶς πᾶσαν πρόσοδον ἣτις εἶχε γίνεαι ἐν τῇ στρατηγικῇ τέχνῃ ὑπὸ τὸν Ἐπαμεινώνδαν, τὸν Ἰφικράτην καὶ τὸν Φίλιππον.

Πολὺ ψευδῆ ἰδέαν περὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου θὰ ἐσχίματιζόμεν, ἐὰν ἐφανταζόμεθα αὐτὸν ὡς τολμηρὸν τινα νεανίαν, φῦσει δεξιὸν ἐν τῷ ἐπιχειρεῖν τὸν μέγαν πόλεμον, καὶ χρεωστοῦντα τὴν κατάκτησιν τῆς Ἀσίας εἰς τὸ ἡρωϊκὸν αὐτοῦ θράσος. Οὐδεὶς ἕτερος στρατηγός, τῶν ἀρχαίων ἢ τῶν νεωτέρων, κατέβαλε πλείονα τῆς προνοίας καὶ ἐπιμελείας ἢν ὁ Ἀλεξάνδρος, ὅπως ὀργανώσῃ τὸν στρατὸν αὐτοῦ· οὐδεὶς ἕτερος παρέταξε μετὰ πλείονος τέχνης τοὺς στρατιώτας ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης. Ὁ Γρότιος, ἐνῶ καθίσταται αὐστηρὸς κριτῆς τοῦ κατακτητοῦ τῆς Ἀσίας, ὡς ἐμβριθῆ ὅμως καὶ νοήμων ἀνὴρ, ἀπέχει τοῦ σφαλμάτος τοῦ νὰ θεωρήσῃ αὐτὸν ὡς ἀπλοῦν τινα τολμητήν καλῶς οἰστηλάτου-μενον, καὶ τέλος λέγει ὅτι αἱ διατάξεις τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐν Ἀρβήλοις εἶναι ἐν τῇ ἀρχαϊότητι τὸ τελειότατον παράδειγμα στρατηγικῆς περινοίας καὶ εὐστόχου ἐκτάξεως. Ἀληθῶς μὲν διηκολύνον τὸν ἀγῶνά του ἢ μωρία καὶ τὸ ἄνυδρον τοῦ Δαρείου, ὡς καὶ ἡ ἄκρα ἀταξία τῶν ἀναριθμητῶν ἀσιατικῶν σιτφῶν, δύο τινὰ ἐμπόδια ὅμως θὰ ἦσαν πρὸς πάντα ἄλλον, ἢ ττον αὐτοῦ ἐπιτηδέιον, ἀνυπερβλήτα· οἱ Ἕλλη-νες μίσθαρνοι, τοὺς ὅποιους εἶχον ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῶν οἱ Πέρσαι, καὶ αἱ ἀποστάσεις. Κατὰ τὰς τρεῖς αὐτοῦ μάχας παρατηρεῖται κινούμενος εἰς τρόπον ὡσε νὰ μὴ ἔλθῃ εἰς σύγκρουσιν μετὰ τῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ νὰ ἐπιπέσῃ κατὰ τῶν ἐπιλέκτων τοῦ περσικοῦ στρατοῦ (κατὰ τῆς φρουρᾶς τοῦ Δαρείου ἐν Ἰσοῖς καὶ Ἀρβήλοις)· ἀφοῦ δ' ἐκτύπησε καὶ ἀπεσόβησε τούτους, καὶ διὰ τῆς φυγῆς αὐτῶν ἠνάγκασε τοὺς Ἀσιανούς νὰ τραπῶσιν εἰς γενικὴν φυγὴν, τότε ἐστράφη καὶ κατὰ τῶν Ἑλλήνων, τοὺς ὅποιους κατέθραυσεν ἐνώσας τὰς δυνάμεις του ὅλας ἐναντίον των.

Περὶ δὲ τῶν ἀποστάσεων, δι' ἀπλουστάτου παραδείγματος δύναται ἕκαστος νὰ καταμετρήσῃ τὸ μέγεθος τῆς ἐκνικηθείσης δυσκολίας. Οἱ Ῥωμαῖοι, καίτοι εἶχον ἰσχυρὰν πειθαρχίαν, καὶ οἱ στρατοὶ αὐτῶν ἦσαν ἀναντιρρήτως ἀνώτεροι, οὐδέποτε ὅμως υπερέβησαν τὴν Μεσοποταμίαν χωρὶς νὰ ὑποστῶσι ζημίαις μεγάλας, ἐνῶ τότε εἶχον τὸν Εὐφράτην ὡς ὅριον· ἂν μόνον διέβαινον τούτον τὸν ποταμόν, θὰ ἐπάτουν εἰς τὴν γῶραν τῶν ἐναντιῶν· ἀλλ' ἂν καὶ οὕτω πλησίον τῆς βάσεως ταύτης τῶν ἐχθροπραξιῶν εὐρισκόμενοι, οὐδέποτε ἴσχυσαν νὰ ἰδρυθῶσι στερεῶς πέραν τῶν δύο ποταμῶν. Ὁ δὲ Ἀλεξάνδρος, ἐλθὼν ἐνταῦθα ἀπὸ τῶν ὀχθῶν τοῦ Αἰγαίου, σχεδὸν χωρὶς νὰ σταθῆ καθ' ὄδον, εἰσέδυσεν εἰς τὴν ἄνω Ἀσίαν, καὶ ὁ ποταμὸς, ὅστις πρὸς τοὺς Ῥωμαίους ὑπῆρξεν ὅριον ἀνυπερβλήτων, δὲν εἶναι οὔτε τὸ ἥμισυ τοῦ δρόμου τὸν ὅποιον διένυσε, προχωρήσας μέχρι τοῦ Ἰαξάρτου καὶ τοῦ Ἰνδοῦ. Ὁ Ἀλεξάνδρος κατόρθωσεν ὅ,τι ματαίως ἐπεχείρησαν ὁ Κράσσης, ὁ Ἀντώνιος, ὁ Τραϊανὸς καὶ ὁ Ἰουλιανός· ὡστε τούτο δὲν εἶναι ἔργον τύχης ἢ τῶλης ἀπλῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς περινοίας τοῦ ἀνδρός.

Καὶ ὄντως, ὁ σπουδάζων τὸν βίον τοῦ Ἀλεξάνδρου κατὰ δύο τινὰ βλέπει αὐτὸν υπερβαλόντα ὅλους τοὺς ἀρχαίους, ἴσως δὲ καὶ τοὺς νεωτέρους στρατηγούς· κατὰ τὴν ὀργάνωσιν τοῦ στρατοῦ, καὶ κατὰ τὴν ὀργάνωσιν τῶν κατακτωμένων χωρῶν. Δὲν τὸν παραλλήλιζόμεν μετὰ τοῦ Καίσαρος, πράξαντος ἐπανάστασιν καὶ ὄχι κατάκτησιν ἐν τῷ κράτει, καὶ μᾶλλον ἐξέχοντος κατὰ τὸν πολιτικὸν νοῦν, ἀλλὰ μετὰ τοῦ Ἀννίβας, θεωρουμένου δικαίως ὡς ἐνός τῶν μεγίστων στρατηγῶν τῆς

ἀρχαϊότητος. Ὁ Ἀννίβας, μεμακρυσμένος ἀπὸ τῆς Καρχηδόνος, μὴ δυνάμενος, ὡς ὁ Ἀλεξάνδρος, νὰ ὑπακούεται ἐξ ἀποστάσεως μακρᾶς, δὲν εἶχε μὲν νὰ περιμένη ἐπικουρίας ἐκ τῆς πατρίδος του, ἠδύνατο ὅμως νὰ καταστήσῃ χρησιμωτέρους εἰς ἑαυτὸν τόντον τοὺς ἔνθεν τῶν Ἀλπεων Γαλάτας, καθὼς καὶ τοὺς κατοίκους τῆς μέσης καὶ νοτίου Ἰταλίας, οἵτινες, ὡς ἀπεφρόντο τοὺς Ῥωμαίους, θὰ τῷ παρεῖχον στρατιώτας πολλούς. Ἐν συντόμῳ, στρατολογήσας μετρίως, ἀφοῦ κατηνάλωσε τὰ ἐκ τῆς Ἰσπανίας παλαιὰ στρατεύματά του καὶ τοὺς νομιδικούς ἰππεῖς του, εὐρέθη ἄδύνατος· ὡστε συνωθούμενος εἰς τὰ στενὰ τοῦ Βρουττίου, εἶδεν ἐκεῖθεν συντρίβομένους ὅλους τοὺς συμμάχους του, καὶ δὲν ἠδυνήθη νὰ τοὺς βοηθήσῃ. Ὁ δὲ Ἀλεξάνδρος, ἀναχωρήσας ἐκ τῆς Μακεδονίας μετὰ 45,000 ἀνδρῶν ὡς ἔγγιστα, μόνους τούτους εἶχε περὶ αὐτὸν εὐρωπαϊούς· ἀλλ' ἀναμίζας αὐτοὺς ἐπιτηδέως μετὰ στρατευμάτων ἀσιατικῶν, ἐνῶ μεγάλως ἠξῆσε τὴν στρατιάν του, δὲν ἠλάττωσε τὴν ἀξίαν τῆς· καὶ οὕτως ἐπήρκεσε νὰ διατηρήσῃ γῶραν ἀπέραντον, τὴν εὐρυτάτην τῶν χωρῶν ἃς ἀπέκτισε ποτε ἀρχῶν λαῶν, γῶραν ἐκτεινομένην ἀπὸ τοῦ Ἀδριατικοῦ μέχρι τοῦ Ἰνδοῦ. Ὁ Ἀννίβας διήλθε νικηφόρος τὴν νότιον Γαλατίαν, τὴν ἔνθεν τῶν Ἀλπεων ἰταλικὴν γῶραν, τὴν Τυρρηνίαν, Ἀπουλίαν καὶ Καμπανίαν, ἀλλὰ καθόσον ἐπρωχώρει, ἢ αὐλαῖς τὴν ὅποιαν ἦνοιγεν ἐν τῇ πολεμῇ γῶρα ἐκλείετο πάλιν ὀπίσω του· τόσον κακῶς ὠργάνωσε τοὺς κατεγχεμένους τύπους, καὶ τόσον ἀσθενῶς τοὺς συνήψε μετὰ τοῦ στρατοῦ του, ὡστε εὐθὺς ἀπὸ τῆς πρώτης τῶν Ῥωμαίων ἐπιθέσεως κατέβρευσεν ἅπαν τὸ οἰκοδόμημα τῶν κατακτιήσεών του, καὶ μόλις ἔμεινε εἰς τὸν καρχηδόσιον στρατηγὸν μικρός τις βραχυῶδης καὶ ἀπρόσιτος τόπος, ὅπου ἐσκίνωσαν οἱ παλαιοὶ του μαχηταί. Ὁ Ἀλεξάνδρος, τούναντιον, μὴ καταθλίβων τυραννικῶς τὰς κατακτωμένας γῶρας, ἐτήρησεν αὐτὰς ζενῶς προσδεδεμένας εἰς τὸ κράτος του. Σεβόμενος τὰ ἦθη καὶ τὰ ἔθιμα τῶν ἠττωμένων, ἀφίνων αὐτοὺς ἐλευθερούς νὰ κυβερνῶνται διὰ τῶν ἰδίων νόμων αὐτῶν, ὑπῆρχε βεβαίως περὶ τῆς ὑποταγῆς των· μετ' ὀλίγων τινῶν πρακτόρων καλῶς ἐκλελεγμένων, καὶ εὐαριθμῶν στρατιωτῶν τεθειμένων κλιμακῆδῶν ἀπὸ τοῦ Ἑλλησπόντου μέχρι τῆς Κασπίας, διετήρησεν ἐν εὐταξίᾳ τὴν Μακεδονίαν, τὴν Αἴγυπτον, τὴν Ἀσίαν, καὶ προέβη ελευθερός εἰς τὴν ἐξστρατείαν του ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἐκείνῃ Ἀριανῇ (τανὺν Ἀφγανιστάνῃ), ἀγνώστῳ κοιτίδι τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς, ὅπου τὸ ἡρωϊκάτατον τῶν τέκνων τῆς ἐπανῆγεν αὐτὴν μετὰ τοῦ πολιτισμοῦ.

Ἀποπερατώσας ἐντὸς πέντε ἐτῶν τὴν ὑποταγὴν τῶν ἀνατολικῶν ἐπαρχιῶν τῆς Περσίας, καὶ θέσας ἐπὶ τοῦ Ἰνδοῦ τὸ ὅριον τῆς ἐπικρατείας του, ὁ Ἀλεξάνδρος ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Βαβυλῶνα ἐν ἀκμῇ ἡλικίας καὶ περινοίας, ἔχων τὸ πνεῦμα ὑπὲρ ποτε μεστῶν σχεδίων. Κατεῖχετο μὲν τότε καὶ αὐτὸς ὑπὸ τῆς μέθης τῆς ἐπιτυχίας καὶ τῆς ἀπολύτου ἐξουσίας, εἰς ἣν οὐδεὶς ἀνθρωπος ἀντέσχε πώποτε, ἀλλ' ὄχι μέχρι παραφορᾶς· ἐξ αὐτῆς πνευόμενος, εἶχε τραπῆ εἰς τινὰς πράξεις ἀξιομέμπτους, ἀλλ' ἐπεκράτησεν εἰς αὐτὸν ὁ γενναῖος καὶ ἐλευθερίως χαρακτῆρ μέχρι τέλους. Αἱ τὸσαῦται νίκαι δὲν τὸν κατέστησαν ἦττον φρόνιμον ἐν τῇ κυβερνήσει τῶν ἐπαρχιῶν, ἦττον δραστήριον ἢ ἦττον ἀγρυπνῶν ἐν τῇ ὀργάνωσιν τοῦ στρατοῦ. Λέγεται, καὶ εἶναι ἐνδεχόμενον, ὅτι συνέλαβε τότε κατὰ νοῦν πλείεστα σχέ-

δια ἀληθῶς γιγαντώδη, ὡς τὸ νὰ ὑποτάξῃ ὅλους τοὺς περὶ τὴν Μεσόγειον λαοὺς, τὴν Λιβύαν, τὴν Καρχηδόνα, τὴν Ἰσπανίαν, τὴν Γαλατίαν, τὴν Ἰταλίαν, νὰ προχωρήσῃ δ' ἔπειτα εἰς τὴν Σκυθίαν, καὶ νὰ ἐπιβρῶψῃ εἰς τὸ Ἰνδικὸν μεθῆριον καταβαίνων ἀπὸ βορρᾶ· νὰ ὑποτάξῃ δηλαδὴ ὅλον τὸν ὑπὸ τῶν ἀρχαίων γνωστὸν κόσμον. Μετὰ τὴν εἰς Βαβυλῶνα ἐπιστροφὴν του, διενόηθη νὰ ἐξερευνήσῃ τὴν Κασπίαν θάλασσαν, καὶ ὑπὸ τοὺς ἰδίους τοῦ ὀφθαλμοὺς ἐβαλεν ἀρχὴν τῆς ἐξερευνήσεως τοῦ περσικοῦ κόλπου· συγγρόνως δὲ παρεσκεύασε τὰ πάντα πρὸς ἐξστρατείαν εἰς τὴν ἀραβικὴν χερσόνησον. Ἀφοῦ ἔστησε τὴν καθέδραν τῆς ἐπικρατείας του εἰς τὴν Βαβυλῶνα καὶ ὄχι εἰς τὰ Σοῦσα, ὄφειλε βεβαίως νὰ προσκτῆσῃ καὶ τὴν γῶραν ἐκείνην, ὡς ὀλίγων ἡμερῶν ἀπέχουσαν ἀπὸ τῆς πρωτεύουσος του. Ἄλλως τε, αὐτὴ ἡ ἐξστρατεία συνεδέετο καὶ μετὰ τῶν σχεδίων του περὶ τῆς Βαβυλῶνος, ἢν ἤθελε νὰ καταστήσῃ μεγάλην μητρόπολιν ἐμπορικὴν καὶ πολιτικὴν. Μόλις ἐπιστρέψας ἐκ περιοδείας εἰς τὰς βορείας ἐπαρχίας, καὶ κατεγόμενος ὑπὸ τοῦ σφοδροῦ πένθους τὸ ὅποιον τὸν κατέλαβεν ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ φίλου του Ἡρακλίου, ἐφρόντισε περὶ βελτιώσεως τῆς ποταμοπλοίας τοῦ κάτου Εὐφράτου καὶ τῆς ὑγεινῆς τῶν παρὰ τὰς ἐκβολὰς αὐτοῦ πλημμυρούτων τόπων· ἐκεῖ ἤθελε νὰ κτίσῃ πόλιν μέλλουσαν νὰ ἐπέχῃ πρὸς τὸ Ἰνδικὸν Πέλαγος καὶ τὸν Περσικὸν Κόλπον οἷαν θέσιν ἢ Ἀλεξάνδρεια πρὸς τὴν Μεσόγειον. Μετέπειθ καὶ αὐτὸς εἰς τὰ νοσῶδη ἐκείνη ἔλη, ὅπου διατρίψας ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἐλάβε τὰ σπέρματα κατοήθους πυρετοῦ, νόσου ἣτις, διὰ τὴν ἔλλειψιν προφυλάξεως καὶ διαίτης, τάχιζα ἀπέβη θανατηφόρος. Ἐτελεύτησε κατὰ ἰούνιον τοῦ 323 ἔτους π. Χ., ἄγων ἡλικίαν μόλις ἐτῶν τριάκοντα καὶ τριῶν.

Ἐνῶ ὁ Ἀλεξάνδρος ἐξηκολούθει τὸ ἐνδοξον αὐτοῦ στάδιον, αἱ Ἀθηναῖοι συνεήθιζον, δυσχεραίνουσαι μὲν, ἀλλ' ὅμως συνεήθιζον εἰς τὸ μὴ εἶναι τοῦ λοιποῦ οὐδὲν ἐν τῷ ἑλληνοανατολικῷ ἐκείνῳ κόσμῳ, μεταξὺ τοῦ ὅποιου ὑπῆρξεν ἰσοῦτον κραταιαί. Ἡ ἦττα τῶν Ἀθηναίων ἀπηλλάξεν αὐτοὺς ἀπὸ πολλῶν φροντίδων· δὲν τοὺς ἐνησχόλουν πλέον τὰ ἄλλότρια πράγματα· ἄλλος ἰσχυρότερος διήθηνεν αὐτά· δὲν τοὺς ἐβαλλε πλέον εἰς κόπους ὁ πόλεμος· ἄλλος τις διέταπτε νὰ βασιλεύῃ ἐν τῇ Ἑλλάδι ἡ εἰρήνη· δὲν τοὺς ἀνησύχει πλέον ἢ γενικὴ κατὰστασις τοῦ ἑλληνικοῦ κόσμου· ἢ κατὰστασις αὐτῆ ἐφαίνετο μάλιστα αἰσιωτάτη, ἐὰν προσέξωμεν εἰς τὰ συγχαρητήρια τὰ ὅποια ἢ ἐν Κορινθῷ Διάιτα ἐψήφισε κατ' ἔτος πρὸς τὸν κυρίαρχον τῆς Μακεδονίας καὶ τῆς Ἀσίας. Οὕτως ἀπηλλαγμένον τῶν ἄλλοτριῶν φροντίδων, οἱ Ἀθηναῖοι ἐπεμελοῦντο ἡσύχως τῶν ἐσωτερικῶν αὐτῶν πραγμάτων· εἶχον δὲ παύσει αἱ θεελλώεις τῆς πνυκῆς συζητήσεως, καὶ, καθ' ἑκάστον ἔτος, ἐξελέγετο ὁ Φωκίων στρατηγὸς ἄνευ ἀντιπολιτεύσεως. Τὰ οικονομικὰ διοίκει τότε χρηστός τις ἀνὴρ, ὁ Λυκούργος, καὶ ταῦτα κατέστησαν ἀνησυχία, ἐλαττωθέντος τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ ναυτικοῦ. Ὁ Δημοσθένης αὐτὸς εἶχε παύσει ν' ἀντιφέρεται ἀνομφελῶς τὸν ἤκουσαν δὲ συμβουλευόντα τὴν φρόνησιν καὶ τὴν εἰρήνην, ὅτε Ἅγιος ὁ τῆς Σπάρτης βασιλεὺς ἐπεχείρησε κατὰ Μακεδονίας ἡρωϊκὴν μὲν ἀλλ' ἄφρονα δήμεγερσίαν. Ἐσπεργον λοιπὸν αἱ Ἀθηναῖοι ὅ,τι δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ ἐμποδίσωσιν, ἀλλ' ἤδη εἶχε πέσει ἢ υπερφανία των· οὔτε ἐμνησικάκου πρὸς τὸν Δημοσθένη,

παραινήσαντα γενναϊοτέραν τινά πολιτικὴν ἐν ἄλλαις ἡμέραις, ὅτε ἡ πολιτικὴ αὐτῆ ἡδύνατο νὰ εὐδοκημήσῃ. Καὶ ὅτε, ἐν ἔτει 330, ὀκτὼ ἢ ἑννέα μῆνας μετὰ τὴν ἐν Ἀρβήλοις μάχην, τὸ κόμμα τῶν μακεδονιζόντων ἐνισχυθὲν ἠθέλησε νὰ βάλῃ ψῆφον μομφῆς πρὸς τὸ ἐναντίον κόμμα, ἡ μεγάλη αὐτῆ ἕρις δὲν ἀπέβη καθὼς οἰώνιζον ἴσως αἱ περιστάσεις καὶ ἡ ἰκανότης τοῦ κατηγόρου. Ὁ Δημοσθένης εἶχε ν' ἀπολογηθῆ ὑπὲρ τῆς πολιτικῆς του, ὅχι μόνον πρὸς τὰ πράγματα ἀτινα συνέβησαν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν ἐμπειρίαν τοῦ Αἰσχίνου ῥητορικῆν· καὶ ἔπραξε δὲ τοῦτο μετὰ μεγαλείου τὸ ὁποῖον καὶ μέχρι σήμερον συγκινεῖ πάντας βαθύτατα καὶ πληροῖ θαυμασμοῦ· παρέστησεν εἰς τοὺς δικαστάς του πῶς ἐφάνταζέτο τὰς Ἀθήνας, κραταιὰς καὶ ἐλευθέρας ἐν τῷ μέσω τῆς Ἑλλάδος, ὡσαύτως ἐλευθέρας καὶ κραταιὰς· ἠρώτησεν αὐτοὺς ἂν ὁ Ἕλληνας οὗτος κόσμος, ὁ σωθεὶς ὑπὸ τῶν προγόνων τῶν ἀπὸ τῆς εἰσβολῆς τῶν βαρβάρων, δὲν ἤξιζε νὰ ὑπερασπισθῆ ἐνώπιον ἄλλης τινὸς εἰσβολῆς, καὶ ταύτης οὐχ ἦττον καταστρεπτικῆς· ἡ τύχη ἐφάνη ἐναντία, ἀλλὰ καὶ ἂν προεβλέπετο ἡ ἦττα, πάλιν ἐχρεώστον νὰ ἐπιχειρήσῃ τὸν ἀγῶνα· ὅχι, οἱ Ἀθηναῖοι οἵτινες κατεφρόνησαν ἐν Χαίρωνειά τὸν θάνατον ὑπὲρ τῆς τῶν ὅλων ἐλευθερίας καὶ σωτηρίας, δὲν ἡπατώντο· ὅχι μὰ τοὺς ἀγωνισθέντας ἐν Μαραθῶνι, καὶ ἐν Σαλαμῖνι, καὶ ἐν Πλαταιαῖς! Ὁ ἐξαισίως ἐκεῖνος λόγος εἶναι πλέον ἢ ἀριστοῦργημα εὐγλωττίας. Ὁ Γρότιος δικαίως ἀποκαλεῖ αὐτὸν ἐπιτάφιον τῆς ἐλευθερίας τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ λαμπρὰ νίκη τὴν ὁποίαν ὁ Δημοσθένης ἤρατο κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην, δὲν τὸν διέσωσε μετὰ ἑξῆς ἀπὸ τῆς ἄλλης ἐκεῖνης κατηγορίας, τῆς ἔτι σугερωτέρας, ἐπειδὴ αὐτῆ προῆλθεν ἐκ τοῦ κόμματός του. Φίλοι τῆς ἐλευθερίας, ὅχι σταθερότεροι αὐτοῦ, ἀλλὰ νεώτεροι καὶ θερμότεροι, ἐθεώρησαν ὡς ἔνοχον ἀδιναμίαν τὴν φρόνησιν καὶ εὐλακρίειαν μετ' ἧς συνεβούλευσε τοὺς Ἀθηναίους νὰ μὴ δεχθῶσι τὸν Ἄρπαλον, τὸν ἀπιστον τοῦτον ὑπασπιστὴν τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἐρχόμενον νὰ προσφέρῃ τοὺς θησαυροὺς οὓς διήρπασεν ἐκ τοῦ κυρίου του, ὡς καὶ σῶμα μισθάρνων στρατιωτῶν ὠργίσθησαν ἐναντίον του θανασίμως ὅτι ἐξ αἰτίας του ἀπώλεσαν ἀρμολίαν, καθὼς αὐτοὶ ἐνόμιζον, εὐκαιρίαν, καὶ πόρους ὁποίους πλέον δὲν θὰ εὕρισκον. Ἐν τῇ ἀγανακτικῆσιν των, συνεννοήθησαν μετὰ τῆς ἐναντίας μερίδος. Καὶ οἱ μὲν ἤθελον ν' ἀπαλλαγθῶσι ἀρχηγῶν τοῦ ὁποῖου ἡ φρόνησις ἀπέβαινε φορτικὴ, οἱ δὲ, ἀντιπάλου δεινοῦ καὶ ἰσχυροτάτου. Ἡ αἰσχρὰ αὐτῆ συμφωνία ἐπέφερε εἰς τὴν καταδίκην καὶ ἐξορίαν τοῦ Δημοσθένους.

Ὁλίγους μῆνας μετὰ τὴν ἀνάσιν ταύτην κατὰδίκην, ἤχθη ἡ περὶ θανάτου τοῦ Ἀλεξάνδρου ἀγγελία. Οἱ νέοι ἀρχηγοὶ τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας κόμματος, ὁ Ὑπερίδης καὶ ὁ Λεωσθένης, ὑπεκίνησαν πάραυτα γενικὴν διέγερσιν, τῆς ὁποίας αἱ Ἀθηναὶ ἦσαν ψυχὴ. Ἄλλ' ἴσως ἔσπευσαν λίαν· λυσιτελέστερον θὰ ἦτο ἂν ἐπερίμενον τὴν διαίρεσιν ἣτις ἐξεβρόχθη ἔπειτα μεταξὺ τῶν ὑπασπιστῶν τοῦ Ἀλεξάνδρου. Ὁ Δημοσθένης τότε, ἀνακλιθεὶς διὰ ψήφισματος τοῦ λαοῦ, ἔτυχε συμπαθειστάτης δεξιώσεως, καὶ συμμετέσχε μὲν τοῦ ἀγῶνος, ἀλλὰ δὲν τὸν διύθυνεν αὐτός. Ἀνέλαμψε πρὸς εὐεργίαν ἐλπίς ὅτι ἐκ τοῦ νέου πολέμου τούτου ἔμελλε νὰ προκύψῃ ἐκβασίς αἰσιωτέρα τῶν προτέρων. Ὁ Λεωσθέ-

νης, ἀποκρούσας τοὺς Μακεδόνας, τοὺς ἠνάγκασε ν' ἀναχωρησῶσιν εἰς τὴν παλαιὰν χώραν των· ἀλλ' ὅταν ἡ τύχη κατατρέχῃ ἀγῶνά τινα, βραχείας παρέχει εἰς αὐτὸν ὠφελείας. Ὁ μόνος στρατηγὸς τὸν ὁποῖον θὰ εἶχον αἱ Ἀθηναὶ μετὰ θάνατον τοῦ Ἱφικράτους ἐφηνευσθὲ ἐν πλήρει νίκῃ, ἐνῶ ἤρχετο νὰ συλλάβῃ αἰχμαλώτους τὸν Ἀντίπατρον καὶ τὰ λείψανα τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ, στενωδῶς περιζωσθέντα ἐν Λαμῖα. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Λεωσθένους, δισταγμῶς τις ἐν τῇ διευθύνσει τοῦ πολέμου, καὶ συνδρομῇ ἀπεικταίων περιστάσεων, χαρακτηρίζουσῶν τὴν δυσμένειαν τῆς τύχης, ἐματαιώσαν τὴν πρώτην ἐπιτυχίαν τῶν Ἀθηναίων· καὶ ἰδοὺ μετὰ δεκαεῖς ἔτη ἡ Χαίρωνεια ἐπανελήφθη ἐν τῷ πεδίῳ τῆς Κρανῶνος (κατ' ἀύγουστον τοῦ 322). Τώρα δ' αἱ Ἀθηναὶ ὑπέστησαν τὰ βαρύτερα τῶν θρηνῶν· τὸ δημοκρατικὸν πολίτευμα κατηργήθη, τὰ τρία πέμπτα τῶν ἐλευθέρων κατοίκων ἀπήχθησαν, ὅλοι οἱ ἀρχηγοὶ τῆς ἐλευθερίας μερίδος προεγράφησαν. Ὁ Δημοσθένης, καταφυγὼν εἰς τὸ ἱερόν τοῦ Ποσειδῶνος ἐν Καλαυρεία, καὶ πῆδον δηλητήριον, ἐπρόλαβεν οὕτω τὸν θάνατον ὃν ὁ Ἀντίπατρος ἐπεφύλαττεν εἰς αὐτόν. Περὶ τοῦ μεγάλου ῥήτορος τούτου, μᾶλλον ἢ περὶ παντὸς ἄλλου ἀνδρός, δύναταί τις νὰ εἴπῃ, ὅτι ἡ πατρίς του συνετάφη μετ' αὐτοῦ.

Μετὰ τοῦ Δημοσθένους καὶ τῶν ἐνδόξων νενικημένων οἵτινες συνεμερίσθησαν τὴν τραγικὴν αὐτοῦ τύχην, δὲν ἐξέλειπον μόνον αἱ Ἀθηναὶ· ἀπαντα ἡ Ἑλλάς ἐπαυσε τοῦ νὰ ὑπάρχῃ χώρα ἀνεξάρτητος. Ἡ κατὰ τὸν ἀκόλουθον αἰῶνα γενομένη μετὰ τῆς ἀχαικῆς Συμμαχίας ἀπόπειρα πολιτικῆς παλιγγενεσίας εἶναι ἔργον ἀξιολογώτατον, ὡς πρώτη δοκιμὴ ὀμοσπόνδου δημοκρατίας, καὶ κατὰ τοῦτο φαίνεται ἄξιον προσοχῆς πλείονος τῆς ὑπὸ τοῦ Γροτίου διδομένης εἰς αὐτό· ἀλλ' ἐπῆλθε πάνυ βραδέως, καὶ ὑπῆρξεν ἐφήμερος.

Léo Joubert,
ἐν τῇ REVUE CONTEMPORAINE.

Οὕτω κατέβρευσεν ὅλον ἐκεῖνο τὸ λαμπρότατον οἰκοδόμημα τοῦ Ἕλληνισμοῦ. Ἐπῆλθαν οἱ Ῥωμαῖοι μετὰ ταῦτα, ἰδρύθη τὸ Βυζαντινὸν Κράτος, ἔπεσε καὶ τοῦτο, καὶ σήμερον γινώσκομεν πῶς διάγομεν, καὶ πῶς πατασσόμεθα, θέλοντες ν' ἀνοίξωμεν τὰς ἔτι ἀσθενεῖς πτέρυγας.

Ο ΦΑΡΟΣ ΤΗΣ ΕΔΔΥΣΤΟΝΗΣ.

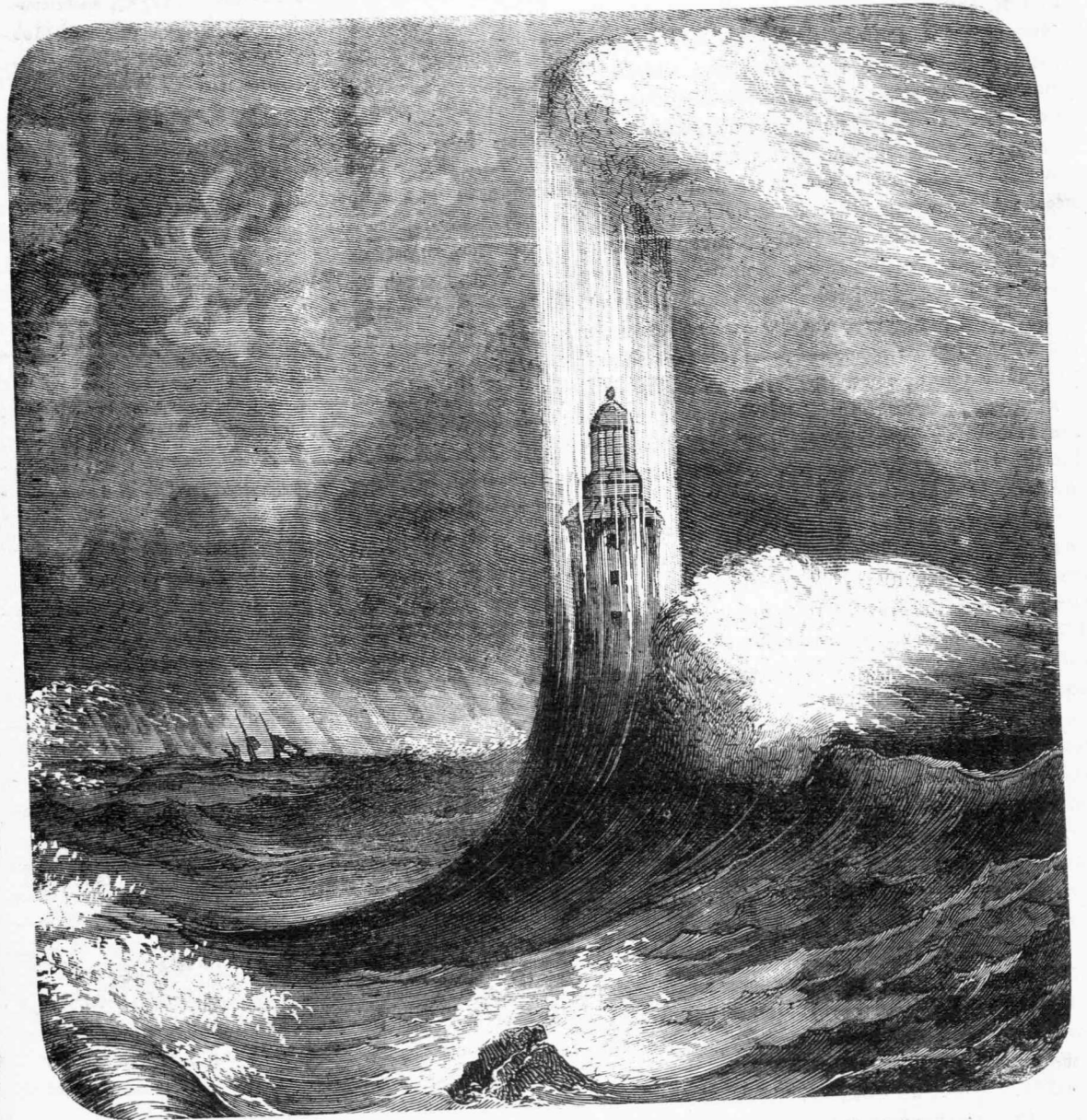
Εἰς οὐδενὸς ἄλλου φάρου τῶν μέχρι τοῦδε κτισθέντων τὴν ἀνέγερσιν ἀπηντήθησαν τόσαι δυσκολίαι, ὅσαι εἰς τὴν τοῦ φάρου τῆς Ἐδδυστόνης, ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Πλυμούθου, κειμένου ἐπὶ τῶν νοτίων ἀκτῶν τῆς Ἀγγλίας.

Ὁ φάρος οὗτος ἐγείρεται εἰς ἀπόστασιν πέντε λευγῶν ἀπὸ τῆς εἰρημένης πόλεως, καὶ ἐτέρων τριῶν λευγῶν ἀπὸ τοῦ ἐξωτάτου ἀκρωτηρίου τῆς παραλίας ἐκεῖνης· ἦτοι ἐπὶ στενοῦ τινος σκοπέλου, ὅστις ἐν ὥρᾳ παλιμφορίας σκεπάζεται ὑπὸ τῶν ὑδάτων. Ἡ πρώτη λοιπὸν δυσκολία προήρχετο ἐκ τοῦ ὅτι ὁ σκόπελος οὗτος ἀνέδεν ἐκ σπανίων διαλειμμάτων ἀπὸ τοῦ ὕδατος, καὶ οὕτως οἱ ἐργάται δὲν ἠδύναντο νὰ μένωσιν ἐπ' αὐτοῦ διαρκῶς· δεῦτερον δὲ, ἡ ἀπόστασις ἀπὸ τῆς στερεῆς δὲν ἦτο μικρά· καὶ τρίτον, τὰ μεγάλα κύματα τοῦ ὠκεανοῦ ἐξεγειρόμενα, ἐσάρωνον ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τοῦ βράχου τὰ τιθέμενα θεμέλια.

Ἄλλ' ὅμως ἐπεχείρησε νὰ ἐγείρῃ φάρον ἐπὶ τοῦ σκοπέλου τούτου, ὅπου πολλὰ ἐναυάγουσιν πλοῖα, ἀρχιτέκτων ὀνομαζόμενος Winstanley, ὅστις μετὰ τεσσάρων ἑτῶν κόπους κατώρθωσε νὰ τὸν κτίσῃ πολυγώνον διαπολυγώνων πετρῶν, μέχρις ὕψους ποδῶν 90. Καίτοι τοσοῦτον ὑψηλὸν, ἡ θάλασσα ἐν ὥρᾳ τρικυμίας τὸν ὑπερηκόντιζε, καθὼς τοῦτο συμβαίνει καὶ σήμερον· ἀλλ' ὁ ἀρχιτέκτων, οὐδόλως προσούμενος ὑπὸ τοῦ σεισμοῦ τὸν ὁποῖον ὑφίστατο τὸ κτίριον ἐκ τοῦ κτύπου τῶν κυμάτων, περιεγέλα τοὺς δειλιῶντας φύλακας αὐτοῦ,

καὶ πῦχτο μάλιστα νὰ τύχῃ μίαν ἡμέραν εὐρισκόμενος εἰς τὸν φάρον του ἐν τῷ μέσω σφοδρότατης τινὸς θεέλλης, ὅποια δὲν ἐφάνη ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.

Ἡ εὐχὴ του εἰσηκούσθη. Τὴν 26 νοεμβρίου 1703, ἐνῶ εὕρισκετο εἰς τὸν φάρον ἐπιτηρῶν ἐπισκευᾶς τινος τοῦ κτιρίου, ἠγέρθη τρικυμία τοιαύτη, ὁποίαν οὐδεὶς ἐνθυμεῖτο γενομένην πρόποτε εἰς ἐκεῖνον τὸν αἰγιαλόν. Τὸ πρῶτ' τῆς ἐπιούσης, ὁ φάρος εἶχε γίνῃ ἄφαντος. Πέτρα δὲν ἔμεινεν ἐπὶ πέτρας· τὰ πάντα ἐσαρώθησαν ὑπὸ τῶν κυμάτων ὡς πτερά· μία ἄκρα ἀλύσου στερεῶς ἐγ-

Ὁ φάρος τῆς Ἐδδυστόνης, πρὸ τοῦ κόλπου τοῦ Πλυμούθου.

κεκολλημένη· εἰς τὸν βράχον εἶχε μείνει, ὡς μόνη μαρτυρία τοῦ τετραετοῦς ἐπιπόνου ἔργου. Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ τύχη τοῦ πρώτου φάρου.

Μετ' ὀλίγον καιρὸν ἐναυάγησεν ἐκεῖ πλοῖον, καὶ ἀπωλέσθη τὸ πλεῖστον τοῦ πληρώματος· τοῦτο ἔγινεν ἀφορμὴ λόγου εἰς τὴν ἀγγλικὴν Βουλὴν, καὶ ἀπεφασίσθη ἡ οἰκοδομὴ δευτέρου φάρου εἰς τὸν αὐτὸν τόπον. Λοιπὸν ἀνέλαβε τὸ ἔργον ἔμπορός τις, John Ruyderyd καλούμενος, ἐν ἔτει 1706, καὶ μετὰ δύο ἔτη ἔφερεν αὐτὸ εἰς αἴσιον πέρας. Ὁ δεῦτερος φάρος οὗτος ἦτο

ξύλινος καὶ ὅλος στρογγύλος· καὶ ἀντεῖχε μὲν καλῶς πρὸς τὰ σφοδρότατα κύματα, ἀλλὰ δυστυχῶς ἐπύρπολήθη τὴν 2 δεκεμβρίου 1755.

Τὴν 12 ἰουνίου 1857 ἀνέλαβε τὴν οἰκοδομήσιν τρίτου φάρου ὁ ἀρχιτέκτων Smeaton, ὃν ἔφερον εἰς πέρας μετὰ τρία ἔτη· ἀλλὰ σημειωτέον ὅτι κατ' ὅλον τοῦτον τὸν καιρὸν μόνον 421 ἡμέρας ἠδυνήθησαν οἱ ἐργάται νὰ προσέλθωσιν εἰς τὸν σκόπελον. Ἐκτίσθη δὲ στρογγύλος καὶ οὗτος, ἀλλ' αἱ πέτραι συνδέονται εἰς τὰ ἐντὸς διὰ γωνιῶν εὐφυῶς συνηρμολογημένων ἀπὸ

προσήκουσα έχεμυθία· διότι ο Πάπας, έμβατεύσας εις τὸ μυστήριον, τοσοῦτον ένηργήσεν ἐπὶ τῆς συνειδήσεως τῆς Βέρθης, γῆρας τοῦ Πεπίνου, καὶ ἐπὶ τοῦ πνεύματος τῆς μνηστῆς, καταδείξας τὴν θανάσιμον ἀμαρτίαν τοῦ συνδιασθῆναι πρὸς γόνον πατρὸς καὶ πάππου ἀσεβῶν, πρὸς βασιλόπαιδα συμπρωροισμένην ἀναποφεύκτως εις τὸ πῦρ τὸ ἐξώτερον, ὥστε παρενέβαλε προσκόμματα, ὡς καὶ ζιζάνιον οἰκιακόν. Καὶ τὸ μὲν τῆς ἐπιγαμίας θέμα, ὡς ἐκ τούτου ἀνεβλήθη· ἡ δὲ τῶν διαπραγματεύσεων διακοπὴ ἐπέφερε καὶ τὴν ἀποτυχίαν· διότι θανόντος μετ' ὀλίγον τοῦ Καρολομάγου, ὁ Κάρολος (Charlemagne ἐπικληθείς) εις ἄλλας τραπεὺς ἀσχολίας σπουδαίας, ἡ καὶ τὴν γνώμην μεταβάλων ἐπὶ τοῦ προκειμένου, δὲν ἀνεκαίνισε τὴν ὑπόθεσιν. Τοῦ δὲ Λέοντος νυμφευθέντος ἀκολούθως εις Ἑλληνίδα, διελύθη παντάπασιν τὸ σχέδιον συνεπεία τοῦ ὀποίου ἤθελον συμφιλιωθῆ Δύσις καὶ Ἀνατολή· σχέδιον μέγα καὶ πολὺ, ὅπερ, ἂν ἠδακίμει, Κύριος οἷδε τίνων ἀκαταλόγιστων περιτροπῶν ἤθελεν εἶσθαι πρόξενον ἐν τῇ ἐπομένῃ οἰκονομίᾳ τῆς Εὐρώπης! — (Ἐκ τῶν Βυζ. Μελετῶν Σ. Ζαμπελίου.)

ΦΙΛΟΠΑΤΡΙΣ ΓΗΗΣΙΟΣ.

Ἐσχάτως ὁ Πρόεδρος τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ηθέλησε νὰ διορίσῃ ὑπουργόν ἐπὶ τῆς οἰκονομίας βαθύπλουτόν τινα τραπεζίτην, τὸν Ἀλέξανδρον Στευάρτον· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐν τῇ Δημοκρατίᾳ ἐκείνῃ ὑπάρχει νόμος παλαιὸς, ὅστις, καίτοι περιελθὼν εις ἀχρησίαν, ἀπαγορεύει πᾶσαν ἐμπορικὴν ἐπιχείρησιν εἰς τοὺς ὑπαλλήλους τοῦ δημοσίου ταμείου, ὁ Πρόεδρος ἐθλίβετο πολὺ κωλυόμενος ὑπὸ τοῦ νόμου τοῦ ν' ἀναθέσῃ τὰ οἰκονομικὰ εἰς ἄνδρα, τὸν ὄποιον ἐθεώρει ὡς τὸν ἱκανώτατον καὶ ἀρμοδιώτατον εἰς τὸν κλάδον τοῦτον τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας.

Μίαν προΐαν, τὴν 8 τοῦ παρελθόντος μαρτίου, ὁ Στευάρτος παρουσιάζεται εἰς τὸν πρόεδρον μετ' ἐνὸς δικαστοῦ, συμβούλου του, καὶ εὖρων αὐτὸν καθήμενον πλησίον μακρᾶς τιнос πραπεζῆς καὶ καπνίζοντα τὸ σιγάρων του, τὸν λέγει·

— Ἦλθα, κύριε Πρόεδρε, νὰ σὰς κάμω μίαν πρότασιν, ἣτις ἐλπίζω νὰ δώσῃ πέρας εἰς τὴν ἀμηχανίαν εἰς ἣν περιήλθετε ἐνεκεν ἐμοῦ. Εἶμαι ἔτοιμος νὰ παραιτηθῶ τοῦ ἐμπορίου μου ἐνόσω θὰ ὑπηρετῶ εἰς τὸ ἐπὶ τῆς οἰκονομίας ὑπουργεῖον, παραδίδων τὴν ἀπόλυτον ἐξουσίαν τῶν ὑποθέσεών μου εἰς τρεῖς δημοσίους ἐπιτρόπους, ἔχοντας ἐξουσίαν νὰ διανείμωσιν ὅλα τὰ ἐτήσια κέρδη μου εἰς τοὺς πτωχοὺς. Τί λέγετε περὶ τούτου;

Οὕτω λαλοῦντος τοῦ Στευάρτου, ὁ Πρόεδρος τὸν παρετῆρει ἔκθαμβος· ἔκθαμβοὶ δὲ θὰ μείνωσι καὶ οἱ ἀναγνώσται ἡμῶν, ἀφοῦ μάθωσιν ὅτι τὰ ἐτήσια κέρδη τοῦ καταστήματος τοῦ Ἀλέξανδρου Στευάρτου εἰναι οὐχὶ κατώτερα τῶν 5 ἕως 6 ἑκατομμυρίων ἀμερικανικῶν ταλλήρων, ἧτοι 25 ἕως 30 ἑκατομμυρίων φράγκων· τούτέστιν ὁ Στευάρτος θὰ ἀπέβαλλε περὶ τὰ ἑκατὸν ἑκατομμύρια φράγκων κατὰ τὰ τέσσαρα ἐτη τῆς ἐνεστῶσης προεδρείας.

Ἰσως τινὲς εἴπωσιν, ὅτι ἀληθῆς εἶναι ὁ λόγος « πολλοὶ τὸν πλοῦτον ἐμίσησαν, τὴν δὲ δόξαν οὐδέεις; » ἴσως τῶν οἷον εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς πολλῶν ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος φανῇ ὡς οὐδὲν ἄλλο ἢ φιλόδοξος. Ἀλλ' εἴθε τοιοῦ-

τοι φιλόδοξοι νὰ ὑπῆρχον ἱκανοὶ καὶ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πολιτείᾳ.

— Ἀλλὰ, τὸν ἀποκρίνεται ὁ Πρόεδρος, ὅλος συγκεκινημένος, ἐγὼ δισταῖω νὰ δεχθῶ τοιαύτην πρότασιν.

— Στρατηγὲ, ἡ θεία Πρόνοια ὑπέρξε πρὸς ἐμὲ εὐμενής· μ' ἐνέπλησεν ἀγαθῶν. Οὐδὲν μ' ἐμποδίζει τοῦ νὰ κάμω ταύτην τὴν ἐγκατάλειψιν· τοῦτο μόνον σκέψθητε· φρονεῖτε ὅτι θὰ ἀφῆροῦντο οὕτω τὰ προσκόμματα, ἅτινα παρεβάλλει ὁ νόμος, καὶ θὰ συνήνουν αἱ Βουλαί·

— Δὲν ἀμφιβάλω περὶ τούτου.

— Λοιπὸν, καὶ ἔγινεν.

Ἄπας ὁ ἀμερικανικὸς τύπος ἐπευφήμησε μετὰ θαυμασμοῦ τὴν πράξιν ταύτην.

«Γοιαυτή πρότασις εἶναι μεγάλου θυσία ὑπὲρ τοῦ δημοσίου, καὶ ἔπρεπε νὰ γίνῃ δεκτή·» λέγει ὁ «Ἐσπερινὸς Ταχυδρόμος.»

«Ἴδου αὐταπάρνησις ἀξία τῶν ἀρχαίων χρόνων!» προσθέτει ὁ «Γαλλαμερικανὸς Μηνύτωρ.»

«Αὕτη δικαιοὶ κατὰ πάντα τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ Προέδρου πρὸς τὸν Στευάρτον.» ἐπιφέρει ἡ ἔφημερίς «Βῆμα.»

«Ἡ πράξις τοῦ κυρίου Στευάρτου (ἐπιφωνεῖ ὁ Λεὼν τῶν Παρισίων) τιμᾷ καὶ τὸν πολίτην ἐξ οὗ προέρχεται, καὶ τὴν Δημοκρατίαν ἐξ ἧς ἐνεπνεύσθη.»

Ο ΜΕΓΑΣ ΜΥΡΜΗΚΟΦΑΓΟΣ.

Καὶ τοῦτο ἐκ τῶν παραδόξων τετραπόδων τῆς Ἀμερικῆς, ἀπαντώμενον εἰς τε τὴν Βρασιλίαν καὶ εἰς τὴν Κολομβίαν, καλούμενον Tamandua-guacu ὑπὸ τῶν κατοίκων, καὶ myrmecophaga-jubata ὑπὸ τῶν ζωολόγων. Τὸ μέγεθος τοῦ ζώου τούτου εἶναι ὡς μεγάλου κυνός· ἔχει μήκος τεσσάρων ποδῶν, ἐκτὸς τῆς οὐρᾶς· τρίχα σκληρὰν χρώματος φαιοῦ, καὶ ἐφ' ἑκάστου ὤμου ὀριζόντιον γραμμὴν μελαιναν καὶ περὶ τὰς ἄκρας λευκῆν. Ἀναλόγως πρὸς τὸ σῶμά του, ἡ κεφαλὴ του εἶναι μικροτάτη, ἐκτεινομένη εἰς ῥύγχος μακρότατον, κυλινδρικήν, καὶ ἀπολήγον εἰς μικρότατον στόμα ὅλως στερημένον ὀδόντων.

Ὅδοντας δὲν ἔχει, ἀλλ' ὄνυχας φοβεροὺς, καὶ οὗτοι εἶναι τὸ μόνον ὄπλον του πρὸς τὰ θηρία ἅτινα τὸ προσβάλλουσι. Τὰ ὠτά του εἶναι βραχύτατα, μόλις διακρινόμενα, καὶ οἱ μικροὶ ὀφθαλμοὶ του φαίνονται περιλυτοί, καθὼς ὄλων τῶν νυκτινόμων ζῴων· διότι καὶ αὐτὸ εἶναι νυκτινόμον.

Οὐδέποτε προσβάλλει τὸν ἄνθρωπον, ἐάν δὲν στενωχωρηθῇ ὑπ' αὐτοῦ· καθίσταται μάλιστα χειρόηθες· εἶδομεν ἐν τοιοῦτον εἰς τὸν ζωολογικὸν κῆπον τῶν Παρισίων, ὑπομένον ἀπαθῶς τὰς χειραψίας μικροῦ τινοῦ παιδιοῦ, παίζοντος μετ' αὐτοῦ.

Διὰ νυκτὸς, σύρει τὴν μεγάλην καὶ δασεῖαν οὐράν του ἐπὶ τῆς γῆς ὡς σάρωθρον· ἀλλ' ὡς λέγεται, τὴν ἡμέραν προφυλάττεται ἀπὸ τοῦ ἡλίου (τὸν ὄποιον συνήθως ἀποφεύγει ὡς ὄχληρόν εἰς τὴν φύσιν του), ἐγείρον τὴν οὐράν του ταύτην κατὰ κάθετον, καὶ οὕτω σχηματίζον ὡς τινα πέτασον ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς του.

Εἰς τοὺς ὀπισθίους πόδας ἔχει πέντε ὄνυχας, εἰς δὲ τοὺς ἐμπροσθίους, τέσσαρας· οὗτοι ὅμως εἶναι ἰσχυρότατοι καὶ μακροί· ἐπειδὴ δὲ διπλόνονται ὑπὸ τὴν χεῖ-

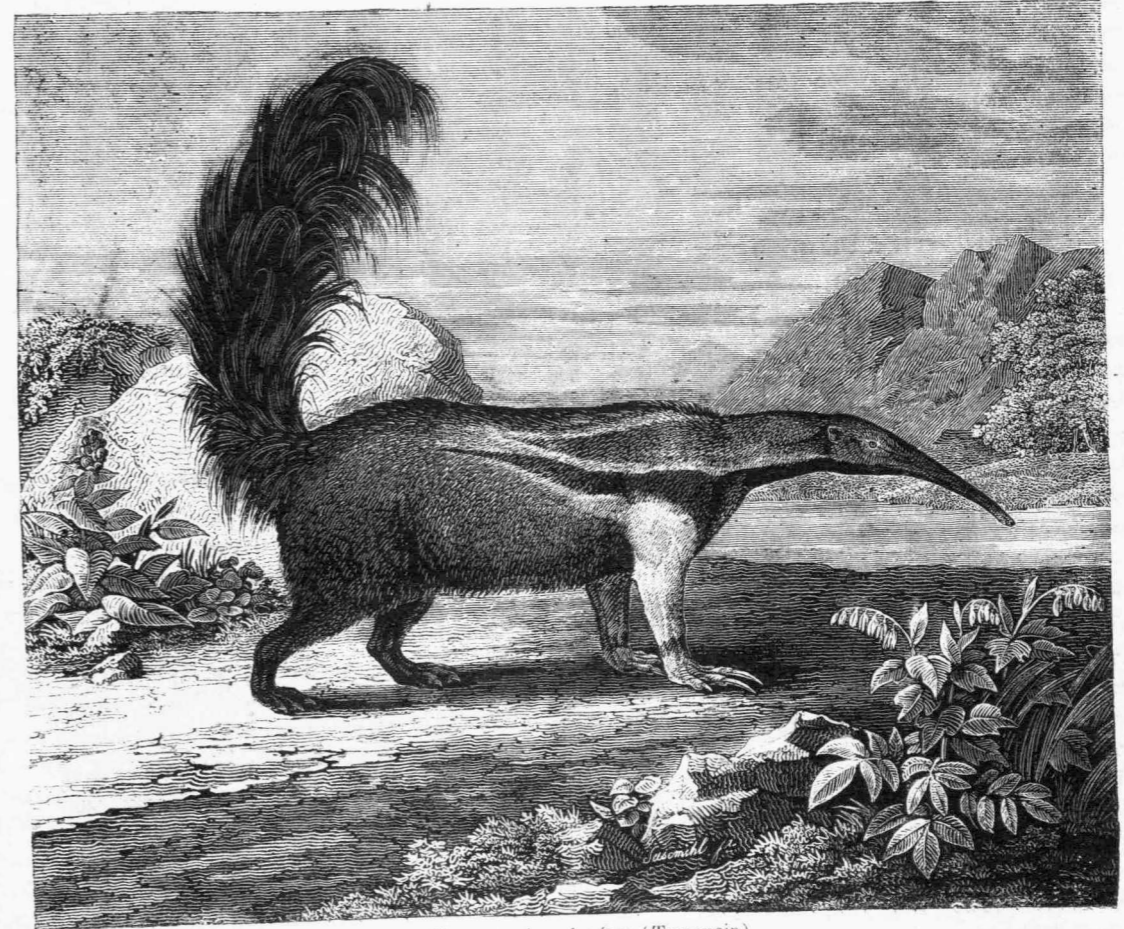
ρά του, ἀναγκάζεται νὰ πατῇ πλαγίως, καὶ ἐνεκα τούτου τὸ βάδιμά του εἶναι βραδύ, δύσκολον καὶ ἄχαρι.

Κυνηγεῖ ἰδίως τοὺς μύρμηκας, ὡς μαρτυρεῖ καὶ τὸ ὄνομά του, μύρμηκας τινας νευροπτερούς, ἐξ ὧν πλήθουσιν αἱ χώραι ἐκεῖναι. Ὅταν ἀπαντήσῃ κατοικίαν τοιοῦτων μυρμηκῶν, ἐγούσων τὸ σχῆμα κώνου χωματίνου, ὑψηλοῦ μέχρι ποδῶν ἐξ, πρῶτον ἐρέφεται περὶ αὐτὴν δις ἢ τρίς, καὶ τὴν παρατηρεῖ μετὰ προσοχῆς· ἔπειτα, καθήμενος ἐπὶ τῶν ὀπισθίων, κρούει διὰ τῶν ἐμπροσθίων του ποδῶν, ἢ μάλλον ὀνύγων, τὴν φωλεάν τῶν μυρμηκῶν εἰς διάφορα μέρη· τοῦτο δὲ διὰ νὰ καταλάβῃ ἐκ τοῦ ἥγου πῶθεν πρέπει νὰ προσβάλλῃ τὴν φωλεάν. Μετὰ ταῦτα, ἀνοίγει εἰς αὐτὴν διὰ τῶν ὀνύγων του τρύπαν, μικρὸν ὅμως ὥστε νὰ εἰσχωρήσῃ μύ-

νον ἢ ἄκρα τοῦ λεπτοῦ ῥύγχους του, τὸ ὄποιον ἐφαρμόζον ἔπειτα εἰς αὐτὴν, μένει οὕτωπος ἀκίνητον περὶ τὰ δύο λεπτά.

Τί γίνεται ἐν τῷ μεταξύ τούτου; Ἴδου τί διηγεῖται αὐτόπτης τοῦ θαύματος.

«Ἐνῶ ἠπόρουν διὰ τὴν ἀκίνησίαν ταύτην τοῦ ζώου, ἀπέσυρεν αἰφνιδίως τὴν κεφαλὴν του πρὸς τὰ ὀπίσω, καὶ ἐξῆξεν ἀπὸ τῆς τρύπας πράγματι ὡς σκόλληκα, μήκους μὲν ἕως δεκαοκτὼ δακτύλων, πάχους δὲ ὅσον εἶναι τὸ τοῦ γραφικοῦ καλάμου· συνεντρεφέτο δὲ ὁ σκόλληξ κατὰ παντοίους ἐλιγμούς, καὶ ἦτο σκεπασμένος ὅλος ὑπὸ πλῆθους μυρμηκῶν, προσκολληθέντων ἐπ' αὐτοῦ διὰ χυμοῦ τινοῦ κολλώδους. Τί ἦτο ὁ σκόλληξ οὗτος; ἡ γλῶσσα τοῦ ζώου, τὴν ὄποιαν εἶχεν εἰσαῖει μέ-

Μυρμηκοφάγος ὁ μέγας (Tamanoir).

χρι τοῦ βάθους τῆς κατοικίας τῶν μυρμηκῶν. Ἀπέσυρε λοιπὸν ἔπειτα ἐντὸς τοῦ στόματός του τὴν γλῶσσαν, κατέπιε τὰ ἐπ' αὐτῆς ἕντομα, καὶ πάλιν τὴν εἰσήγαγεν εἰς τὴν ὀπὴν ἐκείνην, καὶ ἐπανέλαβε τὸ αὐτὸ τοῦτο πολλάκις.

«Ἦθελσα τότε νὰ πλησιάσω πρὸς αὐτὸ ἡσύχως, ἀλλὰ με ἤκουσε καὶ με εἶδε· καὶ τότε, ὑποθέσας ὅτι ἔμελλε νὰ τραπῇ εἰς φυγὴν, ἠτοιμάσθην νὰ πυροβολήσω. Ἐπειδὴ ὅμως γινώσκει τὸ ζῶον τοῦτο ἐκ πείρας ὅτι οἱ πόδες του δὲν τὸ βοηθοῦν ὥστε νὰ προσθάσῃ νὰ κρυθῇ, ἀνωρθῆ ἐπὶ τῶν ὀπισθίων ποδῶν του, καὶ στηρίξαν τὰ νῶτά του ἐπὶ τῆς μυρμηκοφωλεᾶς, ἐσέπασε τὰ ἐμπροσθία διὰ τῆς οὐρᾶς του, ἐκρούσε τὸ ῥύγχος καταβιάσας αὐτὸ ἐπὶ τοῦ στήθους του, καὶ οὕτω μ' ἐπερίμεινε προτάττον τοὺς φοβεροὺς του ὄνυχας.

Δις ἢ τρίς ἐστράφην περὶ αὐτὸ, ἐλπίζων νὰ τὸ προκαταλάβω καὶ νὰ τὸ κτυπήσω, ἀλλ' ἐστρέφετο καὶ αὐτὸ συγχρόνως, προτεινόν μοι θυμωδῶς καὶ ἀπειλητικῶς τοὺς ὄνυχάς του, μέχρις οὗ τὸ ἐφόνευσεν πυροβολήσας.»

Ὁ μέγας μυρμηκοφάγος, καίτοι ἀτελεῖ ἔχων ὄπλα, κέκτηται ὅμως ἀφοβίαν μεγάλην, καὶ ἀνθίσταται πρὸς τὸν αἰλουρόπαρδον αὐτὸν, ἐξορύττων ἐνίστε τῶς ὀφθαλμούς του. Ἐνα μόνον σκύμον γεννᾷ, καὶ ἔχει ἄκραν πρὸς αὐτὸν φιλοσοργίαν, διότι οὐδέποτε τὸν παραιτεῖ· ἀλλ' ὅσκις ἐξέρχεται τῆς φωλεᾶς του πρὸς θήρευσιν τῶν μυρμηκῶν, φέρε αὐτὸν ἐπὶ τῶν νῶτων, καὶ οὕτω πολλάκις διακολλυμᾶ ποταμούς.

Δὲν τρέφεται δὲ μόνον ἐκ μυρμηκῶν, ἀλλὰ καὶ ἐκ παντοίων ἄλλων ἐντόμων· διὰ νὰ κατασταθῇ ὅμως χειροῦθης, πρέπει νὰ συλληφθῇ νέος, καὶ τότε ἀγαπᾷ

τὸν κύριόν του, καὶ ζῆ τρώγων ψωμίον καὶ κρέας κατακεκομμένον εἰς μικρά. Ἐφάνη δὲ τόσον ἄγριος πρὸς τὸν ἀνωτέρω περιηγητὴν, ἐπειδὴ τὸν εἶδεν ἐρχόμενον ἐνὶ καταγεγνημένῳ εἰς τὸ θήραμα του· ἀλλὰ συνήθως οἱ κληρονομοὶ τὸν ἐλαύνουσιν ἐμπρός των, καὶ οὕτω τὸν φέρουσι μέχρι τοῦ χωρίου των, προσέχοντες μόνον νὰ μὴ τὸν παροργίσωσι βιάζοντες αὐτόν.

ΝΕΩΤΕΡΑ

ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ, ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ.

Εἶδομεν ἐσχάτως τὰ ἐν Παρισίαις χαραχθέντα νέα ἑλληνικὰ νομίσματα, κατὰ τὴν ἀξίαν τοῦ γαλλικοῦ φράγκου. Ταῦτα εἶναι ὅλα δέκα, ὧν τὰ τέσσαρα μὲν χαλκᾶ·

α'. λεπτόν, ἴσης ἀξίας πρὸς τὸ γαλλικὸν centime.

β'. δίλεπτον.

γ'. ὀβολός, φέρων ὀλόγραφον τὸ ὄνομα τοῦτο, καὶ ἐν ταύτῳ «5 λεπτά» ἴσης ἀξίας πρὸς τὸ γαλλικὸν sou.

δ'. Διόβολον «10 λεπτά».

Τρία δὲ ἀργυρᾶ:

α'. Δραχμὴ, ἴση πρὸς φράγκον ἓν.

β'. Διδραχμον.

γ'. Ἡμιδραχμον.

Τρία δὲ χρυσᾶ:

α'. Πεντάδραχμον.

β'. Δεκάδραχμον.

γ'. Εἰκοσάδραχμον.

Ὅλα, ἀπὸ τοῦ ἑνὸς λεπτοῦ μέχρι τοῦ εἰκοσάδραχμου, φέρουσιν ἀφ' ἑνὸς μὲν τὴν ἀξίαν, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸ πρόσωπον τοῦ βασιλέως Γεωργίου «ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α', ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ἙΛΛΗΝΩΝ.»

Οὕτως ἡ Ἑλλὰς ἔχει σήμερον νόμισμα ἴσης ἀξίας πρὸς τὸ τῶν ἐθνῶν Γαλλίας, Ἑλβετίας, Βελγικῆς, Ἰταλίας, Ῥώμης, καὶ ἐντὸς ὀλίγου, Ἰσπανίας καὶ Ἡνωμένων Ἡγεμονιών. Λέγεται δὲ ὅτι καὶ ἡ Τουρκία διατίθεται νὰ συμμορφώσῃ τὸ νομισματικὸν αὐτῆς σύστημα πρὸς τὸ σύστημα τοῦτο· πρᾶγμα εὐχῆς ἀξίον, διότι μεγάλως θὰ πύκλυνοντο αἱ ἐμπορικαὶ συναλλαγαι τῶν κατοίκων τῆς.

Περὶ τῶν μεγάλων δὲ Κρατῶν Ῥωσίας, Ἀγγλίας, Πρωσίας, Αὐστρίας καὶ Ἀμερικῆς, ταῦτα εἰσέτι δὲν φαίνονται διαθεσιμὰ ἐν συμμορφώθει πρὸς τὸ γαλλικὸν νομισματικὸν σύστημα· ἀλλ' ἂς ἐλπίσωμεν ὅτι τὸ παγκόσμιον συμφέρον θὰ ὑπαγορεύσῃ τὸ καλὸν τοῦτο μέτρον μίαν ἡμέραν καὶ εἰς αὐτά. Θὰ ἐπέλεθ' ἡμεῖς ὡς φυσικὴ συνέπεια καὶ τὸ περὶ κοινῶν σταθμῶν καὶ μέτρων, καὶ τέλος τὸ περὶ παγκοσμίου τινὸς γλώσσης ζήτημα. Τότε, κατὰ τὸν Δαυὶδ, διδραχθήσονται πολλοὶ καὶ ἡ γῆνσις πληθυνθήσεται. Ἐκαστον ἔθνος δύο μόνον γλώσσας θὰ ἐκμανθάνῃ· τὴν μητρικὴν του, ἣν θὰ λαλῇ καὶ γράφῃ οἴκαδε, καὶ τὴν παγκόσμιον, δι' ἣς θὰ συνεννοῖται μετὰ πάντων τῶν κατοίκων τῆς γῆς. Δὲν θὰ εἶχε χρεῖαν ἀλλῆς, ἀφοῦ εἰς αὐτὴν θὰ ἐναποταμιεύετο ἡ σοφία ὄλων τῶν ἐθνῶν.

Τοῦτο πρὸς τὸ παρὸν εἶναι ὄνειρον, ἀλλ' ὄνειρον τοῦ ὁποίου ἡ πραγματοποίησις ἀπόκειται εἰς τὴν ἀνθρωπότητα. Πολλοὶ ἐν τούτοις σοφοὶ τῆς Εὐρώπης μελετῶσι τὸ ζήτημα, καὶ τινες αὐτῶν θεωροῦσι τὴν ἑλληνικὴν ὡς μόνον ἀξίαν τοιούτου μεγάλου προορισμοῦ.

Ἄν τοῦτο συνέβαινε ποτε, ὁποῖα τελειότερα πλήρωσις τοῦ ἄλλου λόγου ἐκείνου, λόγου τοῦ Ἰησοῦ Χρι-

στοῦ, εἰπόντος ὅτι «ἔσονται οἱ πρῶτοι ἔσχατοι καὶ οἱ ἔσχατοι πρῶτοι!»

«Περὶ Ἀέρος καὶ τῶν ἐνεργειῶν αὐτοῦ» ὑπὸ Δ. Σ. Στρούμπου, καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου.

Ἐν τῷ πονήματι τούτῳ ἀπαντᾶται συλλογὴ μαθημάτων φυσικῆς, διδασκάντων ὑπὸ τοῦ συγγραφέως ἐν τῷ συλλόγῳ τοῦ Ἀθηναίου, λίαν δὲ ὠφελίμων πρὸς τοὺς μὴ ἐπιστημονικῶς κατηρτισμένους, ἐπειδὴ πρὸς τούτους ἡ ἐπιστήμη παρίσταται ὅσον ἐνεστὶν ἀπλουστερα, ὅπως γίνῃ χρήσιμος εἰς τὸν κοινὸν βίον. — Τιμὴ τοῦ βιβλίου, δραχμαὶ 3.

ΕΥΤΡΑΠΕΑ.

ΛΑΜΑΡΤΙΝΟΥ ΕΥΦΥΗΣ ΑΠΟΦΥΓΗ.

Μέλος ὢν τῆς προσωρινῆς Κυβερνήσεως τῆς γαλλικῆς Δημοκρατίας ἐν ἔτει 1848, ὁ Λαμαρτίνος ἐδέχθη μίαν ἡμέραν ἐν τῷ Δημαρχεῖῳ ἐπιτροπὴν γυναικῶν τοῦ ὄχλου, τῶν τότε Βεσουδιανῶν καλουμένων, γυναικῶν ἐκ τῶν ἀυθαδεστέρων καὶ ἀναιδεστέρων τοῦ φύλου των.

Ἀφοῦ εἰσῆλθον αἱ Μэгαιραι εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ Λαμαρτίνου, καὶ παρουσιάσθη οὗτος εἰς αὐτὰς διὰ ν' ἀκούσῃ τί ἤθελον,

— Συμπολιτα, τὸν λέγει μίᾳ ἐξ αὐτῶν, αἱ Βεσουδιανῶν ἐπέτρεψαν εἰς ἡμᾶς νὰ ἐλθωμεν καὶ νὰ ἐκφράσωμεν τὸν πρὸς σέ θαυμασμόν των. Ἐδῶ εἰμῆθα πενήντα, καὶ ἔχομεν ἀπὸ τὰς ἄλλας ὄλας ἀποστολὴν νὰ σὲ φιλήσωμεν.

— Δὲν ἦσαν ὠραῖαι, ἔλεγεν ὁ Λαμαρτίνος διηγούμενος ταῦτα μετὰ καιρὸν· νὰ σταθῶ νὰ μὲ φιλήσουν, τὸ πρᾶγμα ἦτο βαρὺ.

Πῶς λοιπὸν κατώρθωσεν ὁ ποιητὴς νὰ τὸ ἀποφύγῃ;

— Συμπολιτίδες, ἀπεκρίθη εἰς αὐτὰς, εὐχαριστῶ διὰ τὰ πρὸς ἐμὲ αἰσθηματά σας, ἀλλὰ συγχωρήσατέ με νὰ σὰς εἰπῶ, ὅτι πατριώται τοιούτοι ὡς σεις, δὲν εἶναι πλέον γυναικεῖς· εἶναι ἄνδρες· καὶ ὅτι μεταξὺ ἄνδρῶν δὲν δίδονται φιλήματα, ἀλλὰ σφίγγονται μόνον αἱ χεῖρες.

Οὕτως ὁ Λαμαρτίνος ἀπέφυγε πενήντα φιλήματα βίαναι καὶ παχυλά.

Συνέβη τοῦτο κατ' αὐτὰς ἐν Παρισίαις·

Πάσχων ὁ Π. ὑπὸ δεινῆς ὀδονταλγίας, κατηυθύνθη εἰς τινα ὀδοντοχειροῦργον, ὅστις ἐνέφραξε τὸν πάσχοντα ὀδόντα.

— Τί σᾶς χρεωστῶ; ἠρώτησεν ὁ Π. μετὰ τὴν ἐγχείρησιν.

— Δέκα φράγκα.

— ὦ! δέκα φράγκα! Πολλὰ μὲ φαίνονται.

— Ἀλλὰ, κύριε, μόνον τὸ μάλαγμα τὸ ὁποῖον ἐβάλα εἶναι ἀξίας ὀκτώ φράγκων, ἀπεκρίθη ὁ ὀδοντοχειροῦργος.

Μετὰ τινος ἡμέρας, τὸ ἄλγος ἐπανῆλθε δριμύτερον εἰς τὸν ἐμφορηθέντα ὀδόντα. Ὁ Π. τρέχει πάλιν εἰς τὸν ὀδοντοχειροῦργον, ὅστις ἀπέσπασε τὸν ὀδόντα τοῦτον.

Ὅταν ἦλθεν ὁ Π. εἰς τὴν πληρωμὴν, — Ὅ μὲ δώσατε πέντε φράγκα, τὸν εἶπεν ὁ ὀδοντοχειροῦργος.

— Ἐπιστρέφατέ μοι λοιπὸν τρία φράγκα, ἀπεκρίθη εἰς αὐτὸν ὁ Π.

— Πῶς τρία φράγκα;

— Τὸ μάλαγμα, ὡς εἶπετε, ἔχει ὀκτώ· θὰ κρατήσητε ἐξ αὐτοῦ τὰ πέντε, δότε με τὰ λοιπὰ τρία.

Ὁ ὀδοντοχειροῦργος ἐπροτίμησε νὰ δώσῃ τὸ μάλαγμα.

ΤΑ

ΤΟΥ ΣΥΡΜΟΥ

ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΔΙΑΦΟΡΑ.

Ἐν Παρισίαις, 15 (27) ἀπριλίου, 1869.

Φίλη μου,

Πολὺς γίνεται λόγος ἐν Παρισίαις περὶ τινος μελοδράματος παιχθέντος κατ' αὐτὰς εἰς ἐν τῶν ἐν ταῦθα θεάτρων. Τὸ μελοδῶμα ὀνομάζεται Ῥιένζης (ἰταλικὴ ὑπόθεσις ἱστορικὴ) καὶ ὁ μελοποιὸς Βάγνερ, Γερμανός, αὐτὸς οὗτος, ὁ ἔχων τὴν ἀξίωσιν ὅτι μελοποιεῖ διὰ τὰς ἐπερχόμενας γενεάς καὶ ὄχι διὰ τὰς παρούσας, καὶ ἐν τούτοις ἐπιδιώκει καὶ τῶν παρουσῶν τὰς ἐπευφημίας. Τὸ κατ' ἐμὲ, θυγατέρα τῆς ἐνεξώσης γενεᾶς, οὐδὲ ὡς τέρομαι (ἐξομολογοῦμαι σοὶ τὴν ἀπειροκαλίαν μου), ἐκ τῆς μουσικῆς ἥτις μέλλει ἴσως νὰ τέρψῃ τὰ ἐπερχόμενα ὄτα. Ἐν ἄλλο μελοδῶμα ἦκουσα τοῦ αὐτοῦ, τὸ Tannhauser, καὶ ἐκτὸς ἐνός μόνου ἤχου, πολλάκις ἐπαναλαμβάνομένου ἐν τῷ μελοδράματι ἐκείνῳ, οὐδεὶς ἄλλος μ' ἤρσεν. — Ἀμαθεσάτη! ἦ καὶ μ' ἔλεγεν, ἂν μὲ ἤκουεν, ὁ σοφὸς μελοποιὸς· ἀμαθεσάτη! γίνεται νὰ ἦσαι τόσον ἀμουςος πρὸς τοὺς ἄλλους ἐκείνου τοῦ ἔργου μου ἠσαυρούς; — Ἀλλὰ τότε, τὴν μὲν ἐπιτίμισίν του θὰ κατέπινα ἐν τῇ συναισθήσει τῆς ἀμαθείας μου, μόνον δὲ μίαν μου ἀπορίαν θὰ τὸν παρεκάλουν νὰ μοῦ λύσῃ· διατί τὸν ἤχον ὅστις μόνος μ' ἤρσεν, ἐπαναλαμβάνει τοσάκις ἐν τῷ μελοδράματι τοῦ ἐκείνου; Εἰς ἐμὲ τοῦτο φαίνεται ἀπόδειξις, ὅτι ἡ ἀκὴ μου συνέλαβεν ὡς καλόν, ὅ,τι καὶ αὐτὸς, καλὸν θεωρῶν, ἐξαιρέτως πολλάκις τὸ αὐτὸ ἐπανάλαβεν. Ἄλλως, ἂν καὶ κατὰ τοῦτο ἀπατώμαι, εἶμαι ἀξία τῶν οἰκτιρμῶν σου, Ἑλληνοδίκη μου.

Ὁ δὲ Ῥιένζης ἐχαρακτηρίσθη ἐπὶ τῶν ἐν ταῦθα σκηνῶν ὡς ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον χορὸς στασιαστικῶν, ἀνάμικτος μετὰ ἐμβατηρίων ἢ θουρίων ὕμνων, διηρημένον εἰς πέντε πράξεις. Ὁ συνυφασμένος δραματικὸς μῦθος διαφαίνεται ἐκ διαλειμμάτων βραχέων ὥστε καθίσταται οὕτω προφανὲς ὅτι ὁ ποιητὴς τοῦ δράματος (καὶ εἶναι ὁ μελοποιὸς αὐτὸς) προσέθεσεν ὡς δευτερευόντι τοὺς ἔρωτας τῆς ἀδελφῆς τοῦ Ῥιένζης μετὰ τινος νέου εὐπατρίδου, τοῦ Ἀδριανοῦ Κολόνα.

Αἱ γνώμαι εἶναι διηρημέναι περὶ τοῦ ἔργου τούτου· οἱ θιασῶται τοῦ Βάγνερ χειροκροτοῦσιν αὐτὸν μανιωδῶς· ἀλλὰ πιστεύω ὅτι εἰς τὸν ἐνθουσιασμόν τοῦτον κινεῖ μᾶλλον ἢ διεγειρομένη φιλοπατρία, καὶ ὄχι αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἡ μουσική.

Μὴ δοκιμάσης νὰ μέλψῃς τινὰ τῶν ἤχων τοῦ Ῥιένζης ἐν συναναστροφῇ, ὅσον καὶ ἂν παρακληθῆς εἰς τοῦτο. Γινώσκεις ἄλλωςτε, ὅτι οὐδέποτε οὐδεμίαν κόρην ἢ νέαν γυναῖκα προέτρεψα νὰ μέλψῃ ἀποσπάσματα μελοδραμάτων, οὐδὲ τῶν συνηθεστέρων. Ἀδελφῆ, ἀφοῦ βλέπεις πόσον εἶναι δύσκολον εἰς θεατρικὰς εἰς ἐπαγγελματος νὰ εὐχαριστῶσιν ἐντελῶς τοὺς ἀκροατὰς, πῶς θέλεις νὰ εὐχαριστήσῃ μία κόρη λαθούσα ὀλίγον

ἐτῶν μαθήματα φωνητικῆς μουσικῆς; ὦ Θεέ μου! πόσον ἡ ψυχὴ μου συζέλλεται, ὅταν βλέπω τὰς πτωχὰς θυγατέρας οἰκογενειῶν ἀγαθῶν, πειρωμένας νὰ μέλψωσιν ἐν πλήρει συναναστροφῇ ἀποσπάσματα μελοδραμάτων καταπετυκασμένα ὑπὸ δυσκολιῶν! Πόσον σκληροὶ πρὸς αὐτὰς εἶναι οἱ παρακινούμενοι εἰς τοῦτο! Καὶ πόσον ἀπειροὶ, Ἑλληνοδίκη μου, οἱ δυστυχεῖς γονεῖς, οἱ τοῦτο ἐπιτρέποντες! Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ θεωρῶνται ὡς εὐκρινεῖς αἱ μετὰ ταῦτα χειροκροτήσεις, καὶ γνήσιοι οἱ εὐφημισμοί;

Ἡ Πάττη μέλπει καὶ ἡ Νίλσον καὶ ἡ Κράους, παγκόσμιον ἔχουσαι φήμην ὡς κορυφαῖοι λάρυγγες ἀηδῶνων ἐν στόμασι γυναικῶν, καὶ πάλιν δίδουσιν ἀφορμὰς συγκρίσεων καὶ ἐπικρίσεων κατὰ τοῦτο ἢ ἐκείνο, πολὺ δὲ μᾶλλον. . . . Ἡ Μούρσκα, νέα ψάλτρια αὐτή, Οὐγγίς, ἐφάμιλλος σχεδόν τῶν προειρημένων, ἀναβάσα πρὸ μικροῦ καὶ αὐτὴ εἰς τὴν σκηνὴν των, πολλάκις φερεῖται χειροκροτήσεων· καὶ θέλεις εἰς τὰ πρὸς τὰς ἐξόχους ταύτας δυσπερνήκητα νὰ ἐκτίθεται νέα τις, κύριον ἔργον τῆς ὁποίας δὲν εἶναι τὸ θέατρον;

Ἀλλὰ θὰ μ' ἐρωτήσης, — Καὶ τί λοιπόν; δὲν πρέπει νὰ λέγουν κανένα τραγουδάκι αἱ καθ' ἡμᾶς νέαι εἰς τὰς συναναστροφὰς, ὅταν ἔχωσιν ὠτίον ἐμμουσον, φωνὴν δὲ ἀλάνθαστον καὶ γλυκεῖαν;

— Ναι, ἀποκρίνομαι, πρέπει· ἀλλὰ τραγουδάκι, ὡς εἶπες, καὶ ὄχι σκηνὰς ὀλοκλήρους μελοδραμάτων· καὶ ὄχι τὰ δυσχερέστατα τῶν ἐν αὐτοῖς. Ἑλληνοδίκη μου, τὸ εὐκόλον τραγουδάκι εὐκόλως μελπόμενον, μέλπεται ἐντελῶς, ἔτι καὶ διὰ μετρίων φωνῶν καὶ μετρίης τέχνης· καὶ οὕτω κάμνει, ἀδελφῆ μου, ἀποτελεσματικὸν καλῆτερον, καὶ—διὰ νὰ ὀμιλήσω μητρικῶς—συνφερότερον πολὺ, παρὰ τὰ στρυφνὰ ἐκείνα, ἅτινα συντρίβουσι τοὺς ὀδόντας ὅσοι δὲν εἶναι πλοσμένοι ἐκ γάλλυθος.

Ἄν ἤξευραν οἱ γονεῖς, ἂν ἤξευραν αἱ νεάνιδες, καλῶς θὰ ἐσημείωναν τοὺς λόγους μου τούτους· καὶ θὰ ἔλεγον ὅτι ἡ συμβουλὴ μου ἤξιζε τοῦλάχιστον ἐνός ἔτους συνδρομῆν εἰς τὰ Μυρία Ὄσα.

Σὲ ἀκούω νὰ γελάς. Διέκρινας πόσον ἐπιτηδεῖς τὸ ἔστρεψα, ὅστε νὰ φέρω τὰς οἰκογενεῖς εἰς πειρασμὸν ὑπὲρ τῶν Μυρίων Ὄσων. Ἀδιάφορον ὁμολογῶ ὅτι σήμερον τίποτε δὲν δύναται νὰ παιχθῇ ἐν τῷ κρυπτό. Θέλεις ἄλλο; οἱ ταχυδακτυλοῦργοι ἐν Παρισίαις, ἀφοῦ κάμωσι τὸ θαῦμά των, τὸ ἐξηγοῦν εἰς τοὺς θεατὰς· καὶ τῶρα ὁ κόσμος, παραιτῶν τοὺς φυλάττοντας τὸ μυστήριον τῆς τέχνης, τρέχει εἰς τοὺς παίζοντας μὲ ἀνοικτὰ τὰ χαρτῖα των—cartes sur le tapis.

Τοῦτο σημαίνει ὅτι πολὺ ἀνέβαλα τὴν περιγραφὴν, τὴν ὁποῖαν συνήθως ἀπαντᾷς ἐν τῇ παρουσίᾳ σελίδι, καὶ ὅτι καιρὸς εἶναι νὰ σὲ εἰπῶ καὶ πῶς τὰ βλέπω κατ' αὐτὰς. . . . τὰ τοῦ συρμού.

Οἱ πέπλοι οἱ βαρύτιμοι τῆς Ἰνδικῆς, τὰ κοινῶς λεγόμενα σάλια, φαίνονται ἀνακτώντες τὴν βασιλειαν των, καὶ δικαίως· τίποτε μεγαλοπρεπέστερον εἰς τοὺς ὄμους μίᾳ κυρίας· αἱ τῆβεννίδες (μαντίλια), ἐνώπιον ἐνός καλοῦ Ἰνδικῶ πέπλου εἶναι πρᾶγμα τφόντι πενιχρόν. Ἀληθῶς μὲν διὰ τῶν χρημάτων τὰ ὁποῖα δίδει τις πρὸς ἓνα τοιοῦτον πέπλον δύναται νὰ ἐγγὺς πολλὰς τῆβεννίδας κομψὰς, ἀλλὰ καὶ πόσα ἐτῆ διαρκεῖ ὁ πέπλος! τὸ δὲ κριώτερον, οὔτε ἔχει χρεῖαν μεταβολῆς τὸ σχῆμά του· ὅτε καταστὰ σχετικῶς εὐωδέστερος.

Ἦ ἀσασία! εἶσαι γένους θηλυκοῦ, — εἶπεν ὁ Σαῖξ-

πῆρος. Ἄν εἶπεν ὁ Ἄγγλος αὐτὸς ἀλήθειαν, τότε καὶ ἡ φιλανθρωπία εἶναι γένους θηλυκοῦ· καὶ ἡ ἀγαθότης, καὶ ἡ πραότης, καὶ ἡ ἀθωότης εἶναι ὅλαι γυναῖκες· καὶ ὅλαι λοιπὸν αὐταὶ ὁμοῦ συνηθροίσθησαν ἐνταῦθα πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν, πρὸς εὐεργεσίαν ἐνδεῶν καὶ πενήτων. Τρόντι, αἱ τὰ μάλιστα θρυλούμεναι τῶν ἐν Παρισίοις δεσποινῶν, ὡς ὠραιόταται πασῶν καὶ ὀλβιώταται, ἅμα ἐξεγειρόμεναι τοῦ ὕπνου ἔσπευδον νὰ φολισθῶσι καὶ νὰ ἐξέλθωσι. Ποῦ κατηυθύνοντο; Ἀπήρχοντο νὰ πωλήσωσιν ὑπὲρ τῶν πτωχῶν. Νὰ σταθῶσιν ἐπὶ ποδὸς ὥρας πολλὰς, μειδιῶσαι πρὸς τοῦτον, ἀπτείνουσαι λόγιόν τι ὑποχρεωτικὸν πρὸς ἐκεῖνον, διπλύνουσαι τοῦτο, ἀνοίγουσαι ἐκεῖνο, τυλίσσουσαι τὸ ἄλλο διὰ τῶν κρινολεύκων δακτύλων των, προπέμπουσαι τοὺς ἀγοραστὰς μέχρι τῆς θύρας, δεχόμεναι ἐν τῇ παλάμῃ αὐτῶν μετὰ τῆς αὐτῆς χάριτος τὸν ὀβολὸν ἢ τὸ εἰκοσάδραχμον, ἀκάματοι εἰς τὸ ἐξαίτειν, ἀκάματοι εἰς τὸ εὐχαριστεῖν.

Δὲν ψεύδομαι, Ἑλληνοδίκη· σὲ κάμνω ὄρκον· ἡ δούκισσα de Lesparre ἐπώλησεν ἄνθη, ἀνοίξασα τὴν οἰκίαν της ὡς ἐργαστήριον· καταλαμβάνεις δὲ ὅτι οὐδεὶς τῶν εἰσελθόντων ἐξῆλθε χωρὶς ν' ἀγοράσῃ ἐν ῥόδον τοῦλάχιστον· ἡ δούκισσα de Gramont ἐπώλησε σκευὴ ἀργιλλόπλασα. Μὲ τόσην δὲ καλωσύνην, μὲ τόσον εὐγενικὸν τρόπον ἔκυπτε καὶ προσέφερε τὰς πραγματείας της, ὥστε δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ μὴ λύσῃ τὸ βαλάντιόν του οὔτε ὁ Ἐξηνταβελόνης ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον μᾶς ἐδειξάν μίαν ἡμέραν ἰστάμενον ἀπέναντι τῆς Κλεψύδρας. Ἡ κυρία αὕτη εἶχε τὴν κόμην της εἰς πλεξίδας περιτυλιγμένας ἄνωθεν τοῦ ὠτίου, καὶ κρατουμένας ὑπὸ πολλῶν καρφίδων, ἐχουσῶν μαργαρίτας ἀντὶ κεφαλῶν. Ἡ ἐσθῆς της ἦτο μακρὰ, ἐκ μαύρου μεταξίνου ὑφάσματος, κεκοσμημένου διὰ τριχάπτων. Εἶχε δὲ βοηθὸν της καὶ μίαν κόρην, ἕως δεκαπενταετῆ, ἐξ οἴκου περιφανοῦς καὶ αὐτὴν, κόρην ἄνθος, πάνδροσον ἄνθος χαμογελῶν, ἀφελὲς καὶ σεμνὸν ὡς οἱ ἄγγελοι. Σημείωσε δὲ ὅτι ὅλα τὰ πωλούμενα εἶδη εἶχον αὐτὴν τὴν φορὰν τὰς τιμὰς των ἐπιγεγραμμένας, τιμὰς κατωτέρας ἐκείνων τὰς ὁποίας βλέπει τις ἐπὶ τῶν αὐτῶν πραγμάτων εἰς τοῦ δρόμου τὰ ἐργαστήρια.

Ἄλλου, θελκτικωτάτη τις κυρία, φοροῦσα ἐσθῆτα ἐκ ταφετᾶ γλαυκοῦ, καὶ θολίαν ἐκ τουλλίου λευκοῦ μὲ ῥόδα, καὶ πλησίον της μία ξανθὴ Ἄγγλις, ἐνδεδυμένη λευκὸν μαργαρόχρονον φόρεμα, βραχὺ καὶ πλήρες σιμβλῶν (ruches), ὅσας πραγματείας εἶχαν γύρω των, ὅλας νὰ τὰς ἀγοράσῃς θὰ σὲ παρώτρυναν διὰ τῶν ἐπαγωγῶν αὐτῶν τρόπων, ἂν σὲ τὸ ἐπέτρεπαν τὰ οικονομικά. Ἐπρεπε νὰ ἦτο κἀνεὶς πλησίον αὐτῶν ἀνεξάντλητος ὡς ἡ χάρις των.

Εἰς τὸ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργείων συνήχθη τὸ ἄνθος τῶν Παρισίων. Ἐκεῖ πωλήτρια καὶ ἀγοράστρια ἦσαν ὅ,τι περιφανέστατον. Μία τις κυρία, ἡ μαρκησία de Canisy, ὡς μ' εἶπαν, ἐνδυμένη κρέπια μαῦρα τῆς Κίνας, λαμπρὸν ἀναδεικνύοντα διὰ τοῦ χρώματός των τὸ χρυσιὸν τῆς κόμης της, ἐφόρτωσε τὸ ὄχημά της διὰ πραγμάτων ἐκεῖ ἀγορασθέντων.

Ὅλοι σχεδὸν αἱ πωλήτρια ἐφόρουσαν τὰς θολίας των, ἐνῶ ἄλλοτε (διότι κατὰ πᾶν ἔτος σχεδὸν ἐπαναλαμβάνεται τὸ αὐτὸ τοῦτο φιλάνθρωπον ἔργον) ἦσαν ἀσκεπεῖς, ὡς εἰς τὰς ἰδίας των οἰκίας· καὶ ἐπειδὴ πολλοὶ ἄνθρωποι ἐλκύονται πρὸς τὰς ἀγορὰς ταύτας ἐκ τοῦ πόθου τοῦ νὰ ἴδωσι τὰς διασημοὺς πωλητριάς,

ὄχι καθὼς τὰς βλέπουσαν καθ' ὄδον, ἀλλὰ καθὼς εἶναι ὅταν ὑποδέχονται ξένους ἐντὸς τῶν οἰκιῶν των, ἔγινε περὶ τούτου παρατήρησις πρὸς διόρθωσιν τῆς ἐλλείψεως κατὰ τὸ ἐργόμενον ἔτος.

Σ' ἐξήγησα ἄλλοτε τί ἐστὶ ποδηλάτων (vélocipède). Μία τῶν κυριῶν τούτων, εἰς τὸ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργείων, εἶχεν ἐκτεθειμένον περιεργότατον αὐτόματον· ἕνα μικρὸν αἰθίοπα, καθήμενον ἐπὶ ποδηλάτου καὶ κινουῦντα αὐτὸ διὰ μηχανῆς κεκρυμμένης ἐντὸς τοῦ σώματός του. Ἡ κεφαλὴ, μὲ τὰ μαῦρα καὶ σρογγύλα ὀμματᾶ της, τῶν ὁποίων ἐκινουῦντο τὰ βλέφαρα, ἐφαίνετο ὡς πλήρης ζωῆς· ἦτο δὲ ἐντελεστάτη καὶ τῶν ποδῶν ἡ κίνησις.

Ἡ αὐτοκράτειρα δίδει χορὸν κατὰ πᾶσαν δευτέραν τῆς ἐβδομάδος. Εἰς τὸν τελευταῖον, ἐφόρει ἐσθῆτα ἐκ τουλλίου ἀχυροχρόου, εἰς τὰ κάτω τῆς ὁποίας εἶχε μέγαν γύρον ἐξ ἄνθεων· τὰ ἄνθη ταῦτα ἦσαν φλόγια (pensées), τὰ μὲν ἰώδη, τὰ δὲ κίτρινα. Ἐπὶ δὲ τῆς ἐσθῆτος ταύτης ἠνοίγέτο ἔμπροσθεν μικρὰ τις ἐξωμὴς (tunique) ἐκ μεταξίνου ὑφάσματος ἀχυροχρόου, σχηματίζουσα ὀπισθεν φούσκωμα. Ἄλλος κλάδος ἐκ φλογίων ἐστόλιζε τὸ περιτραχήλιον· εἰς δὲ τὴν κεφαλὴν ἐφόρει ὑψηλὸν ζέμμα ἐκ τῶν αὐτῶν ἄνθεων, καὶ ἀδάμαντας διεσπαρμένους.

Ἡ τοῦ πρεσβυτοῦ τῆς Αὐστρίας γυνὴ, ἡ ἐνταῦθα περιώνυμος κυρία Μεττερνίχου, ἦτο στολισμένη διὰ κοσμημάτων ἐχόντων τὸ χρῶμα ὠχροῦ κοραλλίου, — χρῶμα τοῦ συρμοῦ σήμερον. Ἡ ἐσθῆς της ἦτο ἐκ λευκοῦ τουλλίου, ἀλλὰ σκεπασμένη ὑπὸ κυματοειδῶν γύρων ἐκ ταφετᾶ ῥοδοχρόου, καὶ τούτου ἐκ τουλλίου. Τὴν κεφαλὴν της ἐστόλιζαν γεράνια ῥοδόχροα ἀνάμικτα μὲ ἀδάμαντας, τὸν δὲ τραχήλόν της τριπλῆ σειρὰ λαμπραδαμάντων.

Αἱ πλεῖσται τῶν ἐνδυμασιῶν ἦσαν λευκαὶ, στολισμέναι διὰ λειριῶν (πασχαλιῶν) ἢ δραγμάτων ἄνθεων τοῦ ἀγροῦ, ὡς πρέπει ἐν ὥρᾳ ἔαρος.

Μία τῶν ἐσθῆτων, ὀλη λευκὴ, ἀλλὰ κατάξικτος ὡς ἐξ ἀργυρᾶς τινοῦ παιπαλῆς, εἶχε ζώνην ἐκ μουαρὲ ξανθοῦ χρώματος. Ἡ φοροῦσα τὴν ἐσθῆτα ταύτην δὲν εἶχεν εἰς τὴν κεφαλὴν κἀνεὶνα στολισμὸν, ἀλλ' εἰς τὸν τραχήλον λαμπρὸν περιδέραιον ἀδαμάντων.

Τῶν θερινῶν ἱματισμῶν τὴν εἰκόνα ἄφησα νὰ σὲ στείλω μὲ τὸ προσεχὲς φυλλάδιον, ὅτε θὰ χαρακτηρισθῶσι κάλλιον, διότι ἐδῶ εἵχομεν ἕως πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν χειμῶνα.

Χαῖρε, καὶ μὴ με λησμονῆς· ἡ μνήμη ἔχει τεκμήρια. Αὐτὸν τὸν μῆνα τὰ ἡμέλησες· τίς θέλεις νὰ με διαβεβαιώσῃ περὶ αὐτῆς, ἂν ὄχι δύο καλά σου λέξεις πρὸς τὴν ὡς ἀδελφὴν σου

Z. II.

Μετὰ τὸ ἠθικωτάτον διήγημα «Τὸ Βάραθρον» λήγον ἐντὸς τριῶν ἢ τεσσάρων φυλλαδίων, καὶ τοῦ ὁποίου τὸ κάλλιστον μέρος ἐπέργεται κατόπιν, θὰ ἐκδώσωμεν (ἢ καὶ συγχρόνως ἴσως μετ' αὐτοῦ) ἕτερον διήγημα δραματικώτατον, διεγερτικὸν παλμῶν συνεχῶν, ἀνάγνωσμα ἐξ ἐκείνων τὰ ὁποία ἐνθυμεῖται τις ἐφ' ὄρου ζωῆς. Ἀληθῶς, πεποίθαμεν ὅτι σφοδρὸν θὰ διεγείρωμεν ἐν τῷ δημοσίῳ πόθῳ διὰ τοῦ ἔργου τοῦ ὁποίου τὴν ἐκδοσὶν παρασκευάζομεν.